

Ocenianie

Kryteria oceniania z przedmiotu muzyka w szkole podstawowej

1. Uczeń jest oceniany za: **śpiewanie** piosenek w grupie i solo, **grę** na flecie i / lub na instrumentach perkusyjnych, **słuchanie muzyki** na lekcji, pewne **formy ruchowe**, zaangażowanie w **ćwiczeniach twórczych**, wiadomości z za-kresu programu oraz karty pracy.

Dodatkową ocenę może uzyskać, gdy aktywnie uczestni-czy w wydarzeniach muzycznych (na-leży do chóru, zespołu muzycznego itp.).

2. W każdym semestrze uczeń może przed lekcją zgłosić **dwa nieprzygotowania**. Każde następne będzie równo-znaczne z otrzymaniem oceny niedostatecznej. Sumien-ność będzie oceniona i wyrażona w postaci dodatkowej oceny na koniec semestru.

3. Na uzupełnienie wszelkich zaległości spowodowanych nie-obecnością uczeń ma czas nie dłuższy niż **dwa tygodnie**.

4. Wymagania stawiane uczniom wynikają bezpośrednio z realizacji materiału zawartego w cyklu *Klucz do muzyki*. Zakłada się, że:

- uczeń spełniający wymagania podstawowe w pełnym zakresie otrzyma **ocenę dostateczną**,
- w niepełnym – **dopuszczającą**,
- uczeń, który w pełni opanuje materiał podstawowy i ponadpodstawowy, otrzyma **ocenę bardzo dobrą**,
- nie-pełnym – **dobrą**,
- Na ocenę **celującą** zasługuje uczeń wybijający się wiedzą, aktywnie uczestniczący w wydarzeniach muzycznych (koncertujący, uczestnik chóru, zespołu muzycznego itp.),
- Uczeń, który nie podejmie żadnej działalności i ma wyraźnie lekceważący stosunek do przedmiotu, może otrzymać ocenę **niedostateczną**.

AUTORZY: Urszula Smoczyńska, Katarzyna Jakóbczak-Drażek, Agnieszka Sołtysik

Rozkład materiału z planem wynikowym dla klasy 4

Temat lekcji	Zagadnienia podstawy programowej, uczeń:	Materiał dydaktyczny cyklu <i>Klucz do muzyki</i>	Wymagania podstawowe, uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe, uczeń:
1. CZYM JEST MUZYKA? Odgłosy otaczającego świata	<p>I.1.1, 3 i 5: śpiewa ze słuchu piosenki z repertuaru dziecięcego; śpiewa, dbając o emisję i higienę głosu; tworzy głosowe ilustracje dźwiękowe (onomatopeje) do scen sytuacyjnych;</p> <p>I.2.4: tworzy instrumentalne ilustracje dźwiękowe do scen sytuacyjnych;</p> <p>I.3.3: improwizuje za pomocą gestu i ruchu;</p> <p>I.4.1: świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej (wiek XX);</p> <p>II.6 i 7: wymienia nazwy epok w dziejach muzyki (muzyka XX w.); porządkuje chronologicznie postacie kompozytorów: Krzysztof Penderecki;</p> <p>III.9: stosuje zasady wynikające ze świadomego korzystania i uczestniczenia w dorobku kultury muzycznej: odpowiednie zachowanie podczas słuchania utworu, tolerancja dla preferencji muzycznych innych osób.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Piosenka <i>A ja patrzę, a ja słucham</i>, wiersz E. Zawistowskiej <i>Muzyka... czym może być...</i>; • Słuchamy: K. Penderecki <i>Fluorescencje</i>, odgłosy do rozpoznania, zagadki słuchowe; • Gramy: ilustracja dźwiękowa; • P s. 10–11, 14–15 (<i>Kontrasty w muzyce</i>), P s. 13 zabawa muzyczna <i>Obrazek muzyczny</i>; • KARTA PRACY: Czym jest muzyka? • Kilka pojemniczków wypełnionych kaszą, grochem, guzikami, piaskiem, kapslami lub kamykami. 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje różne odgłosy; • poszukuje niekonwencjonalnych źródeł lub sposobów wydobycia dźwięku; • wie, kim jest K. Penderecki; • śpiewa w grupie refren piosenki <i>A ja patrzę, a ja słucham</i>; • wie, co to jest zwrotka i refren; • potrafi pracować w grupie. 	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia szmery od dźwięków; • umie powiedzieć, czym jest dla niego muzyka; • zna tytuł utworu Pendereckiego i potrafi wypowiedzieć się na jego temat; • śpiewa samodzielnie refren piosenki; • wykazuje inicjatywę w tworzeniu z innymi ilustracji muzycznej na określony temat.

AUTORZY: Urszula Smoczyńska, Katarzyna Jakóbczak-Drażek, Agnieszka Sołtysik

<p>2. W KRAINIE KONTRASTÓW MUZYCZNYCH. Rodzaje głosów ludzkich: sopran i bas</p>	<p>I.1.1, 3 i 4: śpiewa ze słuchu solo i w zespole; śpiewa, dbając o emisję i higienę głosu; wykonuje solo lub w zespole rytmiczne recytacje; I.4.1 i 2: świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej reprezentatywnych dla kolejnych epok (klasycyzm); rozpoznaje ze słuchu brzmienie głosów ludzkich: sopran, bas; II.1.1 i 2: zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce podstawowe pojęcia i terminy muzyczne (pięciolinia, klucz, nuta, dźwięk); określa podstawowe elementy muzyki (rytm, melodię, agogikę, dynamikę, artykulację); II.2.1: odczytuje i zapisuje elementy notacji muzycznej: nazywa dźwięki gamy, rozpoznaje ich położenie na pięciolinii; II.3.2 i 3: wykazuje się znajomością i dokonuje podziału głosów ludzkich (sopran, bas) i aparatu wykonawczego (solista); II. 6 i 7: wymienia nazwy epok w dziejach muzyki (klasycyzm); Porządkuje chronologicznie postacie kompozytorów: Wolfgang Amadeus Mozart; III.1: zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w sztandarowych utworach z dziejów historii muzyki.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Piosenki: <i>A ja patrzę, a ja słucham, Na cztery i na sześć</i>; • P s. 12, 14–17 (<i>Kontrasty w muzyce</i>), zabawa muzyczna: <i>Kropki i kropeczki, Szybko–wolno, Krótko–długo, Koncert na dwa psy</i>; • Słuchamy: E. Grieg <i>Peer Gynt</i> cz. VII <i>Powrót do domu</i>, W.A. Mozart <i>Aria Królowej Nocy (Der Hölle Rache)</i> z 2. aktu opery <i>Czarodziejski flet i Aria Figara (Non più andrai)</i> z opery <i>Wesele Figara</i>; • Gramy: akompaniament z ciekawych odgłosów, dźwięk g na fletach i/lub dzwonek; • KARTA PRACY: W krainie kontrastów; • Wylizanki, porzekadła; • Guma lub włóczka, kreda, tablica lub karton i markery. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa w zespole piosenkę <i>A ja patrzę, a ja słucham</i>; • wymienia kilka kontrastowych pojęć związanych z muzyką; • aktywnie uczestniczy w zabawach; • wie, jak dbać o głos; • zna nazwy najwyższego i najniższego głosu ludzkiego: sopran, bas; • potrafi omówić rolę klucza wiolinowego i wskazać położenie na pięciolinii dźwięku g. 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie śpiewa piosenkę <i>A ja patrzę, a ja słucham</i>; • umie samodzielnie rozpoznać i nazwać kontrasty w utworze E. Griega; • zna terminy: aria, glissando; • wie, czym jest skala głosu; • zna nazwisko W.A. Mozarta; • potrafi odnaleźć w zapisie nutowym dźwięk g.
<p>3. STRUNY i SMYCZKI. Instrumenty strunowe smyczkowe – skrzypce i kontrabas</p>	<p>I.1.1: śpiewa ze słuchu z akompaniamentem solo i w zespole; I.2.1 i 5: gra na instrumentach ze słuchu i przy pomocy nut (w zespole) akompaniamenty; tworzy różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad, z użyciem wykonanych przez siebie instrumentów; I.4.2: rozpoznaje ze słuchu brzmienie instrumentów muzycznych; II.1.1: zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce podstawowe pojęcia i terminy muzyczne (pięciolinia, klucz, nuta, pauza, wartość rytmiczna, dźwięk, akompaniament) oraz zależności między nimi; II.2.1 i 2: odczytuje i zapisuje elementy notacji muzycznej: nazywa dźwięki gamy, rozpoznaje ich położenie na pięciolinii, różnicuje wartości rytmiczne nut i pauz; II.2.5: potrafi posługiwać się symboliką beznutową (fonogestyką, tataizacją); II.3.1: wykazuje się znajomością i dokonuje podziału: instrumentów muzycznych ze względu na źródło dźwięku – nazywa i charakteryzuje je; III.3: poszukuje informacji o muzyce w wydawnictwach książkowych, multimedialnych i innych dostępnych źródłach.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Piosenka <i>Na cztery i na sześć</i>; • Słuchamy: L. Delibes <i>Pizzicato</i> z baletu <i>Sylvia</i>, C. Saint-Saëns <i>Słoń z cyklu Karnawał zwierząt</i>; • Gramy: aktywne słuchanie muzyki – akompaniament na gumkach recepturkach; • P s. 22–23 (<i>Instrumenty – skrzypce i kontrabas</i>); • KARTA PRACY: Struny i smyczki; • Plansza interaktywna <i>Instrumenty strunowe smyczkowe</i>, filmy <i>Instrumenty strunowe: skrzypce, kontrabas</i>; • Gumki recepturki nałożone na plastikowe kubeczki, np. po jogurtach. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa w grupie piosenkę <i>Na cztery i na sześć</i>; • wie, co to są skrzypce i kontrabas oraz do jakiej grupy instrumentów należą; • umie odróżnić grę arco od gry pizzicato w utworze L. Delibesa. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa piosenkę <i>Na cztery i na sześć</i> solo; • wie, jak są zbudowane skrzypce i kontrabas oraz jak się na nich gra; • umie wypełnić pauzy (według sugestii nauczyciela) w utworze <i>Pizzicato</i>; • wie, kim był C. Saint-Saëns.

AUTORZY: Urszula Smoczyńska, Katarzyna Jakóbczak-Drażek, Agnieszka Sołtysik

<p>4. DOOKOŁA JEST RYTM. Wartości rytmiczne – ćwierćnuty i ósemki. Metrum</p>	<p>I.1.1, 3 i 4: śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut (w zespole, solo, z akompaniamentem) pieśni patriotyczne; śpiewa, dbając o emisję i higienę głosu; wykonuje solo lub w zespole rytmiczne recytacje; I.2.1: gra akompaniamenty na instrumentach przy pomocy nut (w zespole lub/i solo); I.3.1: odtwarza ruchem proste rytmy i schematy rytmiczne; II.1 i 2: zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce: podstawowe pojęcia i terminy muzyczne (pięciolinia, klucz, nuta, pauza, wartość rytmiczna, dźwięk, akompaniament) oraz zależności między nimi; określa podstawowe elementy muzyki (rytm, melodię); II.2.2 i 4: odczytuje i zapisuje elementy notacji muzycznej: różnicuje wartości rytmiczne nut i pauz; zna podstawowe oznaczenia metryczne.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Piosenka <i>Pałacyk Michła</i>; • Słuchamy: ósemki i ćwierćnuty, marsz i bieg, puls „na dwa”, „na trzy”, „na cztery”; • Gramy: akompaniament na instrumentach perkusyjnych według zapisu w nutach pieśni <i>Pałacyk Michła</i>; • P s. 18–21, 24–25 (<i>Powstanie Warszawskie</i>); • KARTA PRACY: Dookoła jest rytm; • Klawesy, tamburyna i bębenki; rekwizyty w dwu wielkościach do wyboru: guziki, kubeczki po jogurcie, kartoniki w formie kwadratów i prostokątów. • Ew. nagrania innych piosenek z okresu II wojny światowej; 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa w grupie piosenkę <i>Pałacyk Michła</i>, równocześnie maszerując rytmicznie; • odróżnia ćwierćnutę od ósemki; • rozpoznaje ze słuchu metrum 3/4 i 4/4; • wie, co to jest akcent. 	<ul style="list-style-type: none"> • nazywa sylabami rytmicznymi proste rytmy złożone z ćwierćnut i ósemek; • zna terminy: takt, metrum, pauza, puls; • umie określić metrum piosenki <i>Pałacyk Michła</i>, nazwać wartości rytmiczne (ósemki, ćwierćnuty oraz pauzy); • zna tytuły pieśni z okresu II wojny światowej; • umie zaakompaniować do piosenki na instrumentach perkusyjnych.
--	---	--	---	---

AUTORZY: Urszula Smoczyńska, Katarzyna Jakóbczak-Drażek, Agnieszka Sołtysik

<p>5. SPYTAJ, USŁYSZYSZ ODPOWIEDZ. Formy muzyczne: poprzednik i następnik. Repetycja</p>	<p>I.1.1, 3, 5 i 6: śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut (w zespole, solo, a cappella, z akompaniamentem); śpiewa, dbając o emisję i higienę głosu, stosuje ćwiczenia oddechowe, dykcyjne; tworzy struktury melodyczne, improwizuje wokalnie oraz tworzy różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad;</p> <p>I.2.1, 4 i 5: gra na instrumentach ze słuchu lub/i przy pomocy nut (w zespole lub/i solo) melodie; tworzy proste struktury rytmiczne, improwizuje;</p> <p>I.4.4: układa teksty do muzyki, werbalizuje emocje i odczucia, opisuje słowami cechy i charakter słuchanych utworów;</p> <p>II.1.1: zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce podstawowe pojęcia i terminy muzyczne (pięciolinia, klucz, nuta, pauza, wartość rytmiczna, dźwięk, gama) oraz zależności między nimi;</p> <p>II.2.1, 3 i 5: odczytuje i zapisuje elementy notacji muzycznej: nazywa dźwięki gamy, rozpoznaje ich położenie na pięciolinii; zna skróty pisowni muzycznej: repetycja; potrafi posługiwać się symboliką beznutową (fonogestyką);</p> <p>II.4.3: wykazuje się znajomością i dokonuje charakterystyki form muzycznych: budowa okresowa.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Piosenka <i>Już październik</i>, wiersz A. Myszugi; • Słuchamy: akompaniament do gamy C-dur, rytmny ze s. 21 podręcznika, metrum 4/4, 3/4, 2/4, puls na „dwa”, „trzy” i „cztery”; • Gramy: gamę C-dur na dzwoneczkach, dźwięk g na flecie, następnik do poprzednika; • P s. 21, 28–31 (<i>Dźwięki gamy, Zdania muzyczne</i>); • KARTA PRACY: Spytaj, usłyszysz odpowiedź; • Różne instrumenty perkusyjne, flety, dzwoneczki; • Ew. plansze interaktywne <i>Budowa utworu</i> i <i>Co to jest melodia?</i>; • Kasztany, jarzębina, duży liść, winogrona. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa w grupie refren piosenki <i>Już październik</i>; • umie odczytać tekst z różnie rozmieszczonymi akcentami; • zna terminy: poprzednik, następnik; • rozumie znaczenie znaku repetycji; • wie, jak wygląda pauza ćwierćnutowa, umie ją odnaleźć w nutach; • śpiewa lub gra na dzwoneczkach gamę C-dur; • gra na flecie dźwięk g; • wie, co to jest glissando. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa samodzielnie refren piosenki <i>Już październik</i>; • potrafi w grupie wykonać piosenkę z podziałem na elementy – melodia, słowa, rytm; • umie zaproponować akcenty w czytanych tekstach; • potrafi odczytać tekst w różnych rytmach; • wie, czym są poprzednik i następnik; • gra na dzwoneczkach / pianinie lub śpiewa następnik do usłyszanego poprzednika – rytmicznego i melodycznego; • śpiewa literami i solmizacją gamę C-dur i gra ją na dowolnym instrumencie; • odróżnia słuchem gamę wstępującą od zstępującej; • potrafi odczytać i zaśpiewać motyw melodyczny, obserwując gesty fonogestyki.
<p>6. KOŁORY JESENI. Nastrój w muzyce. Gama C-dur i półnuta</p>	<p>I.1.1 i 4: śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut (w zespole, solo, z akompaniamentem); wykonuje solo lub w zespole rytmiczne recytacje;</p> <p>I.2.1, 4 i 5: gra na instrumentach ze słuchu lub/i przy pomocy nut (w zespole lub/i solo) flecie podłużnym i dzwoneczkach oraz perkusyjnych niemelodycznych; tworzy instrumentalne ilustracje dźwiękowe; improwizuje oraz tworzy różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad, z użyciem dostępnych lub wykonanych przez siebie instrumentów;</p> <p>I.4.4: odzwierciedla graficznie cechy muzyki, rysuje, maluje, opisuje słowami cechy i charakter słuchanych utworów ;</p> <p>II.1.1: zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce podstawowe pojęcia i terminy muzyczne (pięciolinia, klucz, nuta, pauza, wartość rytmiczna, dźwięk, gama, akompaniament) oraz zależności między nimi;</p> <p>II.2.1 i 2: odczytuje i zapisuje elementy notacji muzycznej: nazywa dźwięki gamy, rozpoznaje ich położenie na pięciolinii; różnicuje wartości rytmiczne nut i pauz.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Piosenki: <i>Już październik</i>, <i>To już jesień</i>; • Słuchamy: melodie majorowe i minorowe; • Gramy: U. Smoczyńska <i>Jesienne granie</i> lub J.S. Bach <i>Mussette</i>; • P s. 26–30, 32–33, zabawa muzyczna <i>Jesienna kompozycja dla całej klasy</i>; • KARTA PRACY: Kolory jesieni; • Dzwonki / flety; • Kilka niedużych kartek z napisami określającymi nastrój: zachwyty, gniew, przerażenie, nuda, rozpacz; • Przedmioty typu: klucze, liście, bębneki. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa w grupie piosenkę <i>Już październik</i>; • określa własnymi słowami nastrój piosenki; • zna symbol półnuty; • potrafi zagrać na flecie dźwięki g, a, e. 	<ul style="list-style-type: none"> • umie porównać nastrój dwóch piosenek – wypowiedź pisemna lub plastyczna; • odróżnia w zapisie i słuchem wartości rytmiczne: ćwierćnuty, ósemki, półnuty; • potrafi wykonać partię fletu w utworze <i>Jesienne granie</i>.

AUTORZY: Urszula Smoczyńska, Katarzyna Jakóbczak-Drażek, Agnieszka Sołtysik

<p>7. MUZYKA NA WIELU STRUNACH. Fortepian – budowa, brzmienie, instrument solowy i akompaniujący</p>	<p>I.1.1: śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut (w zespole, solo, a cappella, z akompaniamentem);</p> <p>I.2.1, 4 i 5: gra na instrumentach ze słuchu lub/i przy pomocy nut (w zespole lub/i solo) na flecie podłużnym oraz perkusyjnych niemelodycznych; tworzy proste struktury rytmiczne, improwizuje oraz tworzy różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad, z użyciem dostępnych lub wykonanych przez siebie instrumentów;</p> <p>I.4.1-4: świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej reprezentatywnych dla kolejnych epok (romantyzm); rozpoznaje ze słuchu brzmienie instrumentów muzycznych, aparat wykonawczy: solista; rozpoznaje i analizuje utwory muzyczne określając ich nastrój i charakter, formułuje wypowiedzi, stosując pojęcia charakterystyczne dla języka muzycznego; przedstawia słuchaną muzykę za pomocą środków pozamuzycznych: werbalizuje emocje i odczucia, opisuje słowami cechy i charakter słuchanych utworów;</p> <p>II.1.1: zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce podstawowe pojęcia i terminy muzyczne (pięciolinia, klucz, nuta, pauza, wartość rytmiczna, dźwięk, gama, akompaniament) oraz zależności między nimi;</p> <p>II.2.1, 2 i 5: odczytuje i zapisuje elementy notacji muzycznej: nazywa dźwięki gamy, rozpoznaje ich położenie na pięciolinii; różnicuje wartości rytmiczne nut i pauz; potrafi posługiwać się symboliką beznutową (fonogestyką);</p> <p>II.3.1 i 3: wykazuje się znajomością i dokonuje podziału instrumentów muzycznych ze względu na źródło dźwięku – nazywa i charakteryzuje je; aparatu wykonawczego (solista)</p> <p>II.6 i 7: wymienia nazwy epok w dziejach muzyki (romantyzm); porządkuje chronologicznie postaci kompozytorów: Fryderyk Chopin;</p> <p>III.1: zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w sztandarowych utworach z dziejów historii muzyki.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Piosenki <i>Już październik, To już jesień</i>; • Słuchamy: F. Chopin <i>Preludium e-moll</i>, W.A. Mozart (?) <i>Bulka z masłem</i>, Glissanda; • P s. 30, 34–35 (<i>Instrumenty – fortepian</i>); • Gramy: gama C-dur na fletach, <i>Musette</i> J.S. Bacha, improwizacja na czarnych klawiszach fortepianu; • KARTA PRACY: Muzyka na wielu strunach; • Pianino, flety, instrumenty perkusyjne, proste „grające” przedmioty typu: klocki, kamyki, pojemniczki wypełnione kaszą, grochem, dwie łyżki, kubeczki po jogurcie; • Plansza interaktywna <i>Instrumenty strunowe uderzane</i>; • 3–4 komplety karteczek z poszczególnymi taktami utworu <i>To już jesień</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa w grupie piosenki jesienne; • potrafi w grupie wykonać piosenkę z podziałem na elementy – melodia, słowa, rytm; • rozpoznaje barwę fortepianu; • umie powiedzieć, jaką rolę spełnia akompaniament; • gra gamę C-dur na flecie; • bierze aktywny udział w zadaniach ze śpiewu oraz gry; • umie podać nazwisko największego polskiego kompozytora – F. Chopina. 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie mechanizm działania fortepianu; • potrafi określić rolę fortepianu w słuchanych utworach (akompaniująca i solowa); • umie własnymi słowami omówić nastrój i dopasować odpowiednią reprodukcję do <i>Preludium e-moll</i> F. Chopina; • potrafi odczytać głosem gesty lub nuty z zad. 10.
--	---	--	---	---

<p style="text-align: center;">8. DZIEŃ 11 LISTOPADA – ŚWIĘTO NIEPODLEGŁOŚCI. Hymn Polski i pieśni legionowe</p>	<p>I.1.1 i 2: śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut (w zespole, solo, z akompaniamentem) wybrane pieśni patriotyczne, poprawnie śpiewa z pamięci, zachowując należytą postawę, hymn państwowy „Mazurek Dąbrowskiego”;</p> <p>I.2.1 i 4: gra akompaniamenty na instrumentach perkusyjnych niemelodycznych ze słuchu lub/i przy pomocy nut; tworzy swobodny akompaniament rytmiczny;</p> <p>I.4.1 i 2: świadomie słucha polskich pieśni patriotycznych; rozpoznaje ze słuchu aparat wykonawczy: chór, orkiestra;</p> <p>II.3.3: wykazuje się znajomością aparatu wykonawczego (chór, orkiestra);</p> <p>III.2: zna i wymienia instytucje upowszechniające kulturę muzyczną w kraju, śledzi wydarzenia artystyczne;</p> <p>III.8: uczestniczy realnie lub wirtualnie w różnorodnych wydarzeniach muzycznych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Hymn <i>Mazurek Dąbrowskiego</i>, pieśń <i>Przybyli ulani</i>; • Plansza <i>Polski hymn państwowy</i> oraz film <i>Od „Pieśni Legionów” do hymnu</i>; • Słuchamy: <i>Mazurek Dąbrowskiego</i> (wykonanie chóru z orkiestrą), różne pieśni legionowe; • Gramy: akompaniament do pieśni <i>Przybyli ulani pod okienko</i>; • P s. 36–37 (<i>Hymn narodowy</i>), s. 52–53 (<i>Narodowe Święto Niepodległości</i>); • KARTA PRACY: Dzień 11 listopada – Narodowe Święto Niepodległości; • Instrumenty perkusyjne, np. tamburyna, talerze, marakasy i bębny; • Plansza <i>Polski hymn narodowy</i> oraz ew. film <i>Od „Pieśni Legionów” do hymnu</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa <i>Mazurek Dąbrowskiego</i> w zespole, w postawie na baczność; • umie zaśpiewać w grupie pieśń <i>Przybyli ulani</i>; • potrafi powiedzieć, w jakich okolicznościach wykonuje się hymn • zna polskie symbole narodowe; • wie, z jakimi wydarzeniami historii Polski wiąże się święto obchodzone 11 listopada; • potrafi wyjaśnić, co to są pieśni legionowe. 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi wykonać partie solowe w pieśni <i>Przybyli ulani</i>; • zna okoliczności powstania hymnu; • umie własnymi słowami omówić rolę hymnu narodowego; • zna tytuły innych pieśni legionowych (poza pieśnią <i>Przybyli ulani</i>), potrafi zaśpiewać jedną z nich.
---	---	---	---	---

<p>9. W NASZEJ KUCHNI WSZYSTKO GRA. Niekonwencjonalny akompaniament, ostinato. Synkopa</p>	<p>I.1.1, 3 i 4: śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut (w zespole, solo, a cappella, z akompaniamentem); śpiewa, dbając o emisję i higienę głosu; wykonuje solo lub w zespole rytmiczne recytacje; I.2.1, 3-5: gra na instrumentach ze słuchu lub/i przy pomocy nut (w zespole lub/i solo) na flecie podłużnym oraz perkusyjnych niemelodycznych: proste utwory, akompaniamenty; odtwarza gestodźwiękami proste rytmy i schematy rytmiczne; tworzy proste struktury rytmiczne, instrumentalne ilustracje dźwiękowe do scen sytuacyjnych, tekstów literackich i obrazów; improwizuje oraz tworzy różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad, z użyciem dostępnych lub wykonanych przez siebie instrumentów; I.4.4: przedstawia słuchaną muzykę za pomocą środków pozamuzycznych: odzwierciedla graficznie strukturę form muzycznych; II.2.1, 2 i 5: zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce podstawowe pojęcia i terminy muzyczne (pięciolinia, klucz, nuta, pauza, wartość rytmiczna, dźwięk, gama, akompaniament) oraz zależności między nimi; odczytuje i zapisuje elementy notacji muzycznej: różnicuje wartości rytmiczne nut i pauz; potrafi posługiwać się symboliką beznutową (tataizacja).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Piosenka <i>W kuchni</i>; • Gramy: akompaniament na przyborach kuchennych, improwizacje na szklankach z wodą; • P s. 40-42, zabawa muzyczna <i>Grajca kuchnia</i>; • KARTA PRACY: W naszej kuchni wszystko gra; • Przyniesione przez uczniów przybory kuchenne; • Przynajmniej trzy szklanki wypełnione różną ilością wody i łyżeczka do uderzania w szklanki (przygotowuje nauczyciel); • Ew. nagrania pulsów, wybrane rekwizyty do układania rytmów (guziki, papierowe figury). 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi w grupie zaśpiewać zwrotkę i refren piosenki <i>W kuchni</i>; • rozumie termin: synkopa; • umie wykonać rytm z synkopą (sylabami rytmicznymi i tekstem); • rozumie termin: ostinato; • potrafi wykonać podany rytm na przyborach kuchennych. 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi ułożyć słowa do podanego rytmu; • umie odnaleźć synkopy w zapisie nutowym; • improwizuje prosty rytm w formie ostinata (klaskaniem lub na „instrumentach” kuchennych).
--	---	--	--	--

<p>10. NASZE INSTRUMENTY. Poznajemy i budujemy instrumenty perkusyjne. Cała nuta</p>	<p>I.1.1, 4 i 5: śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut (w zespole, solo, a cappella, z akompaniamentem) piosenki z repertuaru dziecięcego i ludowego; wykonuje solo lub w zespole rytmiczne recytacje; tworzy z pomocą nauczyciela i samodzielnie: prosty dwugłos (ostinato);</p> <p>I.2.1, 3 i 4: gra na instrumentach perkusyjnych: schematy rytmiczne, melodie, proste utwory, akompaniamenty; odtwarza gestodźwiękami proste rytmy i schematy rytmiczne; tworzy: proste struktury rytmiczne, swobodny akompaniament rytmiczny i melodyczny;</p> <p>I.3.1: odtwarza ruchem proste rytmy i schematy rytmiczne;</p> <p>II.1.1 i 2: zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce podstawowe pojęcia i terminy muzyczne (pięciolinia, klucz, nuta, pauza, wartość rytmiczna, dźwięk, gama, akompaniament) oraz zależności między nimi; określa podstawowe elementy muzyki (rytm);</p> <p>II.2.1-3: odczytuje i zapisuje elementy notacji muzycznej: nazywa dźwięki gamy, rozpoznaje ich położenie na pięciolinii; różnicuje wartości rytmiczne nut i pauz; zna skróty pisowni muzycznej: repetycja;</p> <p>II.3.1: wykazuje się znajomością i dokonuje podziału instrumentów muzycznych ze względu na źródło dźwięku – nazywa i charakteryzuje je.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Piosenka <i>Mam tam-tam</i>, piosenka <i>Funga alafia</i>, chóralna recytacja przysłowia; • Słuchamy: samba <i>No Reino da Fantasia</i>; ew. nagrania pulsów; • Gramy: <i>Ookina daiko</i>, zabawy muzyczne <i>Echo rytmiczne i Rytmiczny przekładaniec</i>; • P s. 43-47 (<i>Nasze instrumenty</i>); • KARTA PRACY: Nasze instrumenty; • DODATKOWA KARTA PRACY: Andrzejki; • Instrumenty wykonane przez uczniów oraz instrumenty perkusyjne z zestawu szkolnego; • Film <i>Funga alafia</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> • umie zaśpiewać w grupie refren piosenki <i>Mam tam-tam</i>; • wie, co to są gestodźwięki; • zna nazwę instrumenty perkusyjne; • zna nazwy instrumentów perkusyjnych z instrumentarium szkolnego oraz najczęstsze sposoby wydobycia z nich dźwięku; • potrafi dokonać podziału instrumentów na melodyczne i niemelodyczne; • z pomocą nauczyciela wymienia źródła dźwięku w instrumentach perkusyjnych; • gra podane rytmy i próbuje improwizować własne na instrumentach ze szkolnego zestawu; • zna symbol całej nuty i rozumie jej relację czasową do wartości poznanych wcześniej. 	<ul style="list-style-type: none"> • wykonuje własny instrument według instrukcji zawartych w podręczniku; • wymyśla własne gestodźwięki i improwizuje rytmy; • umie samodzielnie wymienić źródła dźwięku w instrumentach perkusyjnych; • umie zaimprowizować rytm lub melodię na instrumentach perkusyjnych z zestawu szkolnego; • potrafi wskazać w zapisie nutowym całą nutę i odpowiadającą jej pauzę.
--	---	--	---	---

<p>11. ZAPAS MUZYKI NA ZIMĘ. Formy muzyczne: AB, ABA, ABA', ABC. Kropka przy nucie i łuk łącznik</p>	<p>I.1.1, 3, 5 i 6: śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut (w zespole, solo, a cappella, z akompaniamentem) wybrane pieśni artystyczne; śpiewa, dbając o emisję i higienę głosu; tworzy głosowe ilustracje dźwiękowe (onomatopeje) do scen sytuacyjnych, tekstów literackich i obrazów; improwizuje wokalnie oraz tworzy różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad;</p> <p>I.2.1, 3 i 4: gra na instrumentach ze słuchu lub/i przy pomocy nut (w zespole lub/i solo) na flecie podłużnym, dzwonkach oraz perkusyjnych niemelodycznych: melodie, proste utwory, akompaniamenty; odtwarza gestodźwiękami proste rytmy i schematy rytmiczne; tworzy: swobodny akompaniament rytmiczny, instrumentalne ilustracje dźwiękowe do scen sytuacyjnych, tekstów literackich i obrazów;</p> <p>I.3.3: improwizuje za pomocą gestu i ruchu oraz tworzy ilustracje ruchowe do muzyki;</p> <p>I.4.1–4: świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej; rozpoznaje ze słuchu podstawowe formy muzyczne: AB, ABA, ABA1; rozpoznaje i analizuje utwory muzyczne określając ich elementy, formułuje wypowiedzi, stosując pojęcia charakterystyczne dla języka muzycznego; przedstawia słuchaną muzykę za pomocą środków pozamuzycznych (łącząc muzykę z innymi obszarami wiedzy); odzwierciedla graficznie cechy muzyki i strukturę form muzycznych, opisuje słowami cechy i charakter słuchanych utworów;</p> <p>II.1.1: zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce podstawowe pojęcia i terminy muzyczne (pięciolinia, klucz, nuta, pauza, wartość rytmiczna, dźwięk, akompaniament) oraz zależności między nimi;</p> <p>II.2.2: odczytuje i zapisuje elementy notacji muzycznej: różnicuje wartości rytmiczne nut i pauz;</p> <p>II.4.3: formy muzyczne: budowa okresowa, AB, ABA, ABA1.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Piosenki <i>Zła zima</i> oraz inna wybrana przez uczniów; • Słuchamy: L. Mozart <i>Jazda saniami</i>; • Gramy: akompaniament do piosenki oraz utwór wybrany przez uczniów; • P s. 54–57, <i>Formy muzyczne AB, ABA, ABC</i>, zabawa muzyczna <i>Kot na płocie</i>; • KARTA PRACY: Zapas muzyki na zimę; • Plansza interaktywna <i>Budowa utworu muzycznego</i>; • Instrumenty perkusyjne, flety, dzwonki. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa w grupie piosenkę <i>Zła zima</i>; • rozumie znaczenie kropki przy nucie i łuku łącznika; • zna formy muzyczne: AB, ABA, ABA', ABC; • potrafi przyporządkować wzór graficzny odzwierciedlający budowę tych form; • aktywnie uczestniczy w grupowych ćwiczeniach twórczych. 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi określić charakter słuchanego utworu, wskazując odpowiednią ilustrację; • rozpoznaje formy muzyczne w prostych utworach; • świadomie odbiera słuchaną muzykę (nie tylko emocjonalnie, ale też stara się odróżnić poszczególne części utworu); • potrafi zaproponować gesty i/lub akompaniament podkreślający budowę piosenki.
--	--	--	---	--

<p>12. MUZYKA Z KRZYŻYKIEM i BEMOLEM. Znaki chromatyczne</p>	<p>I.1.1 i 3: śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut (w zespole, solo, a cappella, z akompaniamentem) wybrane pieśni artystyczne; śpiewa, dbając o emisję i higienę głosu;</p> <p>I.2.1: gra na instrumentach ze słuchu lub/i przy pomocy nut (w zespole lub/i solo) na flecie podłużnym, dzwonek: melodie, proste utwory;</p> <p>I.3.1 i 3: odtwarza ruchem proste rytmy i schematy rytmiczne; improwizuje za pomocą gestu i ruchu oraz tworzy ilustracje ruchowe do muzyki;</p> <p>I.4.4: przedstawia słuchaną muzykę za pomocą środków pozamuzycznych (łączy muzykę z innymi obszarami wiedzy);</p> <p>II.1.1 i 2: zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce podstawowe pojęcia i terminy muzyczne (pięciolinia, klucz, nuta, pauza, wartość rytmiczna, dźwięk, akompaniament) oraz zależności między nimi; określa podstawowe elementy muzyki (rytm, melodię);</p> <p>II.2.1 i 2: odczytuje i zapisuje elementy notacji muzycznej: nazywa dźwięki gamy, rozpoznaje ich położenie na pięciolinii; różnicuje wartości rytmiczne nut i pauz;</p> <p>II.1.5: potrafi posługiwać się symboliką beznutową (fonogestyką);</p> <p>III.1: zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w sztańdardowych utworach z dziejów historii muzyki;</p> <p>III.4: poznaje przykłady muzycznej twórczości ludowej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Piosenka <i>Zła zima</i>; • Słuchamy: akompaniamenty w różnym metrum; • Gramy: <i>Cieszymy się i pod niebiosy, Gdy śliczna Panna</i>; • KARTA PRACY: Muzyka z krzyżykiem i bemołem; • P s. 58–59 (<i>Znaki chromatyczne</i>), s. 63; • Plansza interaktywna <i>Co to jest melodia?</i>; • Dzwonki chromatyczne, flety, triangel, tamburyn, pianino. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa w grupie piosenkę <i>Zła zima</i>; • Rozumie znaczenie znaków chromatycznych (krzyżyk, bemol, kasownik); • bierze aktywny udział w zabawach ruchowych; • potrafi zagrać fragment kolędy <i>Gdy śliczna Panna</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia rolę przygodnego znaku chromatycznego; • umie odczytać zapis nutowy z użyciem znaków chromatycznych; • potrafi wymyślić i zapisać rebus z użyciem symboliki nutowej; • umie samodzielnie odczytać i zagrać kolędę.
---	--	--	--	--

<p>13. W OCZEKIWANIU NA ŚWIĄTECZNE WIECZORY. Regionalne tradycje świąteczne. Polskie kolędy i pastorałki</p>	<p>I.1.1 i 3: śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut (w zespole, solo, a cappella, z akompaniamentem) pieśni ludowe; śpiewa, dbając o emisję i higienę głosu; I.2.1: gra na instrumentach ze słuchu lub/i przy pomocy nut (w zespole lub/i solo) flecte podłużnym, dzwonek oraz perkusyjnych niemelodycznych: melodie, proste utwory, akompaniamenty; II.1.1: zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce podstawowe pojęcia i terminy muzyczne (pięciolinia, klucz, nuta, pauza, wartość rytmiczna, dźwięk, akompaniament) oraz zależności między nimi; II.2.1-3: odczytuje i zapisuje elementy notacji muzycznej: nazywa dźwięki gamy, rozpoznaje ich położenie na pięciolinii; różnicuje wartości rytmiczne nut i pauz; zna skróty pisowni muzycznej: repetycja; II.2.5: potrafi posługiwać się symboliką beznutową (fonogestyką); III.4: poznaje przykłady muzycznej twórczości ludowej, obrzędy, zwyczaje, tradycje swojego regionu; III.6-8: uczestniczy w tworzeniu artystycznych projektów edukacyjnych o charakterze interdyscyplinarnym; angażuje się w kreowanie kultury artystycznej swojej szkoły i najbliższego środowiska; uczestniczy realnie lub wirtualnie w różnorodnych wydarzeniach muzycznych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pastorałka <i>Jam jest dudka</i> i inne kolędy; • Słuchamy: różne kolędy i pastorałki; • Gramy: <i>Gdy śliczna Panna, Wśród nocnej ciszy</i>, akompaniament do <i>Jam jest dudka</i>; • P s. 60-63 (<i>Boże Narodzenie</i>); • KARTA PRACY: W oczekiwaniu na świąteczne wieczory; • Flety, dzwonki, nuty i teksty innych kolęd. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa refren pastorałki <i>Jam jest dudka</i>; • zna terminy: kolęda, pastorałka; • potrafi wymienić kilka tytułów polskich kolęd; • wymienia tradycje świąteczne (polskie, regionalne); • akompaniuje do pastorałki na dzwonekach i/lub klawesach. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa pastorałkę <i>Jam jest dudka</i>; • swobodnie gra melodię jednej kolędy; • potrafi ułożyć tekst następnej zwrotki pastorałki; • akompaniuje do pastorałki, śledząc zapis nutowy.
<p>14. POLONEZA CZAS ZACZAĆ. Polonez – muzyka ludowa i jej artystyczne opracowanie</p>	<p>I.1.1: śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut (w zespole, solo, a cappella, z akompaniamentem) wybrane pieśni (artystyczne i patriotyczne); I.2.3: odtwarza gestodźwiękami proste rytmy i schematy rytmiczne; I.3.1: odtwarza ruchem proste rytmy i schematy rytmiczne; I.4.1 i 2: świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej: polskich pieśni artystycznych i patriotycznych; utworów ludowych w postaci oryginalnej i artystycznie opracowanej; rozpoznaje ze słuchu: polskie tańce narodowe; aparat wykonawczy [kapela ludowa]; II.3.3: wykazuje się znajomością i dokonuje podziału: aparatu wykonawczego [kapela ludowa]; II.4.1: wykazuje się znajomością i dokonuje charakterystyki muzyki ze względu na jej rodzaj (instrumentalna, artystyczna, ludowa); II.5.1: określa charakterystyczne cechy polskich tańców narodowych: polonez; III.1: zna repertuar kulturalnego człowieka; III.4: poznaje przykłady muzycznej twórczości ludowej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pieśń <i>Polonez rycerski</i>; • Słuchamy: <i>Chodzony</i> w wykonaniu kapeli ludowej, F. Chopin <i>Polonez A-dur</i> op. 40 nr 1; • P s. 64-67 (<i>Polonez</i>); • KARTA PRACY: Poloneza czas zacząć; • Plansza interaktywna <i>Polonez</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> • zna nazwy polskich tańców narodowych; • potrafi wymienić charakterystyczne cechy poloneza; • zna ze słuchu pieśń <i>Polonez rycerski</i>; • zna postać Karola Kurpińskiego; • zna termin: artystyczne opracowanie tańca. 	<ul style="list-style-type: none"> • umie wymienić nazwy polskich tańców narodowych; • umie krótko opowiedzieć, kim był Karol Kurpiński; • potrafi własnymi słowami opisać różnice między polonezem ludowym a jego artystycznym opracowaniem; • umie wyjaśnić znaczenie terminu artystyczne opracowanie tańca.

AUTORZY: Urszula Smoczyńska, Katarzyna Jakóbczak-Drażek, Agnieszka Sołtysik

<p>15. PÓJDŹMY RAZEM W KOROWODZIE. Układ poloneza</p>	<p>I.3.1–2: odtwarza ruchem proste rytmy i schematy rytmiczne; wykonuje podstawowe kroki, figury i układy taneczne polskich tańców narodowych: polonez;</p> <p>I.4.1–4: świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej: polskich pieśni artystycznych i patriotycznych; rozpoznaje ze słuchu polskie tańce narodowe; rozpoznaje i analizuje utwory muzyczne określając ich elementy, nastrój i charakter, formułuje wypowiedzi, stosując pojęcia charakterystyczne dla języka muzycznego; opisuje słowami cechy i charakter słuchanych utworów;</p> <p>II.1.1: zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce podstawowe pojęcia i terminy muzyczne (pauza, wartość rytmiczna) oraz zależności między nimi;</p> <p>II.2.2: odczytuje i zapisuje elementy notacji muzycznej: różnicuje wartości rytmiczne nut i pauz;</p> <p>II.5.1: określa charakterystyczne cechy polskich tańców narodowych: polonez.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pieśń <i>Polonez rycerski</i>; • Słuchamy: <i>Polonez rycerski</i>, rytmy poloneza; • P s. 68–69; • KARTA PRACY: Pójdźmy razem w korowodzie; • Plansza interaktywna <i>Polonez</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> • umie zaśpiewać początkowy fragment (8 taktów) 1. zwrotki pieśni <i>Polonez rycerski</i>; • rozumie relację czasową szesnastki względem innych wartości rytmicznych; • zna symbol szesnastki i pauzy szesnastkowej; • umie wskazać szesnastki w zapisie nutowym; • zna charakterystyczne rytmy poloneza; • zna podstawowy krok poloneza i kilka elementów układu tanecznego. 	<ul style="list-style-type: none"> • umie zaśpiewać początkowy fragment (8 taktów) 1. i 2. zwrotki pieśni <i>Polonez rycerski</i>; • umie wyklaskać proste rytmy z szesnastkami; • umie wyklaskać lub zagrać na instrumencie perkusyjnym charakterystyczne rytmy poloneza; • bierze aktywny udział w wykonaniu układu tanecznego poloneza.
<p>16. HEJ, KRAKOWSKI GRAJĄ TANIEC! Krakowiak</p>	<p>I.1.1 i 4: śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut (w zespole, solo, a cappella, z akompaniamentem); wykonuje solo lub w zespole rytmiczne recytacje;</p> <p>I.2.3: odtwarza gestodźwiękami proste rytmy i schematy rytmiczne;</p> <p>I.3.1: odtwarza ruchem proste rytmy i schematy rytmiczne;</p> <p>I.4.2 i 3: rozpoznaje ze słuchu polskie tańce narodowe; rozpoznaje i analizuje utwory muzyczne określając ich elementy, nastrój i charakter, formułuje wypowiedzi, stosując pojęcia charakterystyczne dla języka muzycznego;</p> <p>II.1.1 i 2: zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce podstawowe pojęcia i terminy muzyczne (pauza, wartość rytmiczna, akompaniament) oraz zależności między nimi; określa podstawowe elementy muzyki (rytm);</p> <p>II.2.2: odczytuje i zapisuje elementy notacji: różnicuje wartości rytmiczne nut i pauz;</p> <p>II.5.1: określa charakterystyczne cechy polskich tańców narodowych: krakowiak;</p> <p>III.4: poznaje tradycje swojego regionu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Piosenka <i>Krakowiacy zawadiacy</i>; • Słuchamy: rytmy krakowiaka, hejnał krakowski; • Gramy: rytmy; • P s. 69–72 (<i>Krakowiak</i>), zabawa muzyczna <i>Smaczna włoszczyzna</i>; • KARTA PRACY: Hej, krakowski grają taniec; • Bębenek lub inny instrument z klasowego instrumentarium; • Plansza interaktywna <i>Krakowiak</i>; • Różne warzywa: kalarepy, pomidory, marchewki, selery, pory, pietruszki, sałata, kawałek kapusty. 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi wymienić charakterystyczne cechy krakowiaka; • zna charakterystyczne rytmy krakowiaka; • zna termin: synkopa i niektóre poznane wcześniej wartości rytmiczne; • zna sposób zapisywania wybranych wartości rytmicznych i rytmu z synkopą; • umie zaśpiewać refren piosenki <i>Krakowiacy zawadiacy</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi zanucić popularne melodie w rytmie krakowiaka; • umie wyklaskać charakterystyczne rytmy krakowiaka; • potrafi zaśpiewać jedną zwrotkę piosenki <i>Krakowiacy zawadiacy</i>; • odczytuje rytmy powstałe z ułożenia warzyw.

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">17. KRAKOWSKIE LEGENDY. Układ taneczny krakowiaka</p>	<p>I.1.1 i 4: śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut (w zespole, solo, a cappella, z akompaniamentem); wykonuje solo lub w zespole rytmiczne recytacje;</p> <p>I.2.1 i 3: gra na instrumentach ze słuchu lub/i przy pomocy nut (w zespole lub/i solo) proste utwory; odtwarza gestodźwiękami proste rytmy i schematy rytmiczne;</p> <p>I.3.1 i 2: odtwarza ruchem proste rytmy i schematy rytmiczne; wykonuje podstawowe kroki, figury i układy taneczne polskich tańców narodowych: krakowiak;</p> <p>I.4.1–4: świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej (fragmentów lub/i w całości); utworów ludowych w postaci oryginalnej i artystycznie opracowanej; rozpoznaje ze słuchu: polskie tańce narodowe; aparat wykonawczy: [kapela ludowa]; rozpoznaje i analizuje utwory muzyczne określając ich elementy, nastrój i charakter, formułuje wypowiedzi, stosując pojęcia charakterystyczne dla języka muzycznego; przedstawia słuchaną muzykę za pomocą środków pozamuzycznych: opisuje słowami cechy i charakter słuchanych utworów;</p> <p>II.1.1 i 2: zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce podstawowe pojęcia i terminy muzyczne (pięciolinia, klucz, nuta, pauza, wartość rytmiczna, dźwięk) oraz zależności między nimi; określa podstawowe elementy muzyki (rytm, melodię);</p> <p>II.2.1 i 2: odczytuje i zapisuje elementy notacji muzycznej: nazywa dźwięki gamy, rozpoznaje ich położenie na pięciolinii; różnicuje wartości rytmiczne nut i pauz;</p> <p>II.3.3: wykazuje się znajomością aparatu wykonawczego [kapela ludowa];</p> <p>II.4.1: wykazuje się znajomością i dokonuje charakterystyki muzyki ze względu na jej rodzaj (ludowa);</p> <p>II.5.1: określa charakterystyczne cechy polskich tańców narodowych: krakowiak;</p> <p>III.3: poszukuje informacji o muzyce w wydawnictwach książkowych, multimedialnych i innych dostępnych źródłach;</p> <p>III.4: poznaje przykłady muzycznej twórczości ludowej, obrzędy, zwyczaje, tradycje swojego regionu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Piosenka <i>Krakowiacy zawodiacy</i>; • Słuchamy: L. Różycki <i>Krakowiak</i> z baletu <i>Pan Twardowski</i>, krakowiak w wykonaniu kapeli ludowej, wiązanka melodii krakowskich, hejnał krakowski; • Gramy: <i>Płynie Wisła, płynie</i>; • P s. 70–74 (<i>Krakowiak, Krakowskie legendy</i>); • KARTA PRACY: Krakowskie legendy; • Flety/dzwonki; • Plansza interaktywna <i>Krakowiak</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> • zna charakterystyczne cechy krakowiaka; • umie podać różnice między artystycznym opracowaniem krakowiaka a krakowiakiem ludowym; • zna kilka kroków i figur tanecznych krakowiaka; • zna w zarysie legendy krakowskie wymienione w podręczniku. 	<ul style="list-style-type: none"> • umie wymienić nazwy kilku kroków i figur tanecznych krakowiaka; • podaje tytuły innych krakowskich legend i umie opowiedzieć krótko ciekawą historię z własnej okolicy.
---	--	--	--	--

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">18. FRYDERYK CHOPIN – KOMPOZYTOR SERCU NAJBLIŻSZY</p>	<p>I.1.1: śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut (w zespole, solo, a cappella, z akompaniamentem);</p> <p>I.1.5 i 6: improwizuje wokalnie oraz tworzy różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad;</p> <p>I.2.1 i 5: gra na instrumentach przy pomocy nut (w zespole lub/i solo) na flecie podłużnym/dzwonkach proste utwory; improwizuje oraz tworzy różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad, z użyciem dostępnych instrumentów;</p> <p>I.4.1-4: świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej; reprezentatywnych dla kolejnych epok (romantyzm); rozpoznaje ze słuchu: brzmienie instrumentów muzycznych, polskie tańce narodowe; rozpoznaje i analizuje utwory muzyczne określając ich elementy, nastrój i charakter, formułuje wypowiedzi, stosując pojęcia charakterystyczne dla języka muzycznego; przedstawia słuchaną muzykę za pomocą środków pozamuzycznych: opisuje słowami cechy i charakter słuchanych utworów;</p> <p>II.1.1: zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce podstawowe pojęcia i terminy muzyczne (pięciolinia, klucz, nuta, pauza, wartość rytmiczna, dźwięk) oraz zależności między nimi;</p> <p>II.2.1 i 2: odczytuje i zapisuje elementy notacji muzycznej: nazywa dźwięki gamy, rozpoznaje ich położenie na pięciolinii; różnicuje wartości rytmiczne nut i pauz;</p> <p>II.5.1: określa charakterystyczne cechy polskich tańców narodowych: polonez;</p> <p>II.6 i 7: Wymienia nazwy epok w dziejach muzyki (romantyzm); Porządkuje chronologicznie postacie kompozytorów: Fryderyk Chopin;</p> <p>III.1: zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w sztandarowych utworach z dziejów historii muzyki;</p> <p>III.2: zna i wymienia instytucje upowszechniające kulturę muzyczną we własnym kraju oraz ich działalność;</p> <p>III.3: poszukuje informacji o muzyce w wydawnictwach książkowych, multimedialnych i innych dostępnych źródłach.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Rozmowa z fortepianem;</i> • Słuchamy: F. Chopin <i>Polonez g-moll, Mazurek E-dur;</i> • Gramy: <i>Preludium Des-dur</i> zwane <i>Deszczowym</i>, akompaniament do <i>Poloneza g-moll;</i> • KARTA PRACY: Fryderyk Chopin – kompozytor sercu najbliższy; • P s. 75–79 (<i>Dzieciństwo</i>); • Flety lub dzwonki; • Widokówki lub album z Żelazowej Woli i XIX-wiecznej Warszawy; • Ew. film <i>Region, z którego czerpał Chopin. Kujawsko-pomorskie, ta ziemia inspiruje.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • zna kilka faktów z życia F. Chopina; • umie wymienić kilka tytułów jego utworów; • potrafi prawidłowo zapisać nazwisko „Chopin”; • ma podstawowe wiadomości o budowie fortepianu. 	<ul style="list-style-type: none"> • umie podać nazwiska kilku kompozytorów; • umie improwizować głosem i / lub na instrumencie określone fragmenty w utworze <i>Rozmowa z fortepianem;</i> • potrafi zagrać na flecie/dzwonkach fragment <i>Preludium Des-dur;</i> • wypowiada się na temat słuchanych utworów (cechy poloneza).
---	--	--	--	---

<p>19. W PODRÓŻY Z CHOPINEM. Pieśń artystyczna Hulanka</p>	<p>I.1.1 i 3: śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut (w zespole, solo, a cappella, z akompaniamentem) wybrane pieśni artystyczne; śpiewa, dbając o emisję i higienę głosu;</p> <p>I.2.1 i 4: gra na instrumentach ze słuchu lub/i przy pomocy nut (w zespole lub/i solo) na flecie podłużnym oraz perkusyjnych niemelodycznych: proste utwory, akompaniamenty; tworzy z pomocą nauczyciela i samodzielnie: swobodny akompaniament rytmiczny;</p> <p>I.4.1-4: świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej (fragmentów lub/i w całości) reprezentatywnych dla kolejnych epok (romantyzm), polskich pieśni, utworów ludowych w postaci artystycznie opracowanej; rozpoznaje ze słuchu polskie tańce narodowe; rozpoznaje i analizuje utwory muzyczne określając ich elementy, nastrój i charakter, formułując wypowiedzi, stosując pojęcia charakterystyczne dla języka muzycznego; przedstawia słuchaną muzykę za pomocą środków pozamuzycznych: werbalizuje emocje i odczucia, opisuje słowami cechy i charakter słuchanych utworów;</p> <p>II.1.1: zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce: podstawowe pojęcia i terminy muzyczne (pięciolinia, klucz, nuta, pauza, wartość rytmiczna, dźwięk, gama, akompaniament) oraz zależności między nimi;</p> <p>II.2.1, 2, 4 i 5: odczytuje i zapisuje elementy notacji muzycznej: nazywa dźwięki gamy, rozpoznaje ich położenie na pięciolinii; różnicuje wartości rytmiczne nut i pauz; zna podstawowe oznaczenia: metryczne, dynamiczne oraz fermatę; potrafi posługiwać się symboliką beznutową (fonogestyka);</p> <p>II.4.2: wykazuje się znajomością i dokonuje charakterystyki stylów muzycznych (innych: styl Chopina);</p> <p>II.5.1: określa charakterystyczne cechy polskich tańców narodowych: polonez;</p> <p>II.6 i 7: Wymienia nazwy epok w dziejach muzyki (romantyzm); Porządkuje chronologicznie postacie kompozytorów: Fryderyk Chopin;</p> <p>III.1, 2 i 3: zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w sztandarowych utworach z dziejów historii muzyki; zna i wymienia instytucje upowszechniające kulturę muzyczną we własnym kraju oraz ich działalność, a także śledzi wydarzenia artystyczne; poszukuje informacji o muzyce w wydawnictwach książkowych, multimedialnych i innych dostępnych źródłach;</p> <p>III.7 i 8: angażuje się w kreowanie kultury artystycznej swojej szkoły i najbliższego środowiska; uczestniczy realnie lub wirtualnie w różnorodnych wydarzeniach muzycznych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pieśń <i>Hulanka</i>; • Słuchamy: F. Chopin <i>Etiuda c-moll, Polonez A-dur</i> op. 40 nr 1, <i>Polonez g-moll</i>, ew. <i>Preludium Deszczowe</i>; • P s. 80–83 (<i>Młodość, Dorosłe życie</i>); • Gramy: <i>Preludium Deszczowe</i>, akompaniament do pieśni <i>Hulanka</i>, ew. akompaniament do słuchanego <i>Preludium Deszczowego</i>; • KARTA PRACY: W podróży z Chopinem; • DODATKOWA KARTA PRACY: Konkurs wiedzy o Fryderyku Chopinie; • Flety lub dzwonki, kilka bębneków i tamburynów, tekst czytanki pocięty na fragmenty; • Ew. film <i>Region, z którego czerpał Chopin. Kujawsko-pomorskie, ta ziemia inspiruje</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa w grupie pieśń <i>Hulanka</i>; • akompaniuje w grupie do pieśni; • zna kilka faktów z życia kompozytora; • umie wymienić kilka tytułów jego utworów; • zna termin: fermata; • potrafi podać charakterystyczne cechy poloneza. 	<ul style="list-style-type: none"> • umie odczytać głosem z fonogestyki fragment <i>Hulanki</i>; • potrafi zagrać na flecie/dzwonkach fragment <i>Preludium Des-dur</i>; • wykazuje się wiedzą w klasowym konkursie o F. Chopinie; • rozpoznaje <i>Polonez A-dur</i>.
---	---	--	--	---

AUTORZY: Urszula Smoczyńska, Katarzyna Jakóbczak-Drażek, Agnieszka Sołtysik

<p>20. WIOSNA TUŻ-TUŻ... Wpływ muzyki na nastrój człowieka. Odgłosy wiosny</p>	<p>I.1.1, 3 i 4: śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut (w zespole, solo, a cappella, z akompaniamentem); śpiewa, dbając o emisję i higienę głosu; wykonuje solo lub w zespole rytmiczne recytacje; I.1.5 i 6: tworzy: głosowe ilustracje dźwiękowe (onomatopeje) do tekstów literackich; improwizuje wokalnie oraz tworzy różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad; I.4.3 i 4: rozpoznaje i analizuje utwory muzyczne określając ich elementy, nastrój i charakter, formułuje wypowiedzi, stosując pojęcia charakterystyczne dla języka muzycznego; przedstawia słuchaną muzykę za pomocą środków pozamuzycznych: werbalizuje emocje i odczucia, opisuje słowami cechy i charakter słuchanych utworów; II.1.1: zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce podstawowe pojęcia i terminy muzyczne (pięciolinia, klucz, nuta, pauza, wartość rytmiczna, dźwięk, gama, akord, akompaniament) oraz zależności między nimi; II.2.2: odczytuje i zapisuje elementy notacji muzycznej: różnicuje wartości rytmiczne nut i pauz.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Piosenka <i>Kiedy przyjdzie wiosna?</i>; • Słuchamy: nagrań instrumentalnych piosenek: <i>Na cztery i na sześć, To już jesień, Już październik</i>; • KARTA PRACY: Wiosna tuż-tuż... • P s. 84–88. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa w grupie fragment piosenki <i>Kiedy przyjdzie wiosna?</i>; • potrafi zrytmizować krótki tekst; • odróżnia słuchem tę samą melodię zagrąną w skali durowej i molowej; • potrafi współpracować w grupie podczas ilustracji muzycznej wiersza; • zna terminy: mormorando i coda. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa solo melodię zwrotki i refrenu piosenki <i>Kiedy przyjdzie wiosna?</i>; • recytuje podany tekst w zapisanym rytmie; • odróżnia tonację minorową od majorowej w piosenkach i utworach instrumentalnych; • proponuje własny akompaniament do piosenki.
--	---	--	---	--

<p>21. CZTERY SMYKI. Instrumenty strunowe smyczkowe: altówka i wiolonczela. Zespoły kameralne – kwartet smyczkowy</p>	<p>I.2.4 i 5: tworzy z pomocą nauczyciela i samodzielnie swobodny akompaniament rytmiczny; improwizuje oraz tworzy różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad;</p> <p>I.4.1–4: świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej; rozpoznaje ze słuchu brzmienie instrumentów muzycznych, aparat wykonawczy: solista, zespół kameralny, orkiestra; rozpoznaje i analizuje utwory muzyczne określając ich elementy, nastrój i charakter, formułuje wypowiedzi, stosując pojęcia charakterystyczne dla języka muzycznego; przedstawia słuchaną muzykę za pomocą środków pozamuzycznych: werbalizuje emocje i odczucia, opisuje słowami cechy i charakter słuchanych utworów;</p> <p>II.1.1: zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce podstawowe pojęcia i terminy muzyczne (pięciolinia, klucz, dźwięk, akompaniament) oraz zależności między nimi;</p> <p>II.2.1: odczytuje i zapisuje elementy notacji muzycznej: nazywa dźwięki gamy, rozpoznaje ich położenie na pięciolinii;</p> <p>II.3.1 i 3: wykazuje się znajomością i dokonuje podziału instrumentów muzycznych ze względu na źródło dźwięku – nazywa i charakteryzuje je; aparatu wykonawczego (solista, zespół kameralny, orkiestra);</p> <p>III.5: wyszukuje nagrania z literatury muzycznej w celu zilustrowania twórczości kompozytorów;</p> <p>III.9: stosuje zasady wynikające ze świadomego korzystania i uczestniczenia w dorobku kultury muzycznej: szacunek dla [praw] twórców i wykonawców.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Słuchamy: Z. Kodály <i>Háry János</i>; C. Saint-Saëns <i>Łabędź z cyklu Karnawał zwierząt</i> (ew. inne części tego cyklu), F. Schubert IV część <i>Kwartetu Es-dur</i>; • P s. 90–91 (<i>Instrumenty – altówka i wiolonczela</i>); • Gramy: improwizacje w duecie, triu, kwartecie, kwintecie itd.; • KARTA PRACY: Cztery smyki; • Plansza interaktywna <i>Instrumenty strunowe smyczkowe</i>, filmy <i>Altówka, Wiolonczela</i>; • Instrumenty perkusyjne. 	<ul style="list-style-type: none"> • zna i rozróżnia instrumenty smyczkowe: skrzypce, altówkę, wiolonczelę, kontrabas; • potrafi rozpoznać te instrumenty na ilustracji; • zna nazwę popularnego zespołu kameralnego: kwartet smyczkowy; • bierze aktywny udział w zabawach. 	<ul style="list-style-type: none"> • wie, jak są zbudowane altówka i wiolonczela, potrafi porównać te instrumenty ze skrzypcami i kontrabasem; • wymienia cztery poznane instrumenty smyczkowe w kolejności od najniżej do najwyżej brzmiącego i odwrotnie; • pamięta tytuł utworu i całego cyklu <i>Karnawał zwierząt</i>; • umie podać nazwy innych zespołów kameralnych np. duet, trio, kwintet, sekstet, septet, oktett.
<p>22. KLUCZE I KLUCZYKI. Niekonwencjonalny akompaniament na kluczach. Przedtakt</p>	<p>I.1.1 i 3: śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut (w zespole, solo, a cappella, z akompaniamentem); śpiewa, dbając o emisję i higienę głosu, stosuje ćwiczenia oddechowe, dykcyjne;</p> <p>I.2.4 i 4: tworzy: swobodny akompaniament rytmiczny; improwizuje oraz tworzy różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad, z użyciem dostępnych lub wykonanych przez siebie instrumentów;</p> <p>II.2.2 i 4: odczytuje i zapisuje elementy notacji muzycznej: różnicuje wartości rytmiczne nut i pauz; zna podstawowe oznaczenia: metryczne;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Piosenki <i>Kiedy przyjdzie wiosna? i Złoty kluczyk weź</i>; • Słuchamy: odgłosy kluczy; • P s. 92, zabawa muzyczna <i>Zabawy z kluczami</i> • Gramy: akompaniament i rytmy na kluczach; • KARTA PRACY: Klucze i kluczyki; • Klucze różnego rodzaju, flety. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa w zespole refren piosenki <i>Złoty kluczyk weź</i>; • zna termin: przedtakt; • potrafi wskazać przedtakt w zapisie nutowym; • bierze aktywny udział w zabawach. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa samodzielnie wybraną zwrotkę i refren piosenki <i>Złoty kluczyk weź</i>; • wie, co to jest przedtakt; • wyjaśnia, na czym polega melodia z przedtactem i pokazuje ją w nutach; • realizuje w grupie głos rytmiczny.

AUTORZY: Urszula Smoczyńska, Katarzyna Jakóbczak-Drażek, Agnieszka Sołtysik

<p>23. WIOSENNE TRADYCJE. Regionalne zwyczaje związane z początkiem wiosny i Wielkanocą. Niekonwencjonalne źródło dźwięku – doniczki</p>	<p>I.1.1: śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut (w zespole, solo, a cappella, z akompaniamentem) piosenki z repertuaru dziecięcego i ludowego; I.2.1 i 5: gra na instrumentach ze słuchu lub/i przy pomocy nut (w zespole lub/i solo) melodie, proste utwory; improwizuje oraz tworzy różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad, z użyciem dostępnych lub wykonanych przez siebie instrumentów; II.1.1: zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce podstawowe pojęcia i terminy muzyczne (pięciolinia, klucz, nuta, pauza, wartość rytmiczna, dźwięk) oraz zależności między nimi; III.4: poznaje przykłady muzycznej twórczości ludowej, obrzędy, zwyczaje, tradycje swojego regionu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Piosenki: <i>Złoty kluczik weź, Klania się Marzanka, Kogucik</i>; • Słuchamy: Dźwięk dzwonów kościelnych; • P s. 92–95 (<i>Wiosenne zwyczaje</i>), zabawy muzyczne <i>Wypędzanie zimy</i> i <i>Kto jest kogutem?</i>; • Gramy: melodie na doniczkach, na flecie lub dzwoneczkach; • KARTA PRACY: Wiosenne tradycje; • Doniczki, sznurki, guziki, mocny kij, worek lub koszyk. 	<ul style="list-style-type: none"> • zna kilka zwyczajów związanych z końcem zimy, początkiem wiosny, Wielkanocą; • śpiewa w grupie jedną z wiosennych piosenek; • gra na dzwoneczkach akompaniament do piosenki <i>Kogucik</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada własnymi słowami o tradycjach związanych z okresem przesilenia wiosennego i Wielkanocą; • samodzielnie śpiewa wybraną piosenkę o tematyce wiosennej i gra ułożone przez siebie melodie na doniczkach; • gra na dzwoneczkach lub na flecie melodię <i>Kogucik</i>.
<p>24. WIOSNA PEŁNA MUZYKI. Muzyka ilustracyjna w słuchanych i granych utworach, tworzenie ilustracji dźwiękowych</p>	<p>I.1.1, 3 i 5: śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut (w zespole, solo, a cappella, z akompaniamentem); śpiewa, dbając o emisję i higienę głosu; tworzy: głosowe ilustracje dźwiękowe (onomatopeje) do scen sytuacyjnych, tekstów literackich i obrazów; I.2.1 i 4: gra na instrumentach perkusyjnych ze słuchu (w zespole lub/i solo) akompaniamenty; tworzy instrumentalne ilustracje dźwiękowe do scen sytuacyjnych, tekstów literackich i obrazów; I.4.1: świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej reprezentatywnych dla kolejnych epok (klasycyzm); I.4.3 i 4: rozpoznaje i analizuje utwory muzyczne określając ich elementy, nastrój i charakter, formułuje wypowiedzi, stosując pojęcia charakterystyczne dla języka muzycznego; przedstawia słuchaną muzykę za pomocą środków pozamuzycznych: opisuje słowami cechy i charakter słuchanych utworów; II.4.3: wykazuje się znajomością i dokonuje charakterystyki form muzycznych: ABA; II.6 i 7: Wymienia nazwy epok w dziejach muzyki (klasycyzm); Porządkuje chronologicznie postacie kompozytorów: Ludwig van Beethoven; III.1: zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w sztandarowych utworach z dziejów historii muzyki.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Piosenka <i>w kurniku</i>, wiersz <i>Wiosenny wietrzyk</i>; • Słuchamy: L. van Beethoven <i>VI Symfonia F-dur</i> op. 68 zwana <i>Pastoralną</i> część IV pt. <i>Burza</i>, inne przykłady muzyki ilustracyjnej, np. <i>Łabędź</i> C. Saint-Saënsa, <i>Bulka z masłem</i> W.A. Mozarta, w <i>grocie króla gór</i> E. Griega; • P s. 96–99; • Gramy: ilustracje dźwiękowe do tekstów, obrazów i scen sytuacyjnych; • KARTA PRACY: Wiosna pełna muzyki; • Flety, dzwoneczki, instrumenty perkusyjne, gazety, butelki, gliniane ptaszki wypełnione wodą, balon, grzebień, duży karton. • Dowolne reprodukcje malarskie obrazów realistycznie przedstawiających przyrodę. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa w grupie piosenkę <i>W kurniku</i>; • wie, kim był L. van Beethoven; • określa zjawiska przyrody ilustrowane muzyką w <i>Burzy</i> L. van Beethovena; • współpracuje w grupie podczas muzycznych ilustracji; • zna termin: muzyka ilustracyjna. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa piosenkę <i>W kurniku</i> i proponuje sposoby jej „umuzycznienia”; • w słuchanym utworze umie wskazać środki muzyczne naśladujące odgłosy przyrody; • potrafi muzycznie zilustrować historię obrazkową; • umie odczytać zapis graficzny ilustracji dźwiękowej do wiersza <i>Wiosenny wietrzyk</i> i aktywnie uczestniczy w jej tworzeniu; • podejmuje próbę opracowania własnego pomysłu.

AUTORZY: Urszula Smoczyńska, Katarzyna Jakóbczak-Drażek, Agnieszka Sołtysik

<p>25. NASTROJE WIOSENNE. Muzyka ilustracyjna. Instrumenty strunowe – harfa</p>	<p>I.1.1: śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut (w zespole, solo, a cappella, z akompaniamentem); I.2.1 i 4: gra na instrumentach ze słuchu lub/i przy pomocy nut (w zespole lub/i solo) flecie podłużnym, dzwonekach oraz perkusyjnych niemelodycznych: proste utwory, akompaniamenty; tworzy: swobodny akompaniament rytmiczny; I.4.1-4 świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej reprezentatywnych dla kolejnych epok (impresjonizm); rozpoznaje ze słuchu: brzmienie instrumentów muzycznych; rozpoznaje i analizuje utwory muzyczne określając ich elementy, nastrój i charakter, formułuje wypowiedzi, stosując pojęcia charakterystyczne dla języka muzycznego; przedstawia słuchaną muzykę za pomocą środków pozamuzycznych: opisuje słowami cechy i charakter słuchanych utworów; II.1.1: zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce podstawowe pojęcia i terminy muzyczne (pięciolinia, klucz, nuta, pauza, wartość rytmiczna, dźwięk, akompaniament) oraz zależności między nimi; II.2.1 i 2: odczytuje i zapisuje elementy notacji muzycznej: nazywa dźwięki gamy, rozpoznaje ich położenie na pięciolinii; różnicuje wartości rytmiczne nut i pauz; II.2.3 i 4: zna skróty pisowni muzycznej: repetycja, volty, zna podstawowe oznaczenia: metryczne i artykulacyjne; II.3.1: wykazuje się znajomością i dokonuje podziału: instrumentów muzycznych ze względu na źródło dźwięku – nazywa i charakteryzuje je.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Piosenka <i>W kurniku</i>; • Słuchamy: C. Debussy <i>Arabeska nr 1</i> w transkrypcji na harfę, ew. nagrania innych utworów ilustracyjnych, np. <i>Lot trzmiela</i> N. Rimskiego-Korsakowa, <i>Obrazki z wystawy</i> M. Musorgskiego, <i>Karnawał zwierząt</i> C. Saint-Saënsa, <i>Symfonia dziecięca</i> cz. I L. Mozarta; • Gramy: akompaniament do <i>Symfonii dziecięcej G-dur</i> cz. I L. Mozarta oraz na flecie/dzwonekach: <i>Wiosna z Czterech pór roku</i> A. Vivaldiego, <i>W grocie króla gór</i> E. Griega; • KARTA PRACY: Nastroje wiosenne; • P s. 101–102 (<i>Instrumenty – harfa</i>); • Instrumenty perkusyjne, flety, dzwonki chromatyczne; • Plansza interaktywna <i>Instrumenty strunowe szarpane i uderzane</i>, film <i>Harfa</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> • wie, co to jest muzyka ilustracyjna; • wie, jak wygląda harfa; • zna nazwisko L. van Beethovena; • aktywnie uczestniczy w akompaniamentach do <i>Symfonii dziecięcej</i>; • umie zagrać na flecie fragment <i>Wiosny</i> A. Vivaldiego lub na dzwonekach <i>W grocie króla gór</i> E. Griega. 	<ul style="list-style-type: none"> • wie, jak jest zbudowana harfa i do jakiej grupy instrumentów należy; • nadaje tytuły słuchanym utworom, kierując się ich ilustracyjnością; • umie zagrać na flecie łatwe układy dźwięków ze słuchu; • gra na flecie lub dzwonekach wybrany utwór spośród ćwiczonych na lekcji.
--	---	--	---	---

<p>26. MUZYKA LUDOWA. Folklor muzyczny – regionalne przyspiewki i tańce. Postać najsłynniejszego etnografa – Oskara Kolberga</p>	<p>I.1.1: śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut (w zespole, solo, a cappella, z akompaniamentem) piosenki z repertuaru ludowego; I.3.1 i 2: odtwarza ruchem proste rytmy i schematy rytmiczne; wykonuje podstawowe kroki, figury i układy taneczne wybranych tańców ludowych (szczególnie własnego regionu);</p> <p>I.4.1 i 3: świadomie słucha utworów ludowych w postaci oryginalnej i artystycznie opracowanej; wykazuje się znajomością i dokonuje charakterystyki form muzycznych: budowa okresowa;</p> <p>II.5.1 i 2: określa charakterystyczne cechy: polskich tańców narodowych: poloneza, krakowiaka; wybranych polskich tańców ludowych z uwzględnieniem własnego regionu;</p> <p>II.9: odtwarza i zapisuje muzykę przy użyciu dostępnych technologii;</p> <p>III.2: zna i wymienia instytucje upowszechniające kulturę muzyczną we własnym regionie;</p> <p>III.3: poszukuje informacji o muzyce w wydawnictwach książkowych, multimedialnych i innych dostępnych źródłach;</p> <p>III.4: poznaje przykłady muzycznej twórczości ludowej, obrzędy, zwyczaje, tradycje swojego regionu;</p> <p>III.5: wyszukuje nagrania z literatury muzycznej, przygotowując prezentacje lub/i, muzyczne portfolio;</p> <p>III.9: stosuje zasady wynikające ze świadomego korzystania i uczestniczenia w dorobku kultury muzycznej: szacunek dla [praw] twórców i wykonawców.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Piosenki <i>Krzywy Jan</i>, <i>Gęsi, gęsi</i>, piosenka lub taniec z własnego regionu; • Słuchamy: chodzony, krakowiak, utwór regionalny, samba, flamenco, F. Chopin <i>Mazurek E-dur</i> op. 6 nr 3, <i>Polonez g-moll</i>, J. Morel <i>Bossa in Re</i>, S. Rachmaninow <i>Polka Italienne</i>, J. Brahms <i>Taniec węgierski d-moll nr 12</i>, J. Strauss <i>Nad pięknym modrym Dunajem</i>, K. Szymanowski <i>Taniec zbójnicki z baletu Hamasie</i>, S. Moniuszko <i>Mazur z opery Straszny dwór</i>; • P s. 103–107 (<i>Tradycja i sztuka ludowa</i>); • Gramy: fragment <i>Wiosny</i> A. Vivaldiego lub <i>W grocie króla gór</i> E. Griega; • KARTA PRACY: Muzyka ludowa; • Dzwonki, flety. 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi zaśpiewać polską piosenkę ludową; • rozumie terminy: etnografia, etnograf, folklor muzyczny; • wie, kim był O. Kolberg (rozumie historyczne i kulturowe znaczenie jego dzieła). 	<ul style="list-style-type: none"> • umie rozpoznać polską muzykę ludową wśród innych; • docenia wartość twórczości ludowej; • potrafi odróżnić oryginalną muzykę ludową od jej artystycznego opracowania.
<p>27. TROCHE HISTORII... i „WIELKIE PLANY DLA KAŻDEJ MAMY”. Pieśń patriotyczna <i>Witaj, majowa jutrzhenko</i></p>	<p>I.1.1, 3 i 4: śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut (w zespole, solo, a cappella, z akompaniamentem) wybrane pieśni (w tym artystyczne i patriotyczne); śpiewa, dbając o emisję i higienę głosu; wykonuje solo lub w zespole rytmiczne recytacje;</p> <p>I.2.1 i 3: gra na instrumentach perkusyjnych ze słuchu lub/i przy pomocy nut (w zespole lub/i proste utwory, akompaniamenty; odtwarza gestodźwiękami proste rytmy i schematy rytmiczne);</p> <p>II.1.1: zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce podstawowe pojęcia i terminy muzyczne (pięciolinia, klucz, nuta, pauza, wartość rytmiczna, dźwięk, gama, akompaniament) oraz zależności między nimi;</p> <p>II.2.1 i 2: odczytuje i zapisuje elementy notacji muzycznej: nazywa dźwięki gamy, rozpoznaje ich położenie na pięciolinii; różnicuje wartości rytmiczne nut i pauz;</p> <p>II.2.5: potrafi posługiwać się symboliką beznutową (tataizacja);</p> <p>III.1: zna repertuar kulturalnego człowieka.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pieśń <i>Witaj, majowa jutrzhenko</i>; • Ew. słuchamy: <i>Poranek</i> ze suit <i>Peer Gynt</i> E. Griega; • Gramy: E. Grieg <i>Poranek</i> ze suit <i>Peer Gynt</i>; • P s. 108, 110 (<i>Konstytucja 3 maja</i>); • KARTA PRACY: Trochę historii... i „Wielkie plany dla każdej mamy”; • Instrumenty perkusyjne, flety. 	<ul style="list-style-type: none"> • ma podstawową wiedzę o dniu 3 maja; • śpiewa w grupie pieśń <i>Witaj, majowa jutrzhenko</i>; • gra prosty akompaniament do pieśni. 	<ul style="list-style-type: none"> • ma wiedzę o dniu 3 maja i związanej z nim pieśni; • przygotowuje plan uroczystości na Dzień Matki; • samodzielnie odczytuje zapis nutowy i chwyt fletowy do utworu E. Griega <i>Poranek</i>.

AUTORZY: Urszula Smoczyńska, Katarzyna Jakóbczak-Drażek, Agnieszka Sołtysik

<p>28. MUZYKA W DOBREJ FORMIE. Formy muzyczne: kanon, rondo</p>	<p>I.1.1, 3 i 6: śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut (w zespole, solo, a cappella, z akompaniamentem) wybrane pieśni (w tym artystyczne i patriotyczne), kanony; śpiewa, dbając o emisję i higienę głosu; improwizuje wokalnie oraz tworzy różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad;</p> <p>I.2.3 i 5: odtwarza gestodźwiękami proste rytmy i schematy rytmiczne; improwizuje oraz tworzy różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad, z użyciem dostępnych lub wykonanych przez siebie instrumentów;</p> <p>I.3.3: improwizuje za pomocą gestu i ruchu;</p> <p>I.4.1, 2 i 4: świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej; rozpoznaje ze słuchu podstawowe formy muzyczne: AB, ABA, ABA1, rondo; przedstawia słuchaną muzykę za pomocą środków pozamuzycznych: odzwierciedla graficznie strukturę form muzycznych;</p> <p>II.4.3: formy muzyczne: AB, ABA, ABA1, kanon, rondo.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Piosenki: <i>Witaj, majowa jutrzzenko, Idzie wiosna</i>; • Słuchamy: D. Kabalewski <i>Galop</i> op. 39, C. Saint-Saëns <i>Słoń z Karnawału zwierząt</i>, G.S. Mercadante <i>Rondo Russo z Koncertu fletowego e-moll</i>; • P s. 112–114 (<i>Formy muzyczne – rondo</i>); • Gramy: kuplety ronda, E. Grieg <i>Poranek</i> ze suity <i>Peer Gynt</i>, końskie kroki wykonywane gestodźwiękami; • KARTA PRACY: Muzyka w dobrej formie; • Flety / dzwonki. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa w grupie piosenki <i>Witaj, majowa jutrzzenko</i> i <i>Idzie wiosna</i>; • umie określić budowę pieśni: zwrotka i refren; • śpiewa w grupie melodię kanonu; • zna budowę formy: AB, ABA, ABA', ronda; • rozpoznaje dwie jednakowe części w utworze o formie ABA. 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie śpiewa piosenki <i>Witaj, majowa jutrzzenko, Idzie wiosna</i>; • potrafi wyjaśnić, jak wykonywać utwór w kanonie; • umie rozpoznać budowę słuchanych utworów; • tworzy kuplety ronda.
<p>29. MARZENIA i ŻYCZENIA. Projekt muzyczny na Dzień Matki</p>	<p>I.1.1, 3, 5 i 6: śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut kanony; śpiewa, dbając o emisję i higienę głosu; tworzy głosowe ilustracje dźwiękowe (onomatopeje) do scen sytuacyjnych, tekstów literackich i obrazów; improwizuje wokalnie oraz tworzy różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad;</p> <p>I.2.1, 4 i 5: gra na instrumentach proste utwory; tworzy instrumentalne ilustracje dźwiękowe do scen sytuacyjnych, tekstów literackich i obrazów; improwizuje oraz tworzy różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad, z użyciem dostępnych lub wykonanych przez siebie instrumentów;</p> <p>II.2.1–3: odczytuje i zapisuje elementy notacji muzycznej: nazywa dźwięki gamy, rozpoznaje ich położenie na pięciolinii; różnicuje wartości rytmiczne nut i pauz; zna skróty pisowni muzycznej: repetycja, volty;</p> <p>II.9: Tworzy, odtwarza i zapisuje muzykę przy użyciu dostępnych technologii;</p> <p>III.5–7: wyszukuje nagrania z literatury muzycznej przygotowując prezentację; uczestniczy w tworzeniu artystycznych projektów edukacyjnych o charakterze interdyscyplinarnym (również z wykorzystaniem technologii informacyjnej); angażuje się w kreowanie kultury artystycznej swojej szkoły i najbliższego środowiska.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Piosenka <i>Pioseneczka o marzeniach</i> oraz inne wybrane piosenki na Dzień Mamy; • KARTA PRACY: Marzenia i życzenia; • Materiały, utwory i instrumenty potrzebne do nagrania programu; • Nośnik dźwięku, wybrane instrumenty. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa wybraną piosenkę (lub jej fragment) z repertuaru opracowywanego w maju; • wyjaśnia co najmniej jedno pojęcie muzyczne związane z <i>Pioseneczką o marzeniach</i> (przedtakt, repetycja, volta, coda); • bierze udział w przygotowaniu programu na Dzień Matki. 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie śpiewa dwie wybrane piosenki z repertuaru majowego; • proponuje rozwiązania do projektu i bierze aktywny udział w realizacji programu na Dzień Matki; • gra na flecie lub dzwoneczkach wybraną melodię.

AUTORZY: Urszula Smoczyńska, Katarzyna Jakóbczak-Drażek, Agnieszka Sołtysik

<p>30. WAKACJE NA SZEŚCIU STRUNACH. Instrumenty strunowe: gitara</p>	<p>I.1.1 i 3: śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut (w zespole, solo, a cappella, z akompaniamentem); śpiewa, dbając o emisję i higienę głosu; I.2.1 i 3: gra na instrumentach akompaniament przy pomocy nut (w zespole lub/i solo) na gitarze; odtwarza gestodźwiękami proste rytmy; I.4.2: rozpoznaje ze słuchu brzmienie instrumentów muzycznych; II.1.1: zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce: podstawowe pojęcia i terminy muzyczne (pięciolinia, klucz, nuta, pauza, wartość rytmiczna, dźwięk, gama, akord, akompaniament) oraz zależności między nimi; II.2.1-4: odczytuje i zapisuje elementy notacji muzycznej: nazywa dźwięki gamy, rozpoznaje ich położenie na pięciolinii; różnicuje wartości rytmiczne nut i pauz; zna skróty pisowni muzycznej: repetycja, volty; zna podstawowe oznaczenia: metryczne, agogiczne; II.3.1: wykazuje się znajomością i dokonuje podziału: instrumentów muzycznych ze względu na źródło dźwięku – nazywa i charakteryzuje je.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Piosenka <i>Hej, lato, lato, lato, lato</i>, kanon <i>Lubię podróże</i>; • Słuchamy: J. Morel <i>Bossa in Re</i>; • Gramy: akompaniament na gitarze; • P s. 117–119 (<i>Instrumenty – gitara</i>); • KARTA PRACY: Wakacje na sześciu strunach; • Gitara; • Plansza interaktywna <i>Instrumenty strunowe szarpane i uderzane</i> lub film <i>Gitara</i>; • Ilustracje do nauki kanonu (przygotowane przez nauczyciela). 	<ul style="list-style-type: none"> • umie zaśpiewać refren piosenki <i>Hej, lato, lato, lato</i>; • wie, jakim instrumentem jest gitara; • umie zaśpiewać unisono melodię kanonu <i>Lubię podróże</i>; • wie, co to jest kanon i jak się go wykonuje; • zna terminy: klucz wiolinowy, metrum, tempo, ćwierćnuta z kropką, łuk łącznik, pauza ósemkowa, repetycja, volty, przedtakt, bemol jako znak przykluczowy, gama C-dur, wartości rytmiczne nut i pauz. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa piosenkę o tematyce letniej, wakacyjnej, którą zna spoza szkoły; • umie zaśpiewać pierwszą zwrotkę i refren piosenki <i>Hej, lato, lato, lato</i>; • śpiewa w kanonie, w kilkusobowych grupach, piosenkę <i>Lubię podróże</i>; • wie, do jakiej grupy instrumentów należy gitara i potrafi omówić jej budowę; • prezentuje przed klasą swoje umiejętności gry na gitarze.
<p>31. WYPRAWA NA MORSKI BRZEG. Szanta. Ilustracja dźwiękowa z wykorzystaniem odgłosów z butelek</p>	<p>I.1.1: śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut (w zespole, solo, a cappella, z akompaniamentem); I.2.4 i 5: tworzy instrumentalne ilustracje dźwiękowe do scen sytuacyjnych; tworzy różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad, z użyciem dostępnych lub wykonanych przez siebie instrumentów; II.1.1: zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce: podstawowe pojęcia i terminy muzyczne (pięciolinia, klucz, nuta, dźwięk) oraz zależności między nimi; II.2.1: odczytuje i zapisuje elementy notacji muzycznej: nazywa dźwięki gamy, rozpoznaje ich położenie na pięciolinii.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Piosenki: <i>Hej, lato, lato, lato, lato</i>, <i>Lubię podróże</i>, <i>Pacyfik</i>; • Gramy: ilustrację dźwiękową morskiego portu, z wykorzystaniem butelek; • P s. 121, zabawa muzyczna <i>Morski port</i>; • KARTA PRACY: Wyprawa na morski brzeg; • Szklane i plastikowe butelki po napojach (z wąskimi otworami); • Chustka do zasłonięcia oczu. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa piosenkę <i>Hej, lato, lato, lato</i>; • wie, co to są szanty; • umie zaśpiewać w grupie szantę <i>Pacyfik</i>; • ma wiadomości o znakach chromatycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> • bierze aktywny udział w zabawach; • umie zaśpiewać solo fragmenty szanty <i>Pacyfik</i>; • proponuje nowy tekst do szanty.

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">32. NA PODHALAŃSKĄ NUTE. Region podhalański</p>	<p>I.1.1: śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut (w zespole, solo, a cappella, z akompaniamentem) piosenki z repertuaru dziecięcego i ludowego;</p> <p>I.2.1 i 3: gra na instrumentach ze słuchu lub/i przy pomocy nut (w zespole lub/i solo) akompaniamenty; odtwarza gestodźwiękami proste rytmy i schematy rytmiczne;</p> <p>I.4.1 i 2: świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej: utworów ludowych w postaci oryginalnej; rozpoznaje ze słuchu: aparat wykonawczy: [kapela ludowa];</p> <p>II.1.1: zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce: podstawowe pojęcia i terminy muzyczne (pięciolinia, klucz, nuta, pauza, wartość rytmiczna, dźwięk, gama, akompaniament) oraz zależności między nimi;</p> <p>II.2.1 i 2: odczytuje i zapisuje elementy notacji muzycznej: nazywa dźwięki gamy, rozpoznaje ich położenie na pięciolinii; różnicuje wartości rytmiczne nut i pauz;</p> <p>II.3.3: wykazuje się znajomością i dokonuje podziału: aparatu wykonawczego [kapela ludowa];</p> <p>II.4.1: wykazuje się znajomością i dokonuje charakterystyki muzyki ze względu na jej rodzaj (ludowa);</p> <p>II.5.2: określa charakterystyczne cechy wybranych polskich tańców ludowych;</p> <p>II.8: Potrafi uzasadnić własne preferencje muzyczne argumentując swoje wybory;</p> <p>III.3: poszukuje informacji o muzyce w wydawnictwach książkowych, multimedialnych i innych dostępnych źródłach</p> <p>III.4: poznaje przykłady muzycznej twórczości ludowej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Piosenki: <i>Hej, lato, lato, lato, Pacyfik, W murowanej piwnicy</i>; • Słuchamy: muzyka podhalańska, wybrane utwory i piosenki z całego roku; • Gramy: melodię i akompaniament <i>W murowanej piwnicy</i>; • P s. 125–127 (<i>Podhale</i>), zabawa muzyczna <i>Muzyczna wspinaczka</i>; • Flety, dzwonki, bębni i tamburyna. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa piosenki <i>Pacyfik</i> oraz <i>Hej, lato, lato, lato, W murowanej piwnicy</i>; • potrafi wymienić kilka cech regionu podhalańskiego; • wie, kim był Jan Sabała; • gra akompaniament do piosenki <i>W murowanej piwnicy</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> • zna nazwy instrumentów strunowych, o których nie było mowy na lekcjach (np. mandolina, cymbały, lira korbowa, inne); • wie, jakim instrumentem są gęśliki podhalańskie; • potrafi zapamiętać rytm podany przez nauczyciela i zaśpiewać w nim gamę C-dur; • umie zaśpiewać solo dowolną piosenkę ze szkolnego repertuaru, wakacyjną albo ludową.
---	--	---	--	---

ROZKŁAD MATERIAŁU

Zagadnienia podstawy programowej	Materiał dydaktyczny cyklu <i>Klucz do muzyki</i>	Wymagania podstawowe, uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe, uczeń:
I. MAGIA I RELIGIA – MUZYKA W SŁUŻBIE DUCHA Rola muzyki w życiu człowieka: sygnalizacyjna, religijna i obrzędowa. Akompaniament do pieśni negro spirituals			
<p>I.1.1.a, 1.5.d) śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut (w zespole, solo, z akompaniamentem); piosenki z repertuaru młodzieżowego; tworzy z pomocą nauczyciela i samodzielnie: głosowe ilustracje dźwiękowe (onomatopeje) do scen sytuacyjnych, tekstów literackich;</p> <p>I.2.1.d, 2.4.a, b, c) gra na instrumentach ze słuchu lub/i przy pomocy nut akompaniamenty; tworzy z pomocą nauczyciela i samodzielnie proste struktury rytmiczne, swobodny akompaniament rytmiczny i melodyczny, instrumentalne ilustracje dźwiękowe do scen sytuacyjnych, tekstów literackich;</p> <p>I.3.3) improwizuje za pomocą gestu i ruchu oraz tworzy ilustracje ruchowe do muzyki;</p> <p>I.4.1.a, b, 4.2.e, 4.3) świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej (fragmentów lub/i w całości) reprezentatywnych dla kolejnych epok (od średniowiecza do współczesności), muzyki jazzowej i rozrywkowej; rozpoznaje ze słuchu aparat wykonawczy: solista, zespół kameralny, chór, orkiestra, big-band i zespół folkowy; rozpoznaje i analizuje utwory muzyczne określając ich elementy, nastroje i charakter; formułuje wypowiedzi, stosując pojęcia charakterystyczne dla języka muzycznego;</p> <p>II. 2.1, 2.2, 2.4) odczytuje i zapisuje elementy notacji muzycznej nazywa dźwięki gamy, rozpoznaje ich położenie na pięciolinii; różnicuje wartości rytmiczne nut i pauz; zna podstawowe oznaczenia: metryczne, agogiczne, dynamiczne i artykulacyjne oraz fermate;</p> <p>II.4.1, 4.2) wykazuje się znajomością i dokonuje charakterystyki muzyki ze względu na jej rodzaj (wokalna, instrumentalna, wokально-instrumentalna, artystyczna, rozrywkowa, ludowa oraz do wyboru: sakralna); charakterystyki stylów muzycznych;</p> <p>II.7) porządkuje chronologicznie postacie kompozytorów: np. Antonio Vivaldi;</p> <p>III.1) zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w sztafardowych utworach z dziejów historii muzyki i współczesnej kultury muzycznej oraz wartościowej muzyki popularnej;</p> <p>III.3) poszukuje informacji o muzyce w wydawnictwach książkowych, multimedialnych i innych dostępnych źródłach;</p> <p>III.4) poznaje przykłady muzycznej twórczości ludowej, obrzędy, zwyczaje, tradycje swojego regionu;</p> <p>III.5) wyszukuje nagrania z literatury muzycznej w celu zilustrowania twórczości kompozytorów, cech epoki, charakterystyki stylów, przygotowując prezentację lub/i, muzyczne portfolio.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi śpiewać w grupie refren piosenki <i>Koniec wakacji</i> oraz <i>Zabierz się razem z nami</i>; • umie określić nastroje wysłuchanego utworu muzycznego; • potrafi nazwać kilka oznaczeń muzycznych z zapisu nutowego piosenki i je wyjaśnić; • umie sformułować wypowiedź na temat roli muzyki w życiu człowieka; • zna określenie muzyka sakralna; • potrafi akompaniować na instrumentach perkusyjnych do negro spirituals <i>Git on bo'd little child'en</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi śpiewać solo refren piosenki <i>Koniec wakacji</i> i <i>Zabierz się razem z nami</i>, zwrotki śpiewa w grupie; • zna pojęcia dur/moll lub major/minor; • zna większość oznaczeń muzycznych w zapisie nutowym piosenki; • umie rozpoznać słuchem aparat wykonawczy w koncercie <i>Jesień</i> z cyklu <i>Cztery pory roku</i> A. Vivaldiego; • potrafi opowiedzieć o roli muzyki w życiu człowieka i funkcjach, które pełni; • rozumie sygnalizacyjną i religijną funkcję muzyki; • rozpoznaje, z jakiego kręgu kulturowego pochodzią prezentowane przykłady muzyki sakralnej; • umie dobrać ruch i akompaniament instrumentów perkusyjnych do pieśni <i>Git on bo'd little child'en</i>. 	

Zagadnienia podstawy programowej	Materiał dydaktyczny cyklu Klucz do muzyki	Wymagania podstawowe, uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe, uczeń:
<p style="text-align: center;">2. DE GUSTIBUS NON EST DISPUTANDUM Rola muzyki w życiu człowieka: obrzędowa i rozrywkowa. Akompaniament do piosenki ludowej Była babułka</p> <p>1.1.1.a) śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut (w zespole, solo, a cappella, z akompaniamentem) piosenki z repertuaru dziecięcego, młodzieżowego, popularnego i ludowego;</p> <p>1.2.1.b, c, d) gra na instrumentach ze słuchu lub/i przy pomocy nut (w zespole lub/i) solo na jednym lub kilku instrumentach melodycznych oraz perkusyjnych niemelodycznych melodie, proste utwory, akompaniamenty;</p> <p>1.3.2.b) wykonuje podstawowe kroki, figury i układy taneczne wybranych tańców ludowych (szczególnie własnego regionu);</p> <p>1.4.1.a, b, d) świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej (fragmentów lub/i w całości) reprezentatywnych dla kolejnych epok (od średniowiecza do współczesności), muzyki rozrywkowej, utworów ludowych w postaci oryginalnej;</p> <p>1.4.2.c, 4.3) rozpoznaje ze słuchu podstawowe formy muzyczne: AB, ABA, ABA1, rondo i wariacje; rozpoznaje i analizuje utwory muzyczne określając ich elementy, nastroj i charakter, formuje wypowiedzi, stosując pojęcia charakterystyczne dla języka muzycznego;</p> <p>1.4.4.c, d) przedstawia słuchaną muzykę za pomocą środków pozamuzycznych werbalizuje emocje i odczucia, opisuje słowami cechy i charakter słuchanych utworów;</p> <p>11.4.1, 3) wykazuje się znajomością i dokonuje charakterystyki muzyki ze względu na jej rodzaj (wokalna, instrumentalna, wokально-instrumentalna, artystyczna, rozrywkowa, ludowa); charakterystyki form muzycznych: ABA;</p> <p>11.5.2) określa charakterystyczne cechy wybranych polskich tańców ludowych z uwzględnieniem własnego regionu;</p> <p>11.6) wymienia nazwy epok w dziejach muzyki (klasycyzm, muzyka XX w.) oraz potrafi wskazać kompozytorów reprezentatywnych dla nich;</p> <p>11.7) porządkuje chronologicznie postacie kompozytorów: np. Wolfgang Amadeusz Mozart;</p> <p>11.8) potrafi uzasadnić własne preferencje muzyczne argumentując swoje wybory;</p> <p>11.9) tworzy, odtwarza i zapisuje muzykę przy użyciu dostępnych technologii;</p> <p>111.1) zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w sztandarowych utworach z dziejów historii muzyki i współczesnej kultury muzycznej oraz wartościowej muzyki popularnej;</p> <p>111.3) poszukuje informacji o muzyce w wydawnictwach książkowych, multimedialnych i innych dostępnych źródłach;</p> <p>111.4) poznaje przykłady muzycznej twórczości ludowej, obrzędy, zwyczaje, tradycje swojego regionu;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Piosenki: <i>Koniec wakacji</i> (muz. J. Smoczyński, sł. E. Zawistowska) lub <i>Zabierz się razem z nami</i> (sł. pol. S. Karaszewski), pieśń ludowa <i>Była babułka</i>. • Słuchamy: W.A. Mozart: <i>Allegro z Serenady G-dur Eine kleine Nachtmusik</i>, C. Orff: <i>O Fortuna</i> z kantaty <i>Carmina burana</i>, przykład tańca ludowego z regionu, z którego pochodzi uczeń, utwory do wyboru z poprzedniej klasy, np. L. van Beethoven <i>Burza z VI Symfonii F-dur op. 68 (Pastoralnej)</i>, W.A. Mozart <i>Aria Królowej Nocy</i> z opery <i>Czarodziejski flet</i>, <i>Bułka z masłem</i>. • Gramy: pieśń ludową <i>Plon niesiemy, plon!</i>; Zabawa muzyczna <i>Kopytka koziołka</i>. • Gust muzyczny, samodzielne uzasadnianie wyboru ulubionych utworów. • <i>Muzyka rozrywkowa</i> (P s. 19). • KARTA PRACY: <i>De gustibus non est disputandum</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> • umie zaśpiewać solo refren piosenki <i>Koniec wakacji</i>; • potrafi określić budowę formalną pieśni ludowej <i>Plon niesiemy, plon!</i> (A B A); • zna nazwiska kompozytorów: W.A. Mozart i C. Orff; • potrafi wymienić nazwy części instrumentów smyczkowych; • zna termin <i>ostinato</i>; • potrafi powiedzieć, na czym polega <i>rozrywkowa</i> funkcja muzyki; • umie podać kilka przykładów muzyki, którą lubi; • bierze udział w zabawie instrumentalnej przy piosence <i>Była babułka</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> • umie zaśpiewać solo całą piosenkę <i>Koniec wakacji</i>; • potrafi grać na dzwonkach lub flecie jedną część melodii pieśni <i>Plon niesiemy, plon!</i>; • umie podać kilka przykładów muzyki, której chętnie słucha oraz uzasadnić swój wybór; • wykazuje tolerancyjną postawę wobec upodobań muzycznych kolegów; • potrafi własnymi słowami opowiedzieć o utworach <i>Eine kleine Nachtmusik</i> W.A. Mozarta i <i>Carmina burana</i> C. Orffa; • zna terminy <i>ostinato</i> rytmiczne i <i>ostinato</i> melodyczne, rozpoznaje <i>ostinato</i> słuchem w utworze Orffa.

Zagadnienia podstawy programowej	Materiał dydaktyczny cyklu <i>Klucz do muzyki</i>	Wymagania podstawowe, uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe, uczeń:
3. CZAS MINIONY, CZAS OBECNY Przygotowanie koncertu ulubionej muzyki. Akompaniament według zapisu piktoqramów			
<p>III.9) stosuje zasady wynikające ze świadomego korzystania i uczestniczenia w dorobku kultury muzycznej; odpowiednio zachowanie podczas koncertu, przedstawienia operowego itp., tolerancja dla preferencji muzycznych innych osób oraz szacunek dla twórców i wykonawców.</p>			
<p>I.1.1.b) śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut (w zespole, solo, a cappella, z akompaniamentem) wybrane pieśni (patriotyczne);</p> <p>I.2.1.d) gra na instrumentach przy pomocy nut (w zespole) na perkusyjnych niemelodycznych akompaniamentach;</p> <p>I.4.1.c) świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej polskich pieśni artystycznych i patriotycznych;</p> <p>II.2.1, 2.1.3) odczytuje i zapisuje elementy notacji muzycznej nazywa dźwięki gamy, rozpoznaje ich położenie na pięciolinii, różnicuje wartości rytmiczne nut i pauz, zna skróty pisowni muzycznej; repetycja;</p> <p>II.8) potrafi uzasadnić własne preferencje muzyczne argumentując swoje wybory.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Piosenka: <i>Siekiera, motyka</i> (muz. anonim, sł. z okresu II wojny Anna Jachnina). • Słuchamy: dowolne utwory z repertuaru muzyki poważnej lub inne utwory wcześniej przygotowane przez nauczyciela w celu zilustrowania omawianego tematu – funkcji muzyki. • Gramy: akompaniament do piosenki według piktoqramów zamieszczonych w nutach. • Rola muzyki w czasie II wojny światowej. • <i>Zakazane piosenki</i> (p. s. 24–25). • KARTA PRACY: Czas miniony, czas obecny. 	<ul style="list-style-type: none"> • umie przygotować w zespole program koncertu dla klasy; • wypowiada się na temat zaproponowanych przez siebie utworów; • potrafi zaśpiewać w grupie jedną zwrotkę piosenki <i>Siekiera, motyka</i>; • umie zagrać akompaniament do tej piosenki według zapisu w nutach. 	<ul style="list-style-type: none"> • umie uzasadnić wybór utworów na klasowy koncert i powiedzieć kilka zdań na ich temat; • umie zaśpiewać solo jedną lub dwie zwrotki piosenki <i>Siekiera, motyka</i>; • ma podstawowe wiadomości na temat II wojny światowej.
4. JESIENNE KOMPOZYCJE NIE TYLKO MUZYCZNE Niekonwencjonalne wykorzystanie darów jesieni do tworzenia akompaniamentu. Utrwalenie wartości rytmicznych nut i pauz			
<p>I.1.1.a) śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut (w zespole, solo, a cappella, z akompaniamentem) piosenki z repertuaru młodzieżowego;</p> <p>I.2.1.a, d, 2.3) gra na instrumentach ze słuchu lub/i przy pomocy schematy rytmicznej, akompaniamenty; odtwarza gestodźwiękami proste rytmy i schematy rytmiczne;</p> <p>I.4.b) tworzy z pomocą nauczyciela i samodzielnie swobodny akompaniament rytmiczny;</p> <p>II.1.1) zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce podstawowe pojęcia i terminy muzyczne (pięciolinia, klucz, nuta, pauza, wartość rytmiczna, dźwięk, gama, akord, akompaniament) oraz zależności między nimi;</p> <p>II.2.1, 2) odczytuje i zapisuje elementy notacji muzycznej nazywa dźwięki gamy, rozpoznaje ich położenie na pięciolinii, różnicuje wartości rytmiczne nut i pauz.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Piosenka: <i>Rozwiczrzona jesień</i> (muz. J. Smoczyński, sł. E. Zawistowska). • Gramy: rytmy na kasztanach, liściach i innych jesiennych „instrumentach”. • Tworzymy: instrumentację do piosenki. • Liście, kasztany, żółędzie itp. • KARTA PRACY: Jesienne kompozycje nie tylko muzyczne. 	<ul style="list-style-type: none"> • umie zaśpiewać w grupie piosenkę <i>Rozwiczrzona jesień</i>; • umie wykonać rytm piosenki na jesiennych „instrumentach”; • potrafi zaproponować instrumenty do akompaniamentu piosenki; • umie zagrać w zespole akompaniament do piosenki; • zna nazwy i symbole niektórych pauz i umie zastosować podane pauzy w praktyce. 	<ul style="list-style-type: none"> • umie zaśpiewać solo wybraną zwrotkę piosenki <i>Rozwiczrzona jesień</i>; • potrafi zaakompaniować na instrumentach perkusyjnych oraz „jesiennych gadżetach” (drobnych przedmiotach symbolizujących jesień); • swobodnie wykonuje gestodźwiękami rytmy akompaniamentu do piosenki.

Zagadnienia podstawy programowej	Materiał dydaktyczny cyklu Klucz do muzyki	Wymagania podstawowe, uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe, uczeń:
<p style="text-align: center;">5. WIELKA RODZINA INSTRUMENTÓW PERKUSYJNYCH Aktywne słuchanie muzyki. Źródło dźwięku w instrumentach perkusyjnych</p> <p>I.1.1.a) śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut piosenki z repertuaru młodzieżowego;</p> <p>I.2.1.a, d, 2.5) gra na instrumentach schematy rytmiczne, akompaniamenty, improwizuje oraz tworzy – pod kierunkiem nauczyciela lub/i samodzielnie – różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad, z użyciem dostępnych lub wykonanych przez siebie instrumentów;</p> <p>I.4.2.a) rozpoznaje ze słuchu brzmienie instrumentów muzycznych;</p> <p>II.2.1, 2) odczytuje i zapisuje elementy notacji muzycznej nazywa dźwięki gamy, rozpoznaje ich położenie na pięciolinii, różnicuje wartości rytmiczne nut i pauz;</p> <p>II.3.1) wykazuje się znajomością i dokonuje podziału instrumentów muzycznych ze względu na źródło dźwięku – nazywa i charakteryzuje je.</p>			
<p style="text-align: center;">6. JESIENNE DZWONY Sztuka ludwisarska. Wykorzystanie dzwoneczków w zabawie słuchowej</p> <p>I.2.1.c) gra na instrumentach przy pomocy nut (w zespole lub/i solo) na flecie podłużnym/dzwonkach proste utwory;</p> <p>II.2.1, 2) odczytuje i zapisuje elementy notacji muzycznej nazywa dźwięki gamy, rozpoznaje ich położenie na pięciolinii; różnicuje wartości rytmiczne nut i pauz;</p> <p>II.3.1) wykazuje się znajomością i dokonuje podziału instrumentów muzycznych ze względu na źródło dźwięku – nazywa i charakteryzuje je;</p> <p>III.2, 3) zna i wymienia instytucje upowszechniające kulturę muzyczną we własnym regionie, kraju i na świecie oraz ich działalność, a także śledzi wydarzenia artystyczne; poszukuje informacji o muzyce w wydawnictwach książkowych, multimedialnych i innych dostępnych źródłach.</p>			
<ul style="list-style-type: none"> Piosenka: <i>Rozwiczrzoną jesień</i> (muz. J. Smoczyński, sł. E. Zawistowska) Sluchamy: A. Chaczaturian <i>Taniec z szablami z baletu Gajane</i>. Gramy: <i>Opowieść jesiennego deszczu</i>, <i>Zabawa muzyczna Klasowa bateria</i> (P s. 30). <i>Instrumenty – perkusja w orkiestrze</i> (P s. 28–31). KARTA PRACY: Wielka rodzina instrumentów perkusyjnych. Ew. plansze <i>Instrumenty perkusyjne niemelodyczne i Instrumenty perkusyjne melodyczne</i>. Filmy: <i>Ksylofon</i>, <i>Koty</i>, <i>Dzwony rurowe</i>, <i>Wibrafon</i>, <i>Talerz Werbel</i>, <i>Kastaniety</i>, <i>Talerz wiszący</i>, <i>Gong</i>, <i>Bęben wielki</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi zaśpiewać w grupie piosenkę <i>Rozwiczrzoną jesień</i>; wie, co to są instrumenty perkusyjne melodyczne i niemelodyczne; umie wymienić po kilka instrumentów z obydwu grup, podać ich źródło dźwięku; potrafi wyjaśnić, co ma wpływ na głośność dźwięku w tych instrumentach. 	<ul style="list-style-type: none"> umie powiedzieć kilka słów o A. Chaczaturianie i jego utworze <i>Taniec z szablami</i>; potrafi rozpoznać w prezentowanym utworze brzmienie kilku instrumentów perkusyjnych i podać ich nazwy; umie miarowo zaakomponować podczas aktywnego słuchania muzyki. 	<ul style="list-style-type: none"> umie zagrać pieśń <i>Bandoska</i> na flecie lub dzwonkach; potrafi opowiedzieć własnymi słowami o papierze Janie Pawle II (w kontekście jego związku z kulturą); aktywnie uczestniczy w zabawie słuchowej z dzwoneczkami.
<ul style="list-style-type: none"> Sluchamy: głos dzwonu Zygmunta, różne dzwonki. Gramy: <i>Bandoska</i>, <i>Opowieść jesiennego deszczu</i> (mel. G. Drajek, oprac. K. Jakóbczak-Drajek). Jan Paweł II jako papież, wybitny Polak i miłośnik sztuki. Ludwisarstwo i najśłynniejszy dzwon – Zygmunt. <i>Kiedy biją dzwony?</i> (P s. 32–33). KARTA PRACY: Jesienne dzwony. Ew. plansza <i>Instrumenty perkusyjne melodyczne</i>. Różne dzwonki i dzwoneczki. 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi określić nastrój pieśni <i>Bandoska</i>; umie zagrać w grupie fragment <i>Bandoski</i>; umie powiedzieć kilka zdań o papierze Janie Pawle II. 	<ul style="list-style-type: none"> umie zagrać pieśń <i>Bandoska</i> na flecie lub dzwonkach; potrafi opowiedzieć własnymi słowami o papierze Janie Pawle II (w kontekście jego związku z kulturą); aktywnie uczestniczy w zabawie słuchowej z dzwoneczkami. 	<ul style="list-style-type: none"> umie zagrać pieśń <i>Bandoska</i> na flecie lub dzwonkach; potrafi opowiedzieć własnymi słowami o papierze Janie Pawle II (w kontekście jego związku z kulturą); aktywnie uczestniczy w zabawie słuchowej z dzwoneczkami.

Zagadnienia podstawy programowej	Materiał dydaktyczny cyklu Klucz do muzyki	Wymagania podstawowe, uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe, uczeń:
7. DROGI POLAKÓW DO NIEPODLEGŁOŚCI Ignacy Jan Paderewski – wirtuoz, kompozytor, mąż stanu. Rola kultury w walce o niepodległość			
<p>I.1.1.b) śpiewa wybrane pieśni patriotyczne;</p> <p>I.3.2.b) wykonuje podstawowe kroki, figury i układy taneczne wybranych tańców ludowych</p> <p>I.4.1.a, d, 4.2.d) świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej reprezentatywnych dla kolejnych epok (od średniowiecza do współczesności), utworów ludowych w postaci artystycznie opracowanej; rozpoznaje ze słuchu polskie tańce narodowe;</p> <p>II.5.1) określa cechy polskich tańców narodowych: krakowiaka;</p> <p>III.7) angażuje się w kreowanie kultury artystycznej swojej szkoły i najbliższego środowiska;</p> <p>III.8) uczestniczy realnie lub wirtualnie w różnorodnych wydarzeniach muzycznych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pieśń: <i>Leguny w niebie</i> (muz. i sl. A. Kowalski). • Słuchamy: I.J. Paderewski <i>Krakowiak fantastyczny</i>. • Ruch: taniec przy melodii pieśni. • I.J. Paderewski – wirtuoz, kompozytor, polityk i ambasador Polski. • <i>Ignacy Jan Paderewski</i> (P s. 44–45). • KARTA PRACY: Drogi Polaków do niepodległości. • Film <i>Ignacy Jan Paderewski – mistrz tonów i mąż stanu</i>. • Opcjonalnie portrety J. Słowackiego, A. Mickiewicza, H. Sienkiewicza, J. Matejki, F. Chopina, S. Moniuszki. 	<ul style="list-style-type: none"> • wie, kim był I.J. Paderewski i jakie ma zasługi dla Polski; • potrafi rozpoznać krakowiaka na przykładzie utworu <i>Krakowiak fantastyczny</i> • przypominie cechy tego tańca narodowego; • umie zaśpiewać w grupie pieśń <i>Leguny w niebie</i>; • umie zatańczyć do pieśni prosty układ. 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi podać przykłady walki o niepodległość poza polem bitwy, np. poprzez działania ludzi kultury; • umie zaśpiewać solo partię św. Piotra z pieśni <i>Leguny w niebie</i>.
8. MUZYKA NA JESIENNĄ POGODĘ Tworzenie ilustracji muzycznej z pomocą odgłosów papieru. Budowanie instrumentów			
<p>I.1.1.a) śpiewa piosenki z repertuaru młodzieżowego;</p> <p>I.2.5) improwizuje oraz tworzy – pod kierunkiem nauczyciela lub/i samodzielnie – różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad, z użyciem dostępnych lub wykonanych przez siebie instrumentów;</p> <p>I.3.1) odtwarza ruchem proste rytmy i schematy rytmiczne;</p> <p>I.4.1.a, 2.a, e, 3) świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej reprezentatywnych dla kolejnych epok; rozpoznaje ze słuchu brzmienie instrumentów muzycznych, aparat wykonawczy: orkiestra; rozpoznaje i analizuje utwory muzyczne określając ich elementy, nastroj i charakter, formułuje wypowiedzi, stosując pojęcia charakterystyczne dla języka muzycznego;</p> <p>II.3.1, 3) wykazuje się znajomością i dokonuje podziału instrumentów muzycznych ze względu na źródło dźwięku – nazywa i charakteryzuje je, podziału aparatu wykonawczego (orkiestra);</p> <p>II.4.1) wykazuje się znajomością i dokonuje charakteryzacji muzyki ze względu na jej rodzaj (instrumentalna);</p> <p>II.6) Wymienia nazwy epok w dziejach muzyki (średniowiecze, renesans, barok, klasycyzm, romantyzm, muzyka XX w.) oraz potrafi wskazać kompozytorów reprezentatywnych dla nich;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Piosenka: <i>Zawsze jest pogoda</i> (muz. W. Kaleta, sl. J. Holm) i pieśń <i>Leguny w niebie</i> (muz. i sl. A. Kowalski). • Słuchamy: J.F. Händel, <i>Muzyka na wodzie</i>. • Ruch: Zabawa muzyczna <i>Bo do tańca trzeba czworga</i> (P s. 35). • Gramy: Zabawa muzyczna <i>Wesoła orkiestra</i> (P s. 38). • Tworzymy: odgłosy deszczu i wiatru wydobywane z pomocą papieru. 	<ul style="list-style-type: none"> • umie wymienić omówione wcześniej funkcje muzyki; • potrafi określić budowę piosenki <i>Zawsze jest pogoda</i>; • umie zaśpiewać w grupie refren piosenki; • wie, co oznacza kropka przy nucie; kropka nad lub pod nutą, luk łącznik; • aktywnie uczestniczy w poszukiwaniu odgłosów wydobywanych z papieru; • uczestniczy w zabawie twórczej <i>Wesoła orkiestra</i> z wykorzystaniem przedmiotów codziennego użytku; 	<ul style="list-style-type: none"> • umie opowiedzieć własnymi słowami, jakie funkcje pełni muzyka; • potrafi zaśpiewać solo refren piosenki <i>Zawsze jest pogoda</i>; • umie znaleźć w nutach piosenki powtarzający się rytm i powtórzyć go klaskaniem lub w inny dowolny sposób.

Zagadnienia podstawy programowej	Materiał dydaktyczny cyklu <i>Klucz do muzyki</i>	Wymagania podstawowe, uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe, uczeń:
<p>III.1) zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w sztafardowych utworach z dziejów historii muzyki.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Grające powieźcie. <i>Instrumenty – dęte blaszane</i> (P s. 38–41). KARTA PRACY: Muzyka na jesienną pogodę. Instrumenty wykonane przez nauczyciela – do prezentacji uczniom. Mała i duża butelka, pojemnik z wodą, balon, grzebień z bibułką, gwizdek od czajnika, flet. 	<ul style="list-style-type: none"> wykonuje instrument według instrukcji w podręczniku. 	
9. GRAJĄCE POWIETRZE Instrumenty dęte blaszane: trąbka, waltornia, puzon, tuba			
<p>II.1.1.a) śpiewa piosenki z repertuaru młodzieżowego;</p> <p>II.2.3.5) odwarza gestodźwiękami proste rytmy i schematy rytmiczne; improwizuje oraz tworzy – pod kierunkiem nauczyciela lub/i samodzielnie – różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad, z użyciem dostępnych lub wykonanych przez siebie instrumentów;</p> <p>II.4.2.a, 4.3) rozpoznaje ze słuchu brzmienie instrumentów muzycznych; rozpoznaje i analizuje utwory muzyczne określając ich elementy, nastój i charakter; formułuje wypowiedzi, stosując pojęcia charakterystyczne dla języka muzycznego;</p> <p>II.3.1) wykazuje się znajomością i dokonuje podziału instrumentów muzycznych ze względu na źródło dźwięku – nazywa i charakteryzuje je;</p> <p>II.3) poszukuje informacji o muzyce w wydawnictwach książkowych, multimedialnych i innych dostępnych źródłach.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Piosenka: <i>Zawsze jest pogoda</i> (muz. W. Kaleta, sł. J. Holm). Słuchamy: G. Rossini, fragment <i>Uwertury</i> do opery <i>Wilhelm Tell</i> (trąbka), C.M. von Weber <i>Chór strzelców</i> z opery <i>Wolny strzelec</i> (waltornia), G. Lohmann <i>Diabełski puzon</i> (puzon), J. Golland <i>Koncert na tubę</i> (tuba). Gramy: „końskie kroki” według zapisu nutowego, prezentacja brzmienia wykonanych instrumentów. <i>Instrumenty – dęte blaszane</i> (P s. 41–43). KARTA PRACY: Grające powieźcie. Ew. plansza <i>Instrumenty dęte blaszane</i>. Filmy: <i>Trąbka, Waltornia, Puzon i Tuba</i>. Instrumenty wykonane przez uczniów. 	<ul style="list-style-type: none"> umie zaśpiewać w zespole piosenkę <i>Zawsze jest pogoda</i>; zna nazwy instrumentów dętych blaszanych: trąbka, róg (waltornia), puzon, tuba; potrafi rozpoznać na ilustracji omawiane instrumenty; wykonuje „końskie kroki” podczas aktywnego słuchania muzyki; zna nazwy elementów budowy instrumentów: ustnik, czara głosowa, wentyle, suwak. 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi zaśpiewać solo piosenkę <i>Zawsze jest pogoda</i>; zna budowę, brzmienie i zasady wydobycia dźwięku z instrumentów dętych blaszanych; umie opowiedzieć o brzmieniu instrumentów po wysłuchaniu przykładowego muzycznego.

Zagadnienia podstawy programowej	Materiał dydaktyczny cyklu <i>Klucz do muzyki</i>	Wymagania podstawowe, uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe, uczeń:
<p style="text-align: center;">10. W OCZEKIWIANIU NA PIERWSZY ŚNIEG Odgłosy zimowego krajobrazu. Skróty pisowni muzycznej – volty</p> <p>1.1.1, 1.6) śpiewa a) piosenki z repertuaru młodzieżowego i ludowego, improwizuje wokalnie oraz tworzy – pod kierunkiem nauczyciela i samodzielnie – różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad;</p> <p>2.1.c) gra na instrumentach proste utwory;</p> <p>III.1.1) zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce podstawowe pojęcia i terminy muzyczne (pięciolinia, klucz, nuta, pauza, wartość rytmiczna, dźwięk, gama, akord, akompaniament) oraz zależności między nimi;</p> <p>II.2.1–3) odczytuje i zapisuje elementy notacji muzycznej: nazywa dźwięki gamy, rozpoznaje ich położenie na pięciolinii, różnicuje wartości rytmiczne nut i pauz, zna skróty pisowni muzycznej: repetycja, volty;</p> <p>III.4) poznaje przykłady muzycznej twórczości ludowej, obrzędy, zwyczaje, tradycje swojego regionu.</p>			
<p style="text-align: center;">11. WKRÓTCE ŚWIĘTA BOŻEGO NARODZENIA Kapela ludowa. Gramy i śpiewamy kolędy i pastorałki</p> <p>1.1.1.a) śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem piosenki z repertuaru ludowego;</p> <p>1.2.1.c) gra na instrumentach proste utwory;</p> <p>1.4.2.a, e) rozpoznaje ze słuchu brzmienie instrumentów muzycznych, aparat wykonawczy: kapela ludowa;</p> <p>III.1) zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce podstawowe pojęcia i terminy muzyczne (pięciolinia, klucz, nuta, pauza, wartość rytmiczna, dźwięk, gama, akord, akompaniament) oraz zależności między nimi;</p> <p>III.4) poznaje przykłady muzycznej twórczości ludowej, obrzędy, zwyczaje, tradycje swojego regionu.</p>			

Zagadnienia podstawy programowej	Materiał dydaktyczny cyklu Klucz do muzyki	Wymagania podstawowe, uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe, uczeń:
12. KOŁĘDOWANIE			
Solowe występy chętnych uczniów – prezentacja umiejętności			
<p>I.1.1.a) śpiewa piosenki z repertuaru ludowego;</p> <p>I.2.1.b, c, d) gra na instrumentach melodie, proste utwory, akompaniamenty;</p> <p>III.1.1) zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce: podstawowe pojęcia i terminy muzyczne (pięciolinia, klucz, nuta, pauza, wartość rytmiczna, dźwięk, gama, akord, akompaniament) oraz zależności między nimi;</p> <p>III.4) poznaje przykłady muzycznej twórczości ludowej, obrzędy, zwyczaje, tradycje swojego regionu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pastorałka: <i>My też, pastuszkowie</i>. • Słuchamy: różnych znanych i nieznanymi polskich kołęd i pastorałek. • Gramy: <i>Jezus malusiński</i> i <i>Pójdźmy wszyscy do stajenki</i>, solowe występy chętnych uczniów. • KARTA PRACY: Kołędowanie. 	<ul style="list-style-type: none"> • zna melodie i słowa niektórych polskich kołęd i pastorałek; • umie zaśpiewać w grupie pastorałkę <i>My też, pastuszkowie</i>; • potrafi zagrać kołędę <i>Jezus malusiński</i> i/lub <i>Pójdźmy wszyscy do stajenki</i>; • przyniosł śpiewniki z kołędami i pastorałkami. 	<ul style="list-style-type: none"> • umie zaśpiewać solo pastorałkę <i>My też, pastuszkowie</i>; • potrafi zaakompaniować do wybranej kołedy lub pastorałki na dowolnym instrumencie melodycznym.
13. JESZCZE JEDEN MAZUR DZISIAJ			
Cechy mazura. Śpiewamy i gramy pieśni w rytmie mazura			
<p>I.1.1.a, 1.4) śpiewa piosenki z repertuaru młodzieżowego; wykonuje solo lub w zespole rytmiczne recytacje itp.;</p> <p>I.2.1.c, 2.3) gra na instrumentach proste utwory, odtwarza gestodźwiękami proste rytmy i schematy rytmiczne;</p> <p>I.4.1.d, 4.2.d) świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej utworów ludowych w postaci oryginalnej i artystycznie opracowanej; rozpoznaje ze słuchu polskie tańce narodowe;</p> <p>II.4.1) wykazuje się znajomością i dokonuje charakterystyki muzyki ze względu na jej rodzaj (ludowa);</p> <p>II.5.1) określa charakterystyczne cechy polskich tańców narodowych: poloneza, mazura, kujawiaka, oberka, krakowiaka;</p> <p>III.4) poznaje przykłady muzycznej twórczości ludowej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Piosenka: <i>Zimowy mazur</i> (J. Smoczyński, E. Zawistowska). • Słuchamy: Mazurek w wykonaniu kapeli ludowej, S. Moniuszko <i>Mazur z opery Straszny dwór</i>. • Gramy: F. Tymolski <i>Ostatni mazur</i>, rytmie mazura. • Podstawowe cechy mazura <i>Mazur</i> (P s. 52–55). • KARTA PRACY: Jeszcze jeden mazur dzisiaj. • Interaktywna plansza demonstracyjna <i>Mazur</i>. • Wybrane kroki i figury mazura. • Film: <i>Mazur</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> • umie zaśpiewać pierwszą zwrotkę piosenki <i>Zimowy mazur</i>; • zna nazwy polskich tańców narodowych; • potrafi wymienić charakterystyczne cechy poloneza, krakowiaka i mazura; • wie, co to jest nuta akcentowana; • umie wyjaśnić funkcję kropki umieszczonej obok nuty; • potrafi wyjaśnić określenie: artystyczne opracowanie tańca. 	<ul style="list-style-type: none"> • umie zaśpiewać wszystkie zwrotki piosenki <i>Zimowy mazur</i>; • umie wyklaskać lub zagrać na instrumencie perkusyjnym charakterystyczne rytmy mazura; • potrafi zagrać na dzwonkach fragment pieśni F. Tymolskiego <i>Ostatni mazur</i>; • umie uzupełnić zapis rytmu wykorzystując wartości rytmiczne z kropką.
14. SZYBKO I WOLNO – OBEREK I KUJAWIAK			
Cechy oberka i kujawiaka – rozpoznawanie tańców w słuchanych przykładach. Improwizacja melodii kujawiaka na dźwiękach e g h			
<p>I.1.1.a, 1.6) śpiewa piosenki z repertuaru młodzieżowego; improwizuje wokalnie oraz tworzy – pod kierunkiem nauczyciela i samodzielnie – różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad;</p> <p>I.2.1.c, 2.5) gra na instrumentach proste utwory; improwizuje oraz tworzy – pod kierunkiem nauczyciela lub/i samodzielnie – różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Piosenki: <i>Taniec tupaniec</i> (K. Kwiatkowska, S. Karaszewski), <i>Zimowy kujawiak</i> (W. Kaleta, E. Zawistowska). 	<ul style="list-style-type: none"> • umie zaśpiewać w grupie piosenkę <i>Zimowy kujawiak</i>; • potrafi zagrać fragment pieśni <i>Ostatni mazur</i>; 	<ul style="list-style-type: none"> • umie zaśpiewać solo refren piosenki <i>Zimowy kujawiak</i>; • umie zagrać całą melodię pieśni <i>Ostatni mazur</i>; • umie odczytać rytm w metrum 3/8;

Zagadnienia podstawy programowej	Materiał dydaktyczny cyklu <i>Klucz do muzyki</i>	Wymagania podstawowe, uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe, uczeń:
<p>I.3.2.a) wykonuje podstawowe kroki, figury i układy taneczne polskich tańców narodowych: kujawiaka;</p> <p>I.4.1.d, 2.d) świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej; utworów ludowych w postaci oryginalnej i artystycznie opracowanej; rozpoznaje ze słuchu polskie tańce narodowe;</p> <p>III.4) poznaje przykłady muzycznej twórczości ludowej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Słuchamy: <i>Oberek</i> w wykonaniu kapeli ludowej, R. Twardowski <i>Oberek</i> na orkiestrę smyczkową, H. Wieniawski <i>Kujawiak a-moll</i>. • Gramy: F. Tymoński <i>Ostratni mazur</i>, rytmy kujawiaka i oberka. • Tworzymy: melodia kujawiaka na dźwiękach <i>e g h</i> głosem lub na instrumencie. • Ruch: układ kujawiaka przy piosence. • Podstawowe cechy oberka i kujawiaka. • <i>Kujawiak, Oberek</i> (P s. 55–60). • KARTA PRACY: Szybko i wolno – oberek i kujawiak. • Interaktywne plansze demonstracyjne <i>Oberek, Kujawiak</i>. • Wybrane kroki i figury oberka i kujawiaka. • Film <i>Kujawiak</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> • zna nazwy i potrafi wymienić charakterystyczne cechy: mazura, kujawiaka i oberka; • potrafi określić kontrasty i podobieństwa występujące między oberkiem i kujawiakiem; • zna termin metrum trójdzielne; • zna metrum 3/8. 	<ul style="list-style-type: none"> • umie wyklaskać lub zagrać na instrumencie rytmy oberkowe i kujawiakowe; • potrafi zaimprovizować głosem lub na instrumencie melodię kujawiaka na dźwiękach <i>e g h</i>.
15. POLSKI KARNAWAŁ W RYTMACH TAŃCÓW NARODOWYCH Utrwalenie cech tańców – zabawy i ćwiczenia			
<p>II.1.1.a, 1.4, 1.6) śpiewa piosenki z repertuaru młodzieżowego i ludowego; wykonuje solo lub w zespole rytmiczne recytacje itp.; improwizuje wokalnie oraz tworzy – pod kierunkiem nauczyciela i samodzielnie – różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad;</p> <p>II.2.1.a) gra na instrumentach schematy rytmiczne;</p> <p>I.3.2.a) wykonuje podstawowe kroki, figury i układy taneczne polskich tańców narodowych: poloneza, kujawiaka i krakowiaka;</p> <p>I.4.1.d, 4.2.d) świadomie słucha utworów ludowych w postaci oryginalnej i artystycznie opracowanej; rozpoznaje ze słuchu polskie tańce narodowe;</p> <p>III.1) zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce podstawowe pojęcia i terminy muzyczne (pięciolinia, klucz, nuta, pauza, wartość rytmiczna, dźwięk, gama, akord, akompaniament) oraz zależności między nimi;</p> <p>II.5.1) określa charakterystyczne cechy polskich tańców narodowych: poloneza, mazura, kujawiaka, oberka, krakowiaka;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Piosenki: <i>Zimowy mazur</i> (J. Smoczyński, E. Zawistowska), <i>Taniec tupaniec</i> (K. Kwiatkowska, S. Karaszewski), <i>Zimowy kujawiak</i> (W. Kaleta, E. Zawistowska), piosenki z 4 klasy <i>Polonez rycerski, Krakowiacy zawadiacy</i>). • Słuchamy: <i>Oberek</i> R. Twardowski, <i>Kujawiak</i> H. Wieniawski, melodie w rytmach polskich tańców narodowych. • Gramy: rytmy polskich tańców narodowych. • Ruch: Zabawa muzyczna <i>Polski karnawał</i> (P s. 6). 	<ul style="list-style-type: none"> • umie zaśpiewać w grupie poznane piosenki w rytmach tańców; • potrafi wymienić charakterystyczne cechy polskich tańców narodowych: poloneza, mazura, oberka, kujawiaka i krakowiaka; • umie przyporządkować poszczególne piosenki i utwory do odpowiedniego tańca; • zna nazwisko Henryk Wieniawski; • rozumie termin <i>patlando</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi wykonać rytmy polskich tańców narodowych; • umie rozpoznać tańce narodowe po usłyszeniu ich rytmu; • potrafi podać kilka informacji o Henryku Wieniawskim; • umie wyrecytować przysłowie ludowe w rytmie tańców narodowych; • potrafi wykonać kroki i figury wybranego tańca narodowego.

Zagadnienia podstawy programowej	Materiał dydaktyczny cyklu <i>Klucz do muzyki</i>	Wymagania podstawowe, uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe, uczeń:
<p>III.4) poznaje przykłady muzycznej twórczości ludowej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tworzymy: recytacja przysłów ludowych w charakterze i rytmie wybranego tańca narodowego. • KARTA PRACY: Polski karnawał w rytmach tańców narodowych. • Film: <i>Oberok</i>. 		
16. O OPERZE W TEMPIE PRESTO			
Instytucje kultury – gmach operowy. Twórcy przedstawień operowych			
<p>II.1.1.a) śpiewa piosenki z repertuaru młodzieżowego;</p> <p>II.2.1.b, d) gra na instrumentach melodie i akompaniamenty;</p> <p>II.4.1.a) świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej reprezentatywnych dla kolejnych epok;</p> <p>II.2.1-4) odczytuje i zapisuje elementy notacji muzycznej nazywa dźwięki gamy, rozpoznaje ich położenie na pięciolinii; różnicuje wartości rytmiczne nut i pauz; zna skróty pisowni muzycznej: repetycja, volty, da capo al fine; zna podstawowe oznaczenia: metryczne, agogiczne;</p> <p>II.3.2, 3.3) wykazuje się znajomością i dokonuje podziału głosów ludzkich (sopran, alt, tenor, bas) i podziału aparatu wykonawczego (solista, zespół kameralny, chór, orkiestra);</p> <p>II.4.1, 4.3) wykazuje się znajomością i dokonuje charakterystyki muzyki ze względu na jej rodzaj (wokalna, instrumentalna, wokalnie-instrumentalna oraz teatralna); form muzycznych: opera;</p> <p>II.6) wymienia nazwy epok w dziejach muzyki (romantyzm) oraz potrafi wskazać kompozytorów reprezentatywnych dla nich;</p> <p>II.7) porządkuje chronologicznie postacie kompozytorów: np. Wolfgang Amadeusz Mozart, Stanisław Moniuszko);</p> <p>III.1) zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w sztafardowych utworach z dziejów historii muzyki;</p> <p>III.2) zna i wymienia instytucje upowszechniające kulturę muzyczną we własnym regionie, kraju i na świecie oraz ich działalność, a także śledzi wydarzenia artystyczne;</p> <p>III.3) poszukuje informacji o muzyce w wydawnictwach książkowych, multimedialnych i innych dostępnych źródłach.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Piosenka: <i>Gioachino</i> (M. Sar-nowska). • Słuchamy: G. Rossini <i>Uwertura</i> do opery <i>Wilhelm Tell</i>. • Gramy: Temat z <i>Uwertury</i> do opery <i>Wilhelm Tell</i> G. Rossiniego, Zabawa muzyczna <i>Akompaniament na łyżkach</i>. • Opery – muzyczne przedstawienia teatralne. • Opera – wykonawcy i realizatorzy. • Przykłady gmachów operowych w Polsce i na świecie oraz oferta takich instytucji. • Tekst o operze i Rossinim (p. s. 62–65, 68). • KARTA PRACY: O operze w tempie presto. • Film <i>Polonez z Halki</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa w grupie powtarzające się fragmenty piosenki <i>Gioachino</i>; • zna i rozumie terminy: opera, uwertura, scena, soliści, chór, balet, orkiestra, scenograf, reżyser itd.; • gra w grupie temat uwertury do opery <i>Wilhelm Tell</i> G. Rossiniego. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa w grupie całą piosenkę <i>Gioachino</i>; • potrafi opowiedzieć, czym jest opera (ew. także treść wybranej opery); • świadomie postuluje się terminami: scena, kanat orkiestrowy, gmach opery; • umie opowiedzieć, kto występuje w przedstawieniu operowym i kto jeszcze bierze udział w przygotowaniu spektaklu; • umie ułożyć tekst pasujący do podanego rytmu.

Zagadnienia podstawy programowej	Materiał dydaktyczny cyklu Klucz do muzyki	Wymagania podstawowe, uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe, uczeń:
17. CZAR MUZYKI PŁYNĄCEJ ZE SCENY Budowa przedstawienia operowego: uwertura, akt, scena, aria			
<p>I.1.1.a) śpiewa piosenki z repertuaru młodzieżowego;</p> <p>I.2.1.c) gra na instrumentach proste utwory;</p> <p>I.4.1.a, 4.2.b, e) świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej reprezentatywnych dla kolejnych epok; rozpoznaje ze słuchu brzmienie głosów ludzkich: sopran, alt, tenor; bas i aparat wykonawczy: solista, chór, orkiestra;</p> <p>II.3.1) wykazuje się znajomością i dokonuje podziału głosów ludzkich (sopran, alt, tenor; bas);</p> <p>II.4.1, 4.3) wykazuje się znajomością i dokonuje charakterystyki muzyki ze względu na jej rodzaj (teatralna), form muzycznych opera;</p> <p>III.3) poszukuje informacji o muzyce w wydawnictwach książkowych, multimedialnych i innych dostępnych źródłach.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Piosenka: <i>Gioachino</i> (M. Saronowska); • Słuchamy: S. Moniuszko <i>Aria Skołuby</i> oraz <i>Mazur</i> z opery <i>Straszny dwór</i>, ew. W.A. Mozart <i>Aria Królowej Nocy</i> z opery <i>Czarodziejski flet</i>; • Gramy: G. Bizet, fragment <i>Pieśni Torreadora</i> z opery <i>Carmen</i>; • Opera – budowa przedstawienia • Tekst o budowie opery (P. s. 68–69). • KARTA PRACY: Czar muzyki płynącej ze sceny. • Plansza interaktywna <i>Opera</i>. • Wybrane filmy przedstawiające pracę w Teatrze Wielkim – Operze Narodowej oraz <i>Aria Skołuby</i> ze <i>Straszego dworu</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> • zna terminy: uwertura, akt; scena, aria, scena zbiorowa; wie, co to jest balet; • rozumie znaczenie terminu poco a poco <i>accelerando</i>, bierze udział w zabawach z czytaniem zdań w zmieniającym się tempie; • umie podać nazwę głosu wykonującego <i>Arię Skołuby</i> (bas); • potrafi zagrać w grupie fragment <i>Pieśni Torreadora</i> G. Bizeta oraz temat uwertury do opery <i>Wilhelm Tell</i> G. Rossiniego. 	<ul style="list-style-type: none"> • umie wymienić kilku słynnych śpiewaków operowych; • zna nazwiska kilku kompozytorów operowych; • potrafi uporządkować nazwy tempa od najszybszego do najwolniejszego; • potrafi opisać budowę przedstawienia operowego i podać kilka tytułów oper.
18. ZA KULISAMI OPERY – STANISŁAW MONIUSZKO Sztuka jako forma kształtowania uczuć patriotycznych w czasach niewoli. Śpiewniki domowe i opery Stanisława Moniuszki.			
<p>I.1.1.b) śpiewa wybrane pieśni artystyczne;</p> <p>I.2.1.c) gra na kilku instrumentach proste utwory;</p> <p>I.4.1.a, 4.2.b, e, 4.4.a) świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej reprezentatywnych dla kolejnych epok; rozpoznaje ze słuchu brzmienie głosów ludzkich: sopran, alt, tenor; bas i aparat wykonawczy: solista, chór, orkiestra; przedstawia słuchaną muzykę za pomocą środków pozamuzycznych – odzwierciedla graficznie cechy muzyki i strukturę form muzycznych;</p> <p>II.3.2) wykazuje się znajomością i dokonuje podziału głosów ludzkich (sopran, alt, tenor; bas);</p> <p>II.4.1, 4.3) wykazuje się znajomością i dokonuje charakterystyki muzyki ze względu na jej rodzaj (wokalna, instrumentalna, wokально-instrumentalna, artystyczna) i form muzycznych pieśń, opera</p> <p>II.6) wymienia nazwy epok w dziejach muzyki (romantyzm) oraz potrafi wskazać kompozytorów reprezentatywnych dla nich;</p> <p>II.7) porządkuje chronologicznie postacie kompozytorów: np. Stanisław Moniuszko;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pieśń: <i>Przysłowka</i> (muz. S. Moniuszko, sł. J. Czeczot). • Słuchamy: S. Moniuszko <i>Polonez Miecznika</i> z opery <i>Straszny dwór</i> oraz pieśń <i>Trzech Budrysów</i>. • Gramy: fragment pieśni <i>Dziad i baba</i>. • Ruch: Zabawa muzyczna <i>Ponitce do kłębka</i>. • Plansza <i>Stanisław Moniuszko. Twórca polskiej opery narodowej i słynnych „Śpiewników domowych”</i> z Klubu nauczycieli i <i>Stanisław Moniuszko</i> – plansza interaktywna. 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi zaśpiewać w grupie pieśń <i>Przysłowka</i>; • wie, co to jest opera; • wie, kim był Stanisław Moniuszko, i zna tytuły jego oper oraz pieśni; • potrafi rozpoznać rytm poloneza w słuchanym utworze i określić jego charakter; • umie zagrać na instrumencie melodycznym fragment pieśni <i>Dziad i baba</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi zaśpiewać solo refren pieśni <i>Przysłowka</i>; • zna kilka faktów dotyczących życia i twórczości Stanisława Moniuszki; • potrafi wymienić cechy Polaka patrioty na przykładzie <i>Poloneza Miecznika</i>.

Zagadnienia podstawy programowej	Materiał dydaktyczny cyklu <i>Klucz do muzyki</i>	Wymagania podstawowe, uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe, uczeń:
<p>III.1) zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w sztafardowych utworach z dziejów historii muzyki.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Stanisław Moniuszko <i>Spotkanie z kompozytorem</i> (p. s. 70, 72–73). KARTA PRACY: Za kulisami opery – Stanisław Moniuszko. 		
19. DOM PEŁEN MUZYKI Muzyczne rodziny dawniej i dziś. W.A. Mozart. Rodziny instrumentów według źródła dźwięku			
<p>II.1.1.a) śpiewa piosenki z repertuaru młodzieżowego;</p> <p>II.1.1.b) gra na instrumentach melodyjnych;</p> <p>II.1.1.a, 4.2.a, 4.3) świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej reprezentatywnych dla kolejnych epok (od średniowiecza do współczesności); rozpoznaje ze słuchu brzmienie instrumentów muzycznych; rozpoznaje i analizuje utwory muzyczne określając ich elementy, nastroj i charakter, formułuje wypowiedzi, stosując pojęcia charakterystyczne dla języka muzycznego;</p> <p>II.1.1) zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce podstawowe pojęcia i terminy muzyczne (pięciolinia, klucz, nuta, pauza, wartość rytmiczna, dźwięk, gama, akord, akompaniament) oraz zależności między nimi;</p> <p>II.2.1, 2.2) odczytuje i zapisuje elementy notacji muzycznej; nazywa dźwięki gamy, rozpoznaje ich położenie na pięciolinii; różnicuje wartości rytmiczne nut i pauz;</p> <p>II.6) wymienia nazwy epok w dziejach muzyki (klasycyzm, muzyka XX w.) oraz potrafi wskazać kompozytorów reprezentatywnych dla nich;</p> <p>II.7) porządkuje chronologicznie postacie kompozytorów: np. Wolfgang Amadeusz Mozart;</p> <p>III.1) zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w sztafardowych utworach z dziejów historii muzyki i współczesnej kultury muzycznej oraz wartościowej muzyki popularnej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Piosenka: <i>Muzykalna rodzina</i> (muz. K. Kwiatkowska, sł. E. Zawistowska). Słuchamy: S.S. Czarniecki, <i>Concerto Liliowe</i>, cz. III <i>Allegro molto con brio</i> (wyk. K. Jakowicz i J. Jakowicz); ewentualnie fragmenty: W.A. Mozart, <i>Aria Królowej Nocy</i> z opery <i>Czarodziejski flet</i>; aria Figara z opery <i>Wesele Figara</i>, <i>Bułka z masłem</i>, serenada <i>Eine kleine Nachtmusik</i>, L. Mozart, <i>Jazda saniami</i>. Gramy: wstawki melodyczne w piosence. Tekst o muzycznych rodzinach, W.A. Mozarcie i <i>W pracowni lutnika</i> (p. s. 74, 76–79). KARTA PRACY: Dom pełen muzyki. Ew. plansza interaktywna <i>Instrumenty strunowe smyczkowe</i>. Film: <i>W pracowni lutnika</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> śpiewa w grupie fragmenty piosenki <i>Muzykalna rodzina</i>; zna co najmniej dwa nazwiska muzycznych rodzin; potrafi odnaleźć fragmenty gamy w nutach piosenki <i>Muzykalna rodzina</i>; wie, kim był W.A. Mozart; potrafi wymienić nazwy instrumentów smyczkowych; wie, czym zajmuje się lutnik. 	<ul style="list-style-type: none"> śpiewa w grupie całą piosenkę <i>Muzykalna rodzina</i>; podaje przykłady kilku muzycznych rodzin; potrafi samodzielnie rozczytać wstawki melodyczne w nutach piosenki <i>Muzykalna rodzina</i>; umie powiedzieć kilka zdań o W.A. Mozarcie; wie, jak są zbudowane wybrane cztery instrumenty smyczkowe i jak się na nich gra; umie wymienić co najmniej dwa nazwiska słynnych lutników.

Zagadnienia podstawy programowej	Materiał dydaktyczny cyklu Klucz do muzyki	Wymagania podstawowe, uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe, uczeń:
20. NAJWIĘKSZY KOMPOZYTOR J.S. Bach – kompozytor, kantor, organista i pedagog			
<p>I.1.1.a) śpiewa piosenki z repertuaru młodzieżowego;</p> <p>I.2.1.b, c) gra na instrumentach melodie, proste utwory;</p> <p>I.4.1.a) świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej reprezentatywnych dla kolejnych epok (od średniowiecza do współczesności);</p> <p>II.6) wymienia nazwy epok w dziejach muzyki (barok), oraz potrafi wskazać kompozytorów reprezentatywnych dla nich;</p> <p>II.7) porządkuje chronologicznie postacie kompozytorów: np. Jan Sebastian Bach;</p> <p>III.1) zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w sztafardowych utworach z dziejów historii.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Piosenka: <i>Muzyczna rodzina</i> (muz. K. Kwiatkowska, sł. E. Zawistowska). • Słuchamy: J.S. Bach <i>Tocatta d-moll, IV Koncert Brandenburski G-dur, cz. III</i>. • Gramy: wstawki melodyczne w piosenkach <i>Muzyczna rodzina</i>, J.S. Bach, <i>Musette</i>. • Słynni przedstawiciele muzycznych rodzin: J.S. Bach <i>Mistrz z Eisenach</i> (P s. 82–84). • KARTA PRACY: Największy kompozytor. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa w grupie piosenkę <i>Muzyczna rodzina</i> i umie do niej zaakompaniować na wybranych instrumentach; • wie, kim był J.S. Bach, umie opowiedzieć własnymi słowami o jego życiu i twórczości; • gra samodzielnie jeden z głosów utworu <i>Musette</i> J.S. Bacha. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa piosenkę <i>Muzyczna rodzina</i> i umie do niej zaakompaniować na wybranych instrumentach; • wie, kim był J.S. Bach, umie opowiedzieć własnymi słowami o jego życiu i twórczości; • gra samodzielnie jeden z głosów utworu <i>Musette</i> J.S. Bacha.
21. ORGANY Budowa i brzmienie organów. Najśłynniejsze organy w Polsce			
<p>I.1.1.a) śpiewa piosenki z repertuaru popularnego;</p> <p>I.2.1.a–d) gra na instrumentach schematy rytmiczne, melodie, proste utwory, akompaniamenty;</p> <p>I.4.1.a, 4.2.a) świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej reprezentatywnych dla kolejnych epok; rozpoznaje ze słuchu brzmienie instrumentów muzycznych;</p> <p>II.1.1) zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce podstawowe pojęcia i terminy muzyczne (pięciolinia, klucz, nuta, pauza, wartość rytmiczna, dźwięk, gama, akord, akompaniament) oraz zależności między nimi;</p> <p>II.3.1) wykazuje się znajomością i dokonuje: podziału instrumentów muzycznych ze względu na źródło dźwięku – nazywa i charakteryzuje je;</p> <p>II.6) wymienia nazwy epok w dziejach muzyki (barok) oraz potrafi wskazać kompozytorów reprezentatywnych dla nich;</p> <p>II.7) porządkuje chronologicznie postacie kompozytorów: np. Jan Sebastian Bach;</p> <p>III.1) zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w sztafardowych utworach z dziejów historii;</p> <p>III.2) zna i wymienia instytucje upowszechniające kulturę muzyczną we własnym regionie, kraju i na świecie oraz ich działalność, a także śledzi wydarzenia artystyczne;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Piosenka: <i>Orkiestry dęte</i> (muz. U. Rączkowska, sł. J.T. Stanisławski) • Słuchamy: J.S. Bach <i>Tocatta d-moll</i> BWV 565. • Gramy: Zabawa muzyczna <i>Klasowa orkiestra</i> (P s. 82), <i>Musette</i> J.S. Bacha w duetach (P s. 86). • <i>Instrumenty – organy</i> (P s. 84–86). • KARTA PRACY: Organy. • Interaktywna plansza demonstracyjna <i>Instrumenty dęte miechowe – organy</i>. • Film: <i>Organy</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa w grupie fragmenty piosenki <i>Orkiestry dęte</i>; • umie w grupie zaakompaniować do tej piosenki na instrumentach perkusyjnych; • potrafi przyporządkować organy do właściwej grupy instrumentów. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa w grupie piosenkę <i>Orkiestry dęte</i>; • umie do niej zaakompaniować na flecie lub instrumentach perkusyjnych; • zna zasady działania organów i wymienia główne elementy ich budowy; • wie, gdzie znajdują się słynne organy w Polsce; • zna nazwę <i>tocatta</i>; • umie uporządkować różne rodzaje instrumentów i połączyć je w grupy ze względu na źródło dźwięku.

Zagadnienia podstawy programowej	Materiał dydaktyczny cyklu <i>Klucz do muzyki</i>	Wymagania podstawowe, uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe, uczeń:
<p>III.3 poszukuje informacji o muzyce w wydawnictwach książkowych, multimedialnych i innych dostępnych źródłach;</p> <p>III.7 angażuje się w kreowanie kultury artystycznej swojej szkoły i najbliższego środowiska;</p> <p>III.9 stosuje zasady wynikające ze świadomego korzystania i uczestniczenia w dorobku kultury muzycznej; odpowiednio zachowanie podczas koncertu, szacunek dla twórców i wykonawców.</p>			
<p>22. KAŻDY MA GŁOS!</p> <p>Higiena głosu: ćwiczenia oddechowe, dykcyjne i emisyjne</p> <p>II.1.a, 1.3 śpiewa piosenki z repertuaru młodzieżowego: śpiewa, dbając o emisję i higienę głosu, stosuje ćwiczenia oddechowe, dykcyjne i inne, zachowując naturalne właściwości głosu;</p> <p>II.2.e, 4.4.d rozpoznaje ze słuchu aparat wykonawczy: zespół kameralny; opisuje słownymi cechy i charakter słuchanych utworów;</p> <p>II.3.2 wykazuje się znajomością i dokonuje podziału głosów ludzkich (sopran, alt, tenor, bas);</p> <p>II.7 porządkuje chronologicznie postacie kompozytorów; Jan Sebastian Bach.</p>			
<p>23. GŁOS W RÓŻNYCH BARMACH</p> <p>Podstawowe głosy ludzkie: sopran, alt, tenor, bas. Głos biały w muzyce ludowej</p> <p>II.1.a, 1.3, 1.6 śpiewa piosenki z repertuaru młodzieżowego, śpiewa, dbając o emisję i higienę głosu, stosuje ćwiczenia oddechowe, dykcyjne i inne, zachowując naturalne właściwości głosu; improwizuje wokalnie oraz tworzy – pod kierunkiem nauczyciela i samodzielnie – różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad;</p> <p>II.1.a, d, 4.2.b, e świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej (fragmentów lub/i w całości) reprezentatywnych dla kolejnych epok (od średniowiecza do współczesności), utworów ludowych w postaci oryginalnej i artystycznie opracowanej; rozpoznaje ze słuchu brzmienie głosów ludzkich: sopran, alt, tenor, bas i aparat wykonawczy: solista, zespół kameralny, chór;</p> <p>II.3.2, 3.3 wykazuje się znajomością głosów ludzkich (sopran, alt, tenor, bas) oraz technik wokalnych (np. śpiew biały) i aparatu wykonawczego (solista, zespół kameralny, chór);</p>			
<p>II.1.a, 1.3, 1.6 śpiewa piosenki z repertuaru młodzieżowego, śpiewa, dbając o emisję i higienę głosu, stosuje ćwiczenia oddechowe, dykcyjne i inne, zachowując naturalne właściwości głosu; improwizuje wokalnie oraz tworzy – pod kierunkiem nauczyciela i samodzielnie – różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad;</p> <p>II.1.a, d, 4.2.b, e świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej (fragmentów lub/i w całości) reprezentatywnych dla kolejnych epok (od średniowiecza do współczesności), utworów ludowych w postaci oryginalnej i artystycznie opracowanej; rozpoznaje ze słuchu brzmienie głosów ludzkich: sopran, alt, tenor, bas i aparat wykonawczy: solista, zespół kameralny, chór;</p> <p>II.3.2, 3.3 wykazuje się znajomością głosów ludzkich (sopran, alt, tenor, bas) oraz technik wokalnych (np. śpiew biały) i aparatu wykonawczego (solista, zespół kameralny, chór);</p>	<p>Piosenka: <i>Rozkołysz pieśnią świat</i> (muz. W. Korcz, sl. W. Chotomska)</p> <p>Słuchamy: Piosenka ludowa <i>Zielony mosteczek</i> w wykonaniu Affabre Concini, FB. Mäche <i>Korwar</i>.</p> <p>Zasady prawidłowego operowania głosem</p> <p>Ćwiczenia oddechowe, emisyjne i kształtujące prawidłową dykcję – wierszyki M. Strzałkowskiej <i>Jak dbać o głos?</i> (p. s. 90–91).</p> <p>KARTA PRACY: każdy ma głos!</p>	<p>potrafi zaśpiewać w grupie piosenkę <i>Rozkołysz pieśnią świat</i>; wie, jak powstaje głos; wie, jak dbać o głos; umie prawidłowo wykonać ćwiczenia oddechowe, dykcyjne, emisyjne.</p>	<p>potrafi zaśpiewać solo z odpowiednią interpretacją jedną zwrotkę piosenki <i>Rozkołysz pieśnią świat</i>;</p> <p>zna zasady prawidłowego operowania głosem;</p> <p>umie świadomie wykorzystywać swoje możliwości głosowe w zabawach i wspólnym śpiewie;</p> <p>potrafi opowiedzieć o swoich wrażeniach po wysłuchaniu utworu F.B. Mäche’a <i>Korwar</i>.</p>
<p>II.1.a, 1.3, 1.6 śpiewa piosenki z repertuaru młodzieżowego, śpiewa, dbając o emisję i higienę głosu, stosuje ćwiczenia oddechowe, dykcyjne i inne, zachowując naturalne właściwości głosu; improwizuje wokalnie oraz tworzy – pod kierunkiem nauczyciela i samodzielnie – różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad;</p> <p>II.1.a, d, 4.2.b, e świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej (fragmentów lub/i w całości) reprezentatywnych dla kolejnych epok (od średniowiecza do współczesności), utworów ludowych w postaci oryginalnej i artystycznie opracowanej; rozpoznaje ze słuchu brzmienie głosów ludzkich: sopran, alt, tenor, bas i aparat wykonawczy: solista, zespół kameralny, chór;</p> <p>II.3.2, 3.3 wykazuje się znajomością głosów ludzkich (sopran, alt, tenor, bas) oraz technik wokalnych (np. śpiew biały) i aparatu wykonawczego (solista, zespół kameralny, chór);</p>	<p>Piosenka <i>Rozkołysz pieśnią świat</i> (muz. W. Korcz, sl. W. Chotomska).</p> <p>Słuchamy: J.S. Bach <i>Deposuit potentes</i> z <i>Magnificat D-dur</i> (alt) oraz <i>Es ist vollbracht</i> z <i>Pasji wg św. Jana</i> (tenor), <i>A ty matulu – a chłoz tam puka</i> w wykonaniu A. Nowak oraz chóru w opracowaniu K. Szymanowskiego, ew. S. Moniuszko <i>Aria Skoluby</i> z opery <i>Straszny dwór</i>, W.A. Mozart <i>Aria Królowej Nocy</i> z opery <i>Czarodziejski flet</i>.</p>	<p>potrafi zaśpiewać w grupie piosenkę <i>Rozkołysz pieśnią świat</i>;</p> <p>zna nazwy głosów ludzkich i umie określić ich cechy;</p> <p>wie, co to jest głos biały;</p> <p>potrafi odróżnić oryginalną muzykę ludową od jej artystycznego opracowania;</p> <p>zna nazwisko K. Szymanowskiego;</p> <p>umie znaleźć informacje na temat polskiego śpiewaka.</p>	<p>potrafi zaśpiewać solo piosenkę <i>Rozkołysz pieśnią świat</i>;</p> <p>umie rozróżnić podstawowe głosy ludzkie w słuchanym utworze;</p> <p>umie zauważyć różnice między melodią oryginalną a jej artystycznym opracowaniem (na przykładzie piosenki anonimowej i w opracowaniu K. Szymanowskiego <i>A chłoz tam puka?</i>);</p>

Zagadnienia podstawy programowej	Materiał dydaktyczny cyklu <i>Klucz do muzyki</i>	Wymagania podstawowe, uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe, uczeń:
<p>II.4.1) wykazuje się znajomością i dokonuje charakterystyki muzyki ze względu na jej rodzaj (wokalna, wokarno-instrumentalna, ludowa);</p> <p>III.3) poszukuje informacji o muzyce w wydawnictwach książkowych, multimedialnych i innych dostępnych źródłach;</p> <p>III.4) poznaje przykłady muzycznej twórczości ludowej;</p>	<ul style="list-style-type: none"> Zabawy muzyczne <i>Szansa na sławę</i> i <i>Wiesz, kto śpiewał?</i> (P. s. 94). Wywiad z Jadvigą Rappé <i>Barwy głosu ludzkiego. Z wizytą na Kurpiach</i> (P. s. 92–96). KARTA PRACY: Głos w różnych barwach. Nagrania głosów znanych piosenkarzy, aktorów, polityków i spikerów TV. Losy z nazwiskami słynnych polskich śpiewaków. 		<ul style="list-style-type: none"> potrafi zaprezentować dowolną piosenkę, wcielając się w rolę różnych wykonawców.
24. INSTRUMENTY DĘTE DREWNIANE Budowa, brzmienie fletu poprzecznego, oboju, klarнету i fagotu. Jazz – improwizacja na dźwiękach skali			
<p>I.2.1.c, 2.5) gra na instrumentach proste utwory; improwizuje oraz tworzy – pod kierunkiem nauczyciela lub/i samodzielnie – różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad, z użyciem dostępnych lub wykonanych przez siebie instrumentów.</p> <p>I.4.1.a, b, 4.2.a, e) świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej (fragmentów lub/i w całości) reprezentatywnych dla kolejnych epok b) muzyki jazzowej; rozpoznaje ze słuchu brzmienie instrumentów muzycznych i aparat wykonawczy: big-band;</p> <p>II.1.1) zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce podstawowe pojęcia i terminy muzyczne (pięciolinia, klucz, nuta, pauza, wartość rytmiczna, dźwięk, gama, akord, akompaniament) oraz zależności między nimi;</p> <p>II.3.1, 3.3) wykazuje się znajomością i dokonuje podziału instrumentów muzycznych ze względu na źródło dźwięku – nazywa i charakteryzuje je; aparatu wykonawczego big band</p> <p>II.4.2) wykazuje się znajomością i dokonuje charakterystyki stylów muzycznych (jazz);</p> <p>II.6) wymienia nazwy epok w dziejach muzyki (średniowiecze, renesans, barok, klasycyzm, romantyzm, muzyka XX w.) oraz potrafi wskazać kompozytorów reprezentatywnych dla nich.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Słuchamy: J.S. Bach <i>Badinerie</i> z <i>Suity h-moll</i>, A. Vivaldi <i>Koncert G-dur, cz. III</i>, G. Gershwin <i>Błękitna rapsodia</i>, standard jazzowy <i>Kiedy święci idą do nieba</i>, ew. <i>Boleó M. Ravela</i> lub wcześniej słuchane utwory prezentujące brzmienie instrumentów dętych blaszanych. Gramy: <i>Kiedy święci idą do nieba</i>. Tworzymy: improwizacja melodii złożonej z dźwięków skali jazzowej, budujemy proste instrumenty stroikowe – Zaba-wa muzyczna <i>Zostań badaczem</i> (P. s. 100). <i>Instrumenty dęte drewniane</i> (P. s. 97–100). KARTA PRACY: instrumenty dęte drewniane. Plansze <i>Instrumenty dęte drewniane</i> i <i>Instrumenty dęte blaszane</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> zna nazwy instrumentów dętych drewnianych: flet poprzeczny, oboj, klarnet, fagot i potrafi je rozpoznać na ilustracji; zna nazwiska kompozytorów: A. Vivaldi, G. Gershwin, J.S. Bach; wie, co to jest jazz; buduje proste instrumenty stroikowe według instrukcji w podręczniku. 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi wymienić charakterystyczne cechy budowy instrumentów dętych drewnianych; umie rozpoznać ich brzmienie w słuchanych utworach; potrafi zaimprovizować melodię złożoną z dźwięków skali jazzowej.

Zagadnienia podstawy programowej	Materiał dydaktyczny cyklu <i>Klucz do muzyki</i>	Wymagania podstawowe, uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe, uczeń:
25. ODMIENIONY ŚWIAT Rozpoznawanie zmian tematu w utworze W.A. Mozarta. Tworzenie wariacji na temat przysłówia ludowego			
<p>I.1.4, 1.6) wykonuje solo lub w zespole rytmiczne recytacje; improwizuje wokalnie oraz tworzy – pod kierunkiem nauczyciela i samodzielnie – różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad;</p> <p>I.2.1.c, 2.5) gra na instrumentach proste utwory; improwizuje oraz tworzy – pod kierunkiem nauczyciela lub/i samodzielnie – różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad, z użyciem dostępnych lub wykonanych przez siebie instrumentów;</p> <p>I.3.3) improwizuje za pomocą gestu i ruchu;</p> <p>I.4.1, 4.2.c, 4.4.a) świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej; rozpoznaje ze słuchu podstawowe formy muzyczne: wariacje; przedstawia słuchaną muzykę za pomocą środków pozamuzycznych – odzwierciedla graficznie cechy muzyki i strukturę form muzycznych;</p> <p>II.1.1) zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce podstawowe pojęcia i terminy muzyczne (pięciolinia, klucz, nuta, pauza, wartość rytmiczna, dźwięk, gama, akord, akompaniament) oraz zależności między nimi;</p> <p>II.4.3) wykazuje się znajomością i dokonuje charakterystyki form muzycznych: wariacje;</p> <p>II.7) porządkuje chronologicznie postacie kompozytorów: Wolfgang Amadeusz Mozart.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Plansza Jazz z WSiPnet. Filmy: <i>Flet poprzeczny, Obój, Fagot.</i> 		
26. MAJÓWKA W DOBREJ FORMIE Formy muzyczne: ABA, ABA', rondo, wariacje, kanon – rozpoznawanie w utworach, tworzenie			
<p>I.1.1.a, c, 1.5.d) śpiewa piosenki z repertuaru młodzieżowego, kanony; tworzy z pomocą nauczyciela i samodzielnie głosowe ilustracje dźwiękowe (onomatopiej) do scen sytuacyjnych, tekstów literackich i obrazów;</p> <p>I.2.3, 2.4.c) odtwarza gestodźwiękami proste rytmy i schematy rytmiczne; tworzy z pomocą nauczyciela i samodzielnie instrumentalne ilustracje dźwiękowe do scen sytuacyjnych, tekstów literackich i obrazów;</p>	<ul style="list-style-type: none"> Wiersz: Wroźby W. Broniewskiego, przysłówia ludowe. Słuchamy: W.A. Mozart <i>Wariacje „Ah, vous dirai-je, Maman”</i>. Gramy: <i>Melodia francuska</i>. Tworzymy: <i>Wariacje z kurnika</i> (p. s. 105). Formy muzyczne – wariacje (p. s. 103). KARTA PRACY: <i>Odmieniony świat – wariacje muzyczne</i>. Plansza interaktywna <i>Budowa utworu muzycznego</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi zaśpiewać w grupie wiersz W. Broniewskiego na dźwiękach gamy C-dur w górę i w dół; dostrzega podobieństwa i różnice w prezentowanych dziełach plastycznych; zna terminy: wariacja, temat; umie ułożyć w grupie wariacje do przysłów z wykorzystaniem znanych sobie elementów muzyki. 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi wykonać różne zadania muzyczne w oparciu o wiersz W. Broniewskiego; dostrzega podobieństwa i różnice w prezentowanych dziełach muzycznych; zna podstawowe zasady budowy wariacji, umie rozpoznać w utworze zmiany tematu; potrafi ułożyć wariacje do podanych przysłów o tematyce wiosennej z wykorzystaniem instrumentów perkusyjnych; umie zagrać a vista <i>Melodię francuską</i>.
<p>I.1.1.a, c, 1.5.d) śpiewa piosenki z repertuaru młodzieżowego, kanony; tworzy z pomocą nauczyciela i samodzielnie głosowe ilustracje dźwiękowe (onomatopiej) do scen sytuacyjnych, tekstów literackich i obrazów;</p> <p>I.2.3, 2.4.c) odtwarza gestodźwiękami proste rytmy i schematy rytmiczne; tworzy z pomocą nauczyciela i samodzielnie instrumentalne ilustracje dźwiękowe do scen sytuacyjnych, tekstów literackich i obrazów;</p>	<ul style="list-style-type: none"> Piosenka: <i>Na majówkę, na wędrowkę</i> (W. Chotomska, Zygierewicz), kanon <i>Wszyscy, co chcą być z nami</i> (J. Rohwer, U. Smoczyńska). Słuchamy: M. Musorgski <i>Taniec kurczęt w skorupkach</i> z cyklu <i>Obrazki z wystawy</i>, J. Brahms <i>Taniec węgierski D-dur</i> nr 13, W.A. Mozart <i>XI Sonata forte-pianowa A-dur</i>, cz. III <i>Rondo alla Turca</i>, W.A. Mozart <i>Wariacje „Ah, vous dirai-je, Maman”</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi zaśpiewać w grupie refren piosenki <i>Na majówkę, na wędrowkę</i>; umie zaśpiewać w grupie melodię kanonu; umie rozpoznać formy muzyczne w słuchanych utworach; aktywnie uczestniczy w zabawach ruchowych i twórczych. 	<ul style="list-style-type: none"> umie zaśpiewać solo refren i co najmniej jedną zwrotkę piosenki <i>Na majówkę, na wędrowkę</i>; śpiewa w grupie w kanonie; potrafi zagrać na dzwonkach lub flecie dwa wybrane takty piosenki; umie odnaleźć w swoim otoczeniu wzory odzwierciedlające budowę form muzycznych.

Zagadnienia podstawy programowej	Materiał dydaktyczny cyklu <i>Klucz do muzyki</i>	Wymagania podstawowe, uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe, uczeń:
<p>I.3.3) improwizuje za pomocą gestu i ruchu oraz tworzy ilustracje ruchowe do muzyki;</p> <p>I.4.2.c, 4.4.a) rozpoznaje ze słuchu podstawowe formy muzyczne: AB, ABA, ABA1, rondo i wariacje; przedstawia słuchaną muzykę za pomocą środków pozamuzycznych odzwierciedla graficznie cechy muzyki i strukturę form muzycznych;</p> <p>II.4.3) wykazuje się znajomością i dokonuje charakterystyki form muzycznych: AB, ABA, ABA1, kanon, rondo, wariacje.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Gramy: gestodźwięki podkreślające budowę piosenki. Ruch: Zabawa muzyczna <i>Cztery pory roku w kanonie</i> (P s. 109), zad. 10 s. 108. Tworzymy: Zabawa muzyczna <i>Rowerem na majówkę</i> (P s. 108). KARTA PRACY: Majówka w dobrej formie. 		
<p>27. SERWETKI TADEUSZA KOŚCIUSZKI</p> <p>Utrwalenie form muzycznych. Skróty pisowni – Da capo al fine. Pieśni historyczne: Dalej, chłopczy, dalej żywo</p>			
<p>II.1.1.b, 1.6) śpiewa wybrane patriotyczne; improwizuje wokalnie oraz tworzy – pod kierunkiem nauczyciela i samodzielnie – różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad;</p> <p>I.2.1.d) gra na instrumentach – akompaniamenty;</p> <p>I.4.2.d, 4.4.d) rozpoznaje ze słuchu polskie tańce narodowe; opisuje słowami cechy i charakter słuchanych utworów;</p> <p>II.2.3) odczytuje i zapisuje elementy notacji muzycznej – zna skróty pisowni muzycznej: repetycja, volty, da capo al fine;</p> <p>II.4.3) wykazuje się znajomością form muzycznych: AB, ABA, ABA1;</p> <p>II.5.1) określa charakterystyczne cechy polskich tańców narodowych: krakowiaka.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Pieśń: <i>Dalej chłopczy, dalej żywo</i> (muz. K. Hofman, autor słów nieznanymi). Sluchamy: <i>Krakowiaka</i> z baletu <i>Pan Twardowski</i> L. Różyckiego lub <i>Krakowiaka fantastycznego</i> I.J. Paderewskiego. Gramy: akompaniament perkusyjny do piosenki. Tło historyczne pieśni i sylwetka Tadeusza Kościuszki. <i>Tadeusz Kościuszko</i> (P s. 110–112). KARTA PRACY: Serwetki Tadeusza Kościuszki 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi zaśpiewać w grupie fragment piosenki <i>Dalej, chłopczy, dalej żywo</i>; potrafi określić budowę tej piosenki; potrafi wymienić główne cechy krakowiaka; wie, kim był Tadeusz Kościuszko; zna termin <i>da capo al fine</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> śpiewa solo co najmniej jedną zwrotkę piosenki <i>Dalej, chłopczy, dalej żywo</i>; umie rozpoznać w niej krakowiaka i podać cechy, które na to wskazują; umie akompaniować do piosenki na instrumentach perkusyjnych; potrafi wyjaśnić znaczenie terminu <i>da capo al fine</i>; umie wymyślić tekst i zapisać go z użyciem <i>da capo al fine</i>.
<p>28. GRAJĄCE KAMIENIE</p> <p>Improwizacja ruchowa do słuchanej muzyki. Niekonwencjonalne wykorzystanie kamieni – do zabaw rytmicznych i twórczych</p>			
<p>II.1.1.a) śpiewa piosenki z repertuaru młodzieżowego;</p> <p>I.2.1.a, 2.5) gra schematy rytmiczne, improwizuje oraz tworzy – pod kierunkiem nauczyciela lub/i samodzielnie – różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad, z użyciem dostępnych lub wykonanych przez siebie instrumentów;</p> <p>I.3.3) improwizuje za pomocą gestu i ruchu oraz tworzy ilustracje ruchowe do muzyki;</p> <p>II.4.3) rozpoznaje i analizuje utwory muzyczne określając ich elementy, nastrój i charakter; formuluje wypowiedzi, stosując pojęcia charakterystyczne dla języka muzycznego;</p>	<ul style="list-style-type: none"> Piosenka: <i>Sny kamieni</i> (muz. J. Smoczyński, sł. E. Szeptyńska). Sluchamy: M. de Falla <i>Taniec ognia</i> z baletu <i>Milosne czary</i>. Gramy: Zabawa muzyczna <i>Budzimy kamienie</i> (P s. 116). KARTA PRACY: Grające kamienie. 	<ul style="list-style-type: none"> umie zaśpiewać w grupie piosenkę <i>Sny kamieni</i>; potrafi prawidłowo powtórzyć po nauczycielu różne rytmy; wie, co to są bęben, krzyżak i kasownik oraz jaka jest ich funkcja; aktywnie uczestniczy w zabawach rytmicznych z kamieniami oraz w improwizacji tanecznej do utworu M. de Falli. 	<ul style="list-style-type: none"> umie zaśpiewać solo fragment piosenki <i>Sny kamieni</i>; potrafi zaimprovizować ciekawą opowieść o śnie kamienia; umie zaproponować ilustrację ruchową do utworu <i>Taniec ognia</i> M. de Falli.

Zagadnienia podstawy programowej	Materiał dydaktyczny cyklu <i>Klucz do muzyki</i>	Wymagania podstawowe, uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe, uczeń:
<p>II.1.1) zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce podstawowe pojęcia i terminy muzyczne (pięciolinia, klucz, nuta, pauza, wartość rytmiczna, dźwięk, gama, akompaniament) oraz zależności między nimi;</p> <p>II.2.1, 2.2) odczytuje i zapisuje elementy notacji muzycznej – nazywa dźwięki gamy, rozpoznaje ich położenie na pięciolinii; różnicuje wartości rytmiczne nut i pauz.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Ruch i twórczość: Zabawa muzyczna <i>Tańczący ogień</i> (P s. 117). P s. 113–117. 		
29. NAD BŁĘKITNĄ WODĄ. Muzyka ilustracyjna w utworze C. Saint-Saënsa. Trójdzwięk majorowy i minorowy – akompaniament			
<p>II.1.1.a) śpiewa piosenki z repertuaru młodzieżowego, popularnego;</p> <p>II.2.1.d, 2.4.b) gra na instrumentach akompaniamenty; tworzy z pomocą nauczyciela i samodzielnie swobodny akompaniament melodyczny;</p> <p>I.4.3) rozpoznaje i analizuje utwory muzyczne określając ich elementy, nastroj i charakter, formułuje wypowiedzi, stosując pojęcia charakterystyczne dla języka muzycznego;</p> <p>III.1.1, 1.2) zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce podstawowe pojęcia i terminy muzyczne (pięciolinia, klucz, nuta, pauza, wartość rytmiczna, dźwięk, gama, akord, akompaniament) oraz zależności między nimi; określa podstawowe elementy muzyki (rytm, melodię, harmonię);</p> <p>II.2.1, 2.2) odczytuje i zapisuje elementy notacji muzycznej – nazywa dźwięki gamy, rozpoznaje ich położenie na pięciolinii; różnicuje wartości rytmiczne nut i pauz.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Piosenki: <i>Sny kamieni</i> (muz. J. Smoczyński, sł. E. Szeptyńska), <i>Wesoły żeglarz</i> (mel. angielska, sł. polskie T. Śliwiak) Śluchamy: C. Saint-Saëns <i>Akwarium z cyklu Karnawał zwierząt</i>, ewentualnie <i>Stoń i Łabędź</i> z tego cyklu. Gramy: trójdzwięki C-dur i d-moll na dzwonkach P s. 117. KARTA PRACY: Nad błękitną wodą. 	<ul style="list-style-type: none"> umie zaśpiewać w grupie co najmniej jedną część piosenki <i>Sny kamieni</i>; potrafi zaśpiewać w grupie refren piosenki <i>Wesoły żeglarz</i>; zna termin szanta; umie odróżnić słuchem melodię majorową od minorowej; potrafi wypowiedzieć się własnymi słowami na temat utworu <i>Akwarium C. Saint-Saënsa</i> z cyklu <i>Karnawał zwierząt</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi solo zaśpiewać jedną część piosenki <i>Sny kamieni</i> oraz całą piosenkę w grupie; umie zaśpiewać solo refren piosenki <i>Wesoły żeglarz</i>; odróżnia słuchem dwa trójdzwięki: majorowy i minorowy; potrafi odpowiednio dobrać do melodii piosenki akompaniament akordów C-dur i d-moll na dzwonkach; umie określić tempo, charakter i elementy ilustracyjne w utworze <i>Akwarium C. Saint-Saënsa</i> z cyklu <i>Karnawał zwierząt</i>.
30. NAD POLSKIM MORZEM Muzyka ludowa z Kaszub – instrumenty, tańce i piosenki			
<p>I.1.1.a, 1.6) śpiewa piosenki z repertuaru młodzieżowego, popularnego, improwizuje wokalnie oraz tworzy – pod kierunkiem nauczyciela i samodzielnie – różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad;</p> <p>I.2.1.c, d) gra na instrumentach proste utwory, akompaniamenty;</p> <p>I.4.1.d, 4.2.a) świadomie słucha wybranych dzieł literatury – utworów ludowych w postaci oryginalnej; rozpoznaje ze słuchu brzmienie instrumentów muzycznych;</p> <p>II.2.3) zna skróty pisowni muzycznej; repetycja, volty;</p> <p>II.3.1) wykazuje się znajomością i dokonuje podziału instrumentów muzycznych ze względu na źródło dźwięku – nazywa i charakteryzuje je;</p> <p>II.4.1) wykazuje się znajomością i dokonuje charakterystyki muzyki ze względu na jej rodzaj (ludową).</p>	<ul style="list-style-type: none"> Piosenka: <i>Wesoły żeglarz</i> (mel. angielska, sł. polskie T. Śliwiak) Śluchamy: przykłady brzmienia kaszubskich instrumentów ludowych: diabelskie skrzypce, burczybas, bazuna, <i>Kaszubskie nuty</i>. Gramy: piosenka ludowa <i>Naszó nénka</i>. Ruch: taniec kaszubski <i>Naszó nénka</i>. <i>Na Kaszubach</i> (P s. 119–121). KARTA PRACY: Nad polskim morzem 	<ul style="list-style-type: none"> umie wskazać na mapie Kaszub, orientuje się w ukształtowania terenu i krajobrazie tego regionu; zna co najmniej jedną nazwę ludowego instrumentu kaszubskiego; gra na dowolnym instrumencie melodycznym fragment melodii ludowej <i>Naszó nénka</i> i umie określić jej budowę; wie, co to jest volta. 	<ul style="list-style-type: none"> śpiewa piosenkę <i>Wesoły żeglarz</i> z własnym tekstem do jednej zwrotki; umie wymienić trzy opisane w podręczniku ludowe instrumenty kaszubskie; potrafi zagrać na dowolnym instrumencie melodycznym melodię <i>Naszój nénki</i>, wie, jak jest budowana.

Zagadnienia podstawy programowej	Materiał dydaktyczny cyklu <i>Klucz do muzyki</i>	Wymagania podstawowe, uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe, uczeń:
<p style="text-align: center;">31. CO ZOSTAŁO W PAMIĘCI Zawody, quizy i zagadki utrwalające wiadomości z całego roku szkolnego</p> <p>1.1.a–c, 1.3) śpiewa piosenki z repertuaru młodzieżowego, popularnego i ludowego, wybrane pieśni (w tym artystyczne i patriotyczne), kanony; śpiewa, dbając o emisję i higienę głosu, stosuje ćwiczenia oddechowe, dykcyjne i inne, zachowując naturalne właściwości głosu;</p> <p>1.4.1.a–d, 4.2.a–e, 4.3) w zakresie słuchania i percepcji muzyki – świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej reprezentatywnych dla kolejnych epok (od średniowiecza do współczesności), muzyki jazzowej i rozrywkowej, polskich pieśni artystycznych i patriotycznych, utworów ludowych w postaci oryginalnej i artystycznie opracowanej; rozpoznaje ze słuchu brzmienie instrumentów muzycznych, brzmienie głosów ludzkich: sopran, alt, tenor, bas, podstawowe formy muzyczne: AB, ABA, ABA1, rondo i wariacje, polskie tańce narodowe, aparat wykonawczy: solista, zespół kameralny, chór, orkiestra, big-band i kapela ludowa; rozpoznaje i analizuje utwory muzyczne określając ich elementy, nastrój i charakter, formułuje wypowiedzi, stosując pojęcia charakterystyczne dla języka muzycznego;</p> <p>11.1.1) zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce podstawowe pojęcia i terminy muzyczne (pięciolinia, klucz, nuta, pauza, wartość rytmiczna, dźwięk, gama, akord, akompaniament) oraz zależności między nimi;</p> <p>11.2.1–2.3) odczytuje i zapisuje elementy notacji muzycznej – nazywa dźwięki gamy, rozpoznaje ich położenie na pięciolinii; różnicuje wartości rytmiczne nut i pauz; zna skróty pisowni muzycznej: repetycja, volty, da capo al fine;</p> <p>11.4.1–4.3) wykazuje się znajomością i dokonuje charakterystyki muzyki ze względu na jej rodzaj (wokalna, instrumentalna, wokalno-instrumentalna, artystyczna, rozrywkowa, ludowa); stylów muzycznych (jazz); form muzycznych: AB, ABA, ABA1, kanon, rondo, wariacje, pieśń, opera;</p> <p>11.6) wymienia nazwy epok w dziejach muzyki (średniowiecze, renesans, barok, klasycyzm, romantyzm, muzyka XX w.) oraz potrafi wskazać kompozytorów reprezentatywnych dla nich;</p> <p>11.7) porządkuje chronologicznie postacie kompozytorów: np. Jan Sebastian Bach, Antonio Vivaldi, Wolfgang Amadeusz Mozart, Ludwig van Beethoven, Fryderyk Chopin, Stanisław Moniuszko;</p> <p>11.11) zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w sztandarowych utworach z dziejów historii muzyki i współczesnej kultury muzycznej oraz wartościowej muzyki popularnej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Piosenka: <i>Lato, lato</i> (L.) Kern, W. Krzemiński). • Słuchamy: wybrane utwory i piosenki z całego roku szkolnego. • P s. 124 – zadania. • KARTA PRACY: Co zostało w pamięci i KARTA PRACY nr 2 zad. 6. – listy przebojów sporządzone na początku roku szkolnego. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa w grupie pierwszą zwrotkę piosenki <i>Lato, lato</i>; • śpiewa w grupie piosenki z całego roku szkolnego; • zna różne oznaczenia metrum, tempa, dynamiki oraz symbole muzyczne takie jak: wartości rytmiczne, znaki repetycji, akcent, takt itp.; • potrafi wymienić kilka instrumentów i przyporządkować je do właściwej grupy (smyczkowe, strunowe, dęte, perkusyjne); • w zagadce rozpoznaje dwa lub trzy utwory z repertuaru do słuchania. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa całą piosenkę <i>Lato, lato</i>; • śpiewa solo fragmenty wybranych piosenek z całego roku szkolnego; • zna większość symboli i oznaczeń muzycznych znajdujących się w nutach podręcznika; • potrafi wymienić wszystkie poznane instrumenty i przyporządkować je do właściwej grupy (smyczkowe, strunowe, dęte, perkusyjne); • w zagadkach muzycznych rozpoznaje większość utworów z repertuaru do słuchania; • aktywnie bierze udział w zabawach i zagadkach ruchowo-muzycznych.

ROZKŁAD MATERIAŁU

Zagadnienia podstawy programowej	Materiał dydaktyczny cyklu <i>Klucz do muzyki</i>	Wymagania podstawowe, uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe, uczeń:
1. PRZYRODA I ŚWIAT			
Akompaniament gestodźwięków do piosenki. Odgłosy przyrody jako inspiracja dla kompozytorów			
<p>I.1.1) śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut a) piosenki z repertuaru młodzieżowego;</p> <p>I.2.3) odtwarza gestodźwiękami proste rytmy i schematy rytmiczne;</p> <p>I.2.4) tworzy z pomocą nauczyciela i samodzielnie: b) swobodny akompaniament rytmiczny;</p> <p>I.2.5) improwizuje oraz tworzy – pod kierunkiem nauczyciela lub/i samodzielnie – różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad, z użyciem dostępnych lub wykonanych przez siebie instrumentów;</p> <p>I.3.3) improwizuje za pomocą gestu i ruchu oraz tworzy ilustracje ruchowe do muzyki;</p> <p>II.1. Uczeń zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce: 1) podstawowe pojęcia i terminy muzyczne (pięciolinia, klucz, nuta, pauza, wartość rytmiczna, dźwięk, akompaniament).</p>	<ul style="list-style-type: none"> Śpiewamy: <i>Zielona piosenka</i> (muz. A. Struzik-Nawrocka, sł. A. Kuk), ćwiczenia głosowe. Słuchamy: głosy ptaków, śpiew wielorybów humbaków, C. Saint-Saëns, <i>Ptaszarnia</i> z cyklu <i>Karnawał zwierząt</i>. Tworzymy: akompaniament gestodźwięków. Czytanki o odgłosach przyrody. 	<ul style="list-style-type: none"> śpiewa w grupie refren <i>Zielonej piosenki</i>; umie wymienić odgłosy dobiegające z otoczenia; potrafi określić budowę <i>Zielonej piosenki</i>; rozumie pojęcia i potrafi je wskazać w nutach: znak chromatyczny, metrum, przedtakt, łuk łącznik; potrafi wyjaśnić termin – gestodźwięki i wykorzystać je przy piosence. 	<ul style="list-style-type: none"> śpiewa w grupie <i>Zieloną piosenkę</i>; odróżnia dźwięki od szmerów dobiegające z otoczenia i wie, na czym polega różnica między nimi; wyszukuje w tekście piosenki przenośnie i stara się je logicznie wyjaśnić; umie zaproponować gestodźwięki do akompaniamentu przy piosence.
2. KONCERT NA GŁOSY			
Budowa i działanie aparatu głosowego człowieka. Śpiewanie solo i tutti z zachowaniem zasad higieny głosu			
<p>I.1.1) śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut (w zespole, solo, z akompaniamentem) a) piosenki z repertuaru młodzieżowego;</p> <p>I.1.3) śpiewa, dbając o emisję i higienę głosu, stosuje ćwiczenia oddechowe, dykcyjne i inne, zachowując naturalne właściwości głosu;</p> <p>I.2.1) Uczeń: gra na instrumentach przy pomocy nut c) proste utwory;</p> <p>I.4.1) Uczeń: świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej a) reprezentatywnych dla kolejnych epok (romantyzm);</p> <p>I.4.2) rozpoznaje ze słuchu: b) brzmienie głosów ludzkich, d) polskie tańce narodowe, e) aparat wykonawczy: solista;</p> <p>3) rozpoznaje i analizuje utwory muzyczne określając ich elementy, nastrój i charakter, formułuje wypowiedzi, stosując pojęcia charakterystyczne dla języka muzycznego;</p> <p>II.3. Uczeń wykazuje się znajomością i dokonuje podziału: 2) głosów ludzkich, 3) aparatu wykonawczego (solista);</p> <p>II.4. Uczeń wykazuje się znajomością i dokonuje charakterystyki: 1) muzyki ze względu na jej rodzaj (wokalno-instrumentalna); 3) form muzycznych: opera;</p>	<ul style="list-style-type: none"> Śpiewamy: <i>Zielona piosenka</i> (muz. A. Struzik-Nawrocka, sł. A. Kuk), <i>Jesienna bossa nova</i> (muz. i sł. T. Struzik). Słuchamy: S. Moniuszko <i>Aria Stefana</i> z opery <i>Straszny dwór</i>. Gramy: S. Moniuszko <i>Aria Skołuby</i> (fragm.). <i>Jak powstaje głos ludzki</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi zaśpiewać w grupie <i>Zieloną piosenkę</i>; nuci w grupie melodię refrenu piosenki <i>Jesienna bossa nova</i>; wykonuje w grupie ćwiczenia głosowe; wie, kim był Stanisław Moniuszko, potrafi wymienić dwie jego kompozycje, w tym tytuł co najmniej jednej opery; zna terminy solo i tutti; zna nazwy głosów męskich: tenor i bas; gra fragment <i>Arii Skołuby</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> śpiewa solo fragmenty <i>Zielonej piosenki</i> oraz <i>Jesiennej bossa nova</i>; wie, czym jest aparat głosowy człowieka i jak należy o niego dbać; potrafi opowiedzieć o życiu i twórczości Stanisława Moniuszki, a także o operze jako dużej formie muzycznej; potrafi określić rodzaj głosu śpiewaka wykonującego słuchaną arie; umie samodzielnie wyszukać utwory wykonywane przez solistę.

Zagadnienia podstawy programowej	Materiał dydaktyczny cyklu <i>Klucz do muzyki</i>	Wymagania podstawowe, uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe, uczeń:
<p>II.5. Uczeń określa charakterystyczne cechy: 1) polskich tańców narodowych: poloneza;</p> <p>II.6. Wymienia nazwy epok w dziejach muzyki (romantyzm) oraz potrafi wskazać kompozytorów reprezentatywnych dla nich;</p> <p>7. Porządkuje chronologicznie postacie kompozytorów: Stanisław Moniuszko;</p> <p>III. Kultura muzyczna, narodowe i światowe dziedzictwo kulturowe. Uczeń: 1) zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w sztandarowych utworach z dziejów historii muzyki;</p> <p>III.3) poszukuje informacji o muzyce w dostępnych źródłach.</p>			
3. RODZAJE CHÓRÓW I SPOSOBY WYKONYWANIA MUZYKI WOKALNEJ Śpiew jednogłosowy i wielogłosowy, a cappella i śpiew z akompaniamentem			
<p>I.1.1) śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut (w zespole, solo, a cappella, z akompaniamentem) a) piosenki z repertuaru młodzieżowego</p> <p>I.2.1) Uczeń: gra na instrumentach przy pomocy nut d) akompaniamenty;</p> <p>I.4.2) rozpoznaje ze słuchu: b) brzmienie głosów ludzkich: sopran, alt, tenor, bas, e) aparatu wykonawczy: solista, zespół kameralny, chór;</p> <p>II.2.5) potrafi posługiwać się symboliką beznutową;</p> <p>II.3. Uczeń wykazuje się znajomością i dokonuje podziału: 2) głosów ludzkich (sopran, alt, tenor, bas), 3) aparatu wykonawczego (solista, zespół kameralny, chór);</p> <p>II.4. Uczeń wykazuje się znajomością i dokonuje charakterystyki: 1) muzyki ze względu na jej rodzaj (wokalna, wokalno-instrumentalna).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Śpiewamy: <i>Jesienna bossa nova</i> (muz. i sł. T. Struzik), <i>Idą leśni</i> (muz. J. Wasowski, sł. J. Jurandot). • Słuchamy: <i>Wlazł kotek na dach i Bach!</i> w wykonaniu grupy wokalnej Affabre Concinui, wersji wokalno-instrumentalnej pieśni <i>Idą leśni</i>. • Gramy: akompaniament do pieśni <i>Idą leśni</i>. • <i>Rodzaje chórów</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa w grupie piosenkę <i>Jesienna bossa nova</i> oraz refren pieśni <i>Idą leśni</i>; • rozumie różnice pomiędzy śpiewem zespołowym jedno – i wielogłosowym; • umie podać różnice między kilkoma zespołami wokalnymi; • akompaniuje na instrumentach perkusyjnych według zapisu piktogramów. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa solo fragmenty piosenki <i>Jesienna bossa nova</i>; • potrafi zaśpiewać w grupie fragment dwugłosowy piosenki <i>Jesienna bossa nova</i>; • umie określić rodzaje zespołów w słuchanych utworach, a także rozpoznać, czy śpiew jest jednogłosowy, czy wielogłosowy, czy a cappella, czy z akompaniamentem; • dzieli się z innymi swoimi doświadczeniami w chórze.
4. JESIENNA ILUSTRACJA SŁOWNO-MUZYCZNA Z WYKORZYSTANIEM GŁOSU, GESTODŹWIĘKÓW, INSTRUMENTÓW, PAPIERU			
<p>I.1.1) śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut (w zespole, solo, a cappella, z akompaniamentem) a) piosenki z repertuaru młodzieżowego;</p> <p>I.1.5) tworzy z pomocą nauczyciela i samodzielnie: d) głosowe ilustracje dźwiękowe (onomatopeje) do tekstów literackich; 6) improwizuje wokalnie oraz tworzy – pod kierunkiem nauczyciela i samodzielnie – różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad;</p> <p>I.2.1) Uczeń: gra na instrumentach b) melodie;</p> <p>4) tworzy z pomocą nauczyciela i samodzielnie: c) instrumentalne ilustracje dźwiękowe do tekstów literackich;</p> <p>I.4.1) Uczeń: świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej a) reprezentatywnych dla kolejnych epok (barok);</p> <p>3) rozpoznaje i analizuje utwory muzyczne określając ich elementy, nastrój i charakter, formułuje wypowiedzi, stosując pojęcia charakterystyczne dla języka muzycznego.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Śpiewamy: <i>Jesień</i> (muz. A. Mar-kiewicz, sł. Z. Holska-Albekier). • Słuchamy: A. Vivaldi <i>Jesień</i> z cyklu <i>Cztery pory roku</i>. • Gramy: instrumentalne wstawki w piosence. • Tworzymy: słowno-muzyczną ilustrację – formata <i>Jesienna impresja</i>. • Sztuka inspirowana przyrodą: poezja, malarstwo, muzyka. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa w grupie piosenkę <i>Jesień</i>; • zna termin <i>inspiracja</i> i rozumie jego znaczenie, podaje przykład inspiracji przyrodą w muzyce; • bierze udział w tworzeniu ilustracji słowno-muzycznej do fragmentu wiersza <i>Deszcz jesienny</i> L. Staffa. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa solo fragmenty piosenki <i>Jesień</i>; • umie zagrać instrumentalne wstawki w piosence; • podaje kilka przykładów inspiracji przyrodą w muzyce; • potrafi wskazać w wierszu słowa oddające nastrój i odgłosy jesiennego pogody; • bierze aktywny udział w tworzeniu ilustracji słowno-muzycznej do fragmentu wiersza <i>Deszcz jesienny</i> L. Staffa.

Zagadnienia podstawy programowej	Materiał dydaktyczny cyklu <i>Klucz do muzyki</i>	Wymagania podstawowe, uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe, uczeń:
5. SPOTKANIE Z KOMPOZYTORKĄ			
Tworzenie improwizacji wokalnych i instrumentalnych z wykorzystaniem tekstu prawa Archimedesesa			
<p>I.1.1) śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut a) piosenki z repertuaru młodzieżowego</p> <p>6) improwizuje wokalnie oraz tworzy różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad;</p> <p>I.2.1) Uczeń: gra na instrumentach c) proste utwory;</p> <p>5) improwizuje oraz tworzy różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Śpiewamy: <i>Jesień</i> (muz. A. Markiewicz, sł. Z. Holska-Albekier), <i>Nauka w wannie</i> (muz. K. Kwiatkowska, sł. K. Jaślar). • Gramy: K. Kwiatkowska, <i>Zuzia, lalka nieduża</i>. • Tworzymy: fermata <i>Prawo Archimedesesa znamy śpiewając</i>. • Wywiad z Krystyną Kwiatkowską – współczesną kompozytorką piosenek dla dzieci i młodzieży. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa w grupie refren piosenki <i>Nauka w wannie</i>; • umie powiedzieć własnymi słowami, na czym polega praca kompozytora; • bierze udział w zabawie opartej na tekście prawa Archimedesesa. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa w grupie piosenkę <i>Nauka w wannie</i> oraz solo fragmenty piosenki <i>Jesień</i>; • wie, na czym polega praca kompozytora, zna kilka nazwisk kompozytorów piosenek; • bierze aktywny udział w zabawie opartej na tekście prawa Archimedesesa; • układa z pomocą grupy piosenkę na temat dowolnego przedmiotu wykładanego w szkole.
6. Z HISTORII MIĘDZYNARODOWEGO KONKURSU PIANISTYCZNEGO IM. FRYDERYKA CHOPINA			
Nasz największy kompozytor Fryderyk Chopin – przypomnienie i utrwalenie informacji o kompozytorze i jego twórczości, sylwetki laureatów – Krystian Zimerman i Rafał Blechacz			
<p>I.1.1) śpiewa a) piosenki z repertuaru młodzieżowego;</p> <p>I.2.1) Uczeń: gra na instrumentach c) proste utwory;</p> <p>I.4.1) Uczeń: świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej a) reprezentatywnych dla kolejnych epok (romantyzm);</p> <p>2) rozpoznaje ze słuchu: a) brzmienie instrumentów muzycznych;</p> <p>3) rozpoznaje i analizuje utwory muzyczne określając ich elementy, nastrój i charakter, formułuje wypowiedzi, stosując pojęcia charakterystyczne dla języka muzycznego;</p> <p>4) c) werbalizuje emocje i odczucia, d) opisuje słowami cechy i charakter słuchanych utworów;</p> <p>II.6. Wymienia nazwy epok w dziejach muzyki oraz potrafi wskazać kompozytorów reprezentatywnych dla nich;</p> <p>7. Porządkuje chronologicznie postacie kompozytorów;</p> <p>III.1) zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w sztandarowych utworach z dziejów historii muzyki;</p> <p>3) poszukuje informacji o muzyce w wydawnictwach książkowych, multimedialnych i innych dostępnych źródłach.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Śpiewamy: <i>Nauka w wannie</i> (muz. K. Kwiatkowska, sł. K. Jaślar). • Słuchamy: F. Chopin, <i>Preludium Des-dur</i> op. 28 nr 15 w wykonaniu Rafała Blechacza. • Gramy: F. Chopin, <i>Marsz żałobny z Sonaty b-moll</i> op. 32 nr 2. • Tworzymy: słowno-muzyczną ilustrację – fermata <i>Jesienna impresja</i>. • <i>Międzynarodowy Konkurs Pianistyczny im. F. Chopina</i> – powstanie, historia i organizacja. • Sylwetki polskich laureatów konkursu – K. Zimermana i R. Blechacza. 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi zaśpiewać w grupie refren piosenki <i>Nauka w wannie</i>; • zna nazwiska kilku kompozytorów; • umie podać kilka informacji o życiu i twórczości F. Chopina; • wie, co to jest konkurs chopinowski, zna co najmniej jedno nazwisko zwycięzcy konkursu; • rozumie termin: <i>interpretacja</i>; • gra fragment <i>Marsza żałobnego z Sonaty b-moll</i> F. Chopina. 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi zaśpiewać w grupie piosenkę <i>Nauka w wannie</i>; • umie wymienić nazwiska wielu kompozytorów polskich i zagranicznych; • potrafi opowiedzieć własnymi słowami o życiu i twórczości F. Chopina, umie wymienić podstawowe gatunki muzyczne przez niego komponowane; • umie powiedzieć kilka zdań na temat konkursu chopinowskiego, zna co najmniej dwa nazwiska słynnych pianistów – zwycięzców konkursu; • potrafi interpretować dowolną piosenkę w ciekawy sposób; • gra jeden z głosów <i>Marsza żałobnego</i> w wykonaniu wielogłosowym.

Zagadnienia podstawy programowej	Materiał dydaktyczny cyklu <i>Klucz do muzyki</i>	Wymagania podstawowe, uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe, uczeń:
7. ORKIESTRA SYMFONICZNA			
Rozmieszczenie grup instrumentów w orkiestrze symfonicznej. Rodzaje orkiestr			
<p>I.1.1) śpiewa a) piosenki z repertuaru młodzieżowego;</p> <p>I.2.5) tworzy różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad, z użyciem dostępnych instrumentów;</p> <p>I.4.2) rozpoznaje ze słuchu: a) brzmienie instrumentów muzycznych, e) aparat wykonawczy: zespół kameralny, orkiestra, big-band;</p> <p>4) d) opisuje słowami cechy i charakter słuchanych utworów;</p> <p>II.3. Uczeń wykazuje się znajomością i dokonuje podziału: 1) instrumentów muzycznych ze względu na źródło dźwięku – nazywa i charakteryzuje je; 3) aparatu wykonawczego (zespół kameralny, orkiestra, big band);</p> <p>II.4. Uczeń wykazuje się znajomością i dokonuje charakterystyki: 1) muzyki ze względu na jej rodzaj (instrumentalna);</p> <p>III.2) zna i wymienia instytucje upowszechniające kulturę muzyczną.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Śpiewamy: <i>O, o, o! Orkiestra</i> (muz. i sł. M. Sarnowska). • Słuchamy: N. Rimski-Korsakow, <i>Szeherazada</i>, cz. I, big-band Glenna Millera <i>In the Mood</i>, strojenie orkiestry. • Gramy i tworzymy: eksperymenty ze strojeniem szkolnego instrumentarium. • Film <i>Z wizytą w filharmonii</i>. • <i>Rodzaje orkiestr</i> oraz schemat orkiestry symfonicznej. 	<ul style="list-style-type: none"> • umie zaśpiewać w grupie jedną z melodii piosenki <i>O, o, o! – Orkiestra</i>; • wie, co to jest orkiestra symfoniczna, strojenie instrumentów; • umie powiedzieć, jak stroi się instrumenty strunowe, dęte, niektóre perkusyjne • zna nazwy różnych instrumentów; • umie odczytać schemat orkiestry symfonicznej. 	<ul style="list-style-type: none"> • umie zaśpiewać jedną z melodii piosenki <i>O, o, o! – Orkiestra</i> z towarzyszeniem drugiej melodii; • potrafi przyporządkować instrumenty do odpowiednich grup; • aktywnie wykonuje eksperymenty ze strojeniem instrumentów, wyciągając poprawne wnioski; • po wysłuchaniu <i>Szeherazady</i> potrafi opowiedzieć o nastroju i instrumentach charakteryzujących postacie z baśni.
8. PIEŚŃ UJDZIE CAŁO			
Dyrygent, batuta i partytura. Dyrygowanie zespołem instrumentalnym podczas aktywnego słuchania utworu			
<p>I.1.1) śpiewa a) piosenki z repertuaru młodzieżowego, b) wybrane pieśni patriotyczne;</p> <p>I.2.1) Uczeń: gra na instrumentach d) akompaniamenty;</p> <p>II.1. Uczeń zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce: 1) podstawowe pojęcia i terminy muzyczne (pięciolinia, klucz, nuta, pauza, wartość rytmiczna, dźwięk, gama, akord, akompaniament);</p> <p>II.2.4) zna podstawowe oznaczenia: metryczne, agogiczne, dynamiczne i artykulacyjne;</p> <p>5) potrafi posługiwać się symboliką beznutową.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Śpiewamy: <i>O, o, o! Orkiestra</i> (muz. i sł. M. Sarnowska), <i>Maki</i> (muz. S. Niewiadomski, sł. K. Makuszyński). • Słuchamy: J. Strauss (ojciec), <i>Beliebte Annen-Polka</i> op. 137. • Gramy: akompaniament do pieśni <i>Maki</i> oraz fermatę <i>Gramy ze Straussem</i>. • Film <i>Z wizytą w filharmonii</i>. • <i>Sławni dyrygenci</i> oraz tekst o pracy dyrygenta, <i>Ułańska orkiestra</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi zaśpiewać w grupie wszystkie melodie piosenki <i>O, o, o! – Orkiestra</i>; • umie zaśpiewać w grupie pieśń <i>Maki</i>; • wie, kim jest dyrygent oraz zna terminy: partytura, batuta; • potrafi odczytać kilka oznaczeń z partytury orkiestrowej; • akompaniuje w zespole na instrumencie perkusyjnym wg zapisu w partyturze. 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi zaśpiewać piosenkę <i>O, o, o! – Orkiestra</i> w tercecie; • umie zaśpiewać solo fragment pieśni <i>Maki</i>; • umie opisać własnymi słowami rolę dyrygenta w przygotowaniu i wykonaniu koncertu; • potrafi znaleźć w nutach partytury wybrane oznaczenia i wyjaśnić ich rolę; • dyryguje zespołem instrumentalnym podczas utworu J. Straussa; • sprawnie odczytuje rytmy z partytury dla orkiestry towarzyszącej piosence <i>Maki</i>; • podaje tytuły kilku pieśni patriotycznych poznanych w ubiegłych latach.

Zagadnienia podstawy programowej	Materiał dydaktyczny cyklu <i>Klucz do muzyki</i>	Wymagania podstawowe, uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe, uczeń:
9. SYMFONIA DŹWIĘKÓW			
Ludwig van Beethoven – wielki symfonik. Granie na instrumencie hymnu Zjednoczonej Europy			
<p>I.1.1) śpiewa a) piosenki z repertuaru młodzieżowego, b) wybrane pieśni artystyczne</p> <p>I.2.2) gra na wybranym instrumencie melodycznym Hymn Europy (instrumentalną wersję <i>Ody do Radości</i> L. van Beethovena);</p> <p>5) tworzy różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad, z użyciem dostępnych instrumentów;</p> <p>II.4.1) Uczeń: świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej a) reprezentatywnych dla kolejnych epok (klasycyzm);</p> <p>2) rozpoznaje ze słuchu: a) brzmienie instrumentów muzycznych, b) brzmienie głosów ludzkich: sopran, alt, tenor, bas, e) aparat wykonawczy: solista, chór, orkiestra;</p> <p>4) d) opisuje słowami cechy i charakter słuchanych utworów;</p> <p>II.1. Uczeń zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce: 1) podstawowe pojęcia i terminy muzyczne (pięciolinia, klucz, nuta, pauza, wartość rytmiczna, dźwięk);</p> <p>II.3. Uczeń wykazuje się znajomością i dokonuje podziału: 1) instrumentów muzycznych; 2) głosów ludzkich; 3) aparatu wykonawczego (solista, chór, orkiestra);</p> <p>II.4.3) form muzycznych: koncert, symfonia;</p> <p>II.6. Wymienia nazwy epok w dziejach muzyki (klasycyzm) oraz potrafi wskazać kompozytorów reprezentatywnych dla nich;</p> <p>7. Porządkuje chronologicznie postacie kompozytorów: Ludwig van Beethoven;</p> <p>III.1) zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w sztandarowych utworach z dziejów historii muzyki.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Śpiewamy: <i>O, o, o! Orkiestra</i> (muz. i sł. M. Sarnowska), <i>Oda do Radości</i> (muz. L. van Beethoven, sł. F. Schiller, tłum. K.I. Gałczyński). Słuchamy: L. van Beethoven, <i>V Symfonia c-moll, cz. I Allegro con brio, Oda do Radości z finału IX Symfonii</i>. Gramy: <i>Oda do Radości</i> ze słuchu w tonacji C-dur. Repertuar orkiestry: symfonia, L. van Beethoven. 	<ul style="list-style-type: none"> umie zaśpiewać w grupie <i>Odę do Radości</i>; wie, co to jest <i>symfonia</i> zna nazwisko L. van Beethoven; zna nazwę głosu ludzkiego – <i>baryton</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> umie podać kilka informacji o Beethovenie jako wielkim symfoniku; potrafi własnymi słowami opowiedzieć o wrażeniach po wysłuchaniu utworu; umie zagrać ze słuchu fragment <i>Ody do Radości</i>.
10. W KRĘGU TRADYCJI			
Granie na instrumentach polskich kołęd i pastorałek. Tradycje świąteczne różnych wyznań			
<p>I.1.1) śpiewa a) piosenki z repertuaru młodzieżowego i ludowego;</p> <p>I.2.1) Uczeń: gra na instrumentach c) proste utwory;</p> <p>II.4.1) Uczeń: świadomie słucha d) utworów ludowych w postaci oryginalnej i artystycznie opracowanej;</p> <p>II.1. Uczeń zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce: 1) podstawowe pojęcia i terminy muzyczne;</p> <p>III.4) poznaje przykłady muzycznej twórczości ludowej, obrzędy, zwyczaje, tradycje swojego regionu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Śpiewamy: <i>Pojedziemy saniami</i> (muz. W. Korcz, sł. E. Bryll), kołędą ukraińską <i>Nowa radist stała</i>. Słuchamy: pieśni świąteczne innych wyznań, ew. <i>Muzyka z czterech świątyń</i>. Gramy: <i>Pastorałka Cieszymy się i pod niebiosy</i>. <i>Chanuka, Kurban Bajram, Soczelnik i Święty Wieczór</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> śpiewa w grupie piosenkę <i>Pojedziemy saniami</i> i kołędę ukraińską <i>Nowa radist stała</i>; gra na flecie przydzielony fragment pastorałki. 	<ul style="list-style-type: none"> śpiewa w grupie łącznik w piosence <i>Pojedziemy saniami</i> i solo całą piosenkę; umie samodzielnie rozczytać partię dzwonek w pastorałce.

Zagadnienia podstawy programowej	Materiał dydaktyczny cyklu <i>Klucz do muzyki</i>	Wymagania podstawowe, uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe, uczeń:
11. BOŻE NARODZENIE W PIEŚNI			
Doskonalenie śpiewu wielogłosowego – pastorałka <i>A spis Bartek</i> w układzie dwugłosowym. Słuchanie dawnych i współczesnych kolęd wykonywanych przez chóry			
<p>I.1.1) śpiewa a) piosenki z repertuaru młodzieżowego i ludowego;</p> <p>I.2.1) Uczeń: gra na instrumentach c) proste utwory; 4) tworzy z pomocą nauczyciela i samodzielnie: b) swobodny akompaniament rytmiczny i melodyczny;</p> <p>I.4.1) Uczeń: świadomie słucha d) utworów ludowych w postaci oryginalnej i artystycznie opracowanej;</p> <p>2) rozpoznaje ze słuchu: b) brzmienie głosów ludzkich: sopran, alt, tenor, bas, e) aparat wykonawczy: chór;</p> <p>II.2. Uczeń odczytuje i zapisuje elementy notacji muzycznej: 1) nazywa dźwięki gamy, rozpoznaje ich położenie na pięciolinii; 2) różnicuje wartości rytmiczne nut i pauz; 3) zna skróty pisowni muzycznej: repetycja, volty;</p> <p>II.3. Uczeń wykazuje się znajomością i dokonuje podziału: 2) głosów ludzkich (sopran, alt, tenor, bas), 3) aparatu wykonawczego (chór);</p> <p>II.4. Uczeń wykazuje się znajomością i dokonuje charakterystyki: 1) muzyki ze względu na jej rodzaj (ludowa);</p> <p>III.1) zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w sztandarowych utworach współczesnej kultury muzycznej;</p> <p>III.4) poznaje przykłady muzycznej twórczości ludowej, obrzędy, zwyczaje, tradycje swojego regionu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Śpiewamy: <i>Pojedziemy saniami</i> (muz. W. Korcz, sł. E. Bryll), kolędy i pastorałki: <i>Nowa radist stała, A spis Bartek</i>. Słuchamy: kolęd wykonywanych przez różne rodzaje chórów. Gramy: Pastorałka <i>Cieszymy się i pod niebiosy</i>. Tworzymy: akompaniament harmoniczny do kolędy <i>A wczoraz z wieczora</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> śpiewa w grupie wybraną piosenkę lub kolędę; potrafi rozpoznać rodzaje chórów w słuchanych kolędach; gra fragment pastorałki. 	<ul style="list-style-type: none"> śpiewa w grupie pastorałkę <i>A spis Bartek</i> w układzie dwugłosowym; potrafi wymienić rodzaje chórów, a także określić ich skład głosów; umie zagrać akompaniament gitarowy do pastorałki; gra fragment pastorałki w układzie wielogłosowym; próbuję dobrać akompaniament harmoniczny do kolędy <i>A wczoraz z wieczora</i>.
12. KOLEDY I PASTORAŁKI ŹRÓDŁEM INSPIRACJI W MUZYCE			
Wybrane piosenki o tematyce świątecznej, kolędy i pastorałki, <i>Scherzo h-moll op. 20 F. Chopina</i>			
<p>I.1.1) śpiewa a) piosenki z repertuaru młodzieżowego i ludowego;</p> <p>I.2.1) Uczeń: gra na instrumentach c) proste utwory, d) akompaniamenty;</p> <p>I.4.1) Uczeń: świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej a) reprezentatywnych dla kolejnych epok (romantyzm), d) utworów ludowych w postaci oryginalnej i artystycznie opracowanej;</p> <p>4) c) werbalizuje emocje i odczucia, d) opisuje słowami cechy i charakter słuchanych utworów;</p> <p>II.6. Wymienia nazwy epok w dziejach muzyki (romantyzm);</p> <p>7. Porządkuje chronologicznie postacie kompozytorów: Fryderyk Chopin;</p> <p>III.1) zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w sztandarowych utworach z dziejów historii muzyki;</p> <p>III.4) poznaje przykłady muzycznej twórczości ludowej, obrzędy, zwyczaje, tradycje swojego regionu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Śpiewamy: <i>Pojedziemy saniami</i> (muz. W. Korcz, sł. E. Bryll), kolędy i pastorałki: <i>Nowa radist stała, A spis Bartek, Anioł pasterzom mówił</i>, inne kolędy. Słuchamy: F. Chopin, <i>Scherzo h-moll op. 20</i>. Gramy: fragment kolędy <i>Lulajże, Jezuniu</i> w wersji z czasów Chopina, pastorałka <i>Cieszymy się i pod niebiosy</i>, kolęda <i>A wczoraz z wieczora</i>. <i>Pieśni o Bożym Narodzeniu</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> śpiewa w grupie kolędy i pastorałki; potrafi zagrać partię jednego głosu pastorałki. 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi rozpoznać kolędę zacytowaną przez F. Chopina w <i>Scherzu h-moll</i>; gra kolędę <i>Lulajże Jezuniu</i> w układzie dwugłosowym.

Zagadnienia podstawy programowej	Materiał dydaktyczny cyklu <i>Klucz do muzyki</i>	Wymagania podstawowe, uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe, uczeń:
13. TAŃCE KRÓLEWSKIE I CESARSKIE			
Zmieniające się mody na tańce – renesansowa pawana, walc. Mikołaj Gomółka			
<p>I.2.1) Uczeń: gra na instrumentach c) proste utwory;</p> <p>I.4.1) Uczeń: świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej a) reprezentatywnych dla kolejnych epok (renesans);</p> <p>II.5. Uczeń określa charakterystyczne cechy: 3) wybranych tańców towarzyskich;</p> <p>II.6. Wymienia nazwy epok w dziejach muzyki (renesans);</p> <p>7. Porządkuje chronologicznie postacie kompozytorów: Mikołaj Gomółka;</p> <p>III.1) zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w sztandarowych utworach z dziejów historii muzyki.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Słuchamy: J. Strauss, <i>Nad pięknym modrym Dunajem</i>, Anonim, <i>Rex</i>, M. Gomółka, Psalm 47 <i>Kleszczmy rękoma</i>. • Gramy: J. Strauss, <i>Nad pięknym modrym Dunajem</i>, ew. M. Gomółka <i>Kleszczmy rękoma</i>. • Tańczymy: podstawowy krok pawany. • <i>W tanecznym rytmie, Bal na Wawelu</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> • wie, że na przestrzeni wieków tańczono różne tańce; • wie, kim był J. Strauss (syn); • wie, kim byli król Zygmunt Stary i królowa Bona, potrafi nazwać epokę, w której panowali; • potrafi określić charakter muzyki w utworze <i>Rex</i> z uwzględnieniem kontrastów między obiema częściami; • zna podstawowe kroki <i>pawany</i>; • wie, kim był M. Gomółka. 	<ul style="list-style-type: none"> • umie wymienić nazwy kilku starszych i nowszych tańców; • podaje kilka faktów o J. Strausie (synu); • potrafi krótko opowiedzieć o <i>Melodiach na Psalterz polski</i> Mikołaja Gomółki.
14. TAŃCE NA STYCZNIOWY MRÓZ – RUMBA I SAMBA			
Podstawowy krok samby. Śpiewanie kanonu na tle melodii głosu towarzyszącego			
<p>I.1.1) śpiewa a) piosenki z repertuaru młodzieżowego, c) kanony;</p> <p>I.2.1) Uczeń: gra na instrumentach d) akompaniamenty;</p> <p>I.2.3) odtwarza gestodźwiękami proste rytmy i schematy rytmiczne;</p> <p>I.3.1) odtwarza ruchem proste rytmy i schematy rytmiczne;</p> <p>2) wykonuje podstawowe kroki, d) wybranych tańców towarzyskich;</p> <p>II.5. Uczeń określa charakterystyczne cechy: 3) wybranych tańców towarzyskich.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Śpiewamy: kanon <i>Rytmy synkopowane</i> (tradycyjna mel. angielska, sł. pol. U. Smoczyńska). • Słuchamy: <i>Rumba, Samba na dobry dzień</i> (muz. L. Sochacki, sł. L. Dziarek). • Gramy: akompaniament do kanonu. • Tańczymy: krok podstawowy samby. • Tekst o tańcach latynoamerykańskich: <i>rumbie</i> i <i>sambie</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> • umie zaśpiewać w grupie melodię kanonu <i>Rytmy synkopowane</i> na tle głosu towarzyszącego; • zna nazwy wybranych tańców latynoamerykańskich: <i>rumby</i>, <i>samby</i>, <i>cza-czy</i>; • umie określić cechy charakterystyczne <i>rumby</i> na podstawie przykładu muzycznego; • zna podstawowy krok <i>samby</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> • umie zaśpiewać solo melodię kanonu <i>Rytmy synkopowane</i> na tle głosu towarzyszącego; • potrafi własnymi słowami opisać różnice między muzyką <i>samby</i> i <i>rumby</i>.

Zagadnienia podstawy programowej	Materiał dydaktyczny cyklu <i>Klucz do muzyki</i>	Wymagania podstawowe, uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe, uczeń:
15. TAŃCE NA STYCZNIOWY MRÓZ – CZA-CZA Podstawowy krok cza-czy. Prozdrowotne znaczenie tańca dla człowieka			
<p>I.1.1) śpiewa a) piosenki z repertuaru młodzieżowego, c) kanony;</p> <p>I.2.1) Uczeń: gra na instrumentach a) schematy rytmiczne, b) melodie;</p> <p>4) tworzy z pomocą nauczyciela i samodzielnie: b) swobodny akompaniament rytmiczny i melodyczny;</p> <p>I.3.2) wykonuje podstawowe kroki d) wybranych tańców towarzyskich;</p> <p>II.1. Uczeń zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce: 1) podstawowe pojęcia i terminy muzyczne;</p> <p>II.5. Uczeń określa charakterystyczne cechy: 3) wybranych tańców towarzyskich.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Śpiewamy: Kanon <i>Rytmy synkopowane</i> (tradycyjna mel. angielska, sł. pol. U. Smoczyńska), <i>Tańczymy cza-czę</i> (muz. W. Kaleta, sł. S. Karaszewski). Gramy: improwizowane rytmy na instrumentach perkusyjnych lub melodycznych. Słuchamy: <i>Samba na dobry dzień</i> (muz. L. Sochacki, sł. L. Dziarek) Tańczymy: krok podstawowy cza-czy i samby. Tekst o cza-czy i prozdrowotnej roli tańca. 	<ul style="list-style-type: none"> próbuję zaśpiewać piosenkę <i>Rytmy synkopowane</i> w kanonie dwugłosowym; zna zasadę wykonywania kanonu; umie zaśpiewać w grupie piosenkę <i>Tańczymy cza-czę</i>; rozumie różnicę między pauzą półnutową i całonutową (długość trwania, zapis); zna podstawowy krok cza-czy. 	<ul style="list-style-type: none"> umie zaśpiewać <i>Rytmy synkopowane</i> w kanonie dwugłosowym; potrafi zaimprovizować rytmy do taktów z pauzami; umie zatańczyć w parze podstawowy krok cza-czy.
16. MUZYKA CIAŁA Balet jako taniec klasyczny i jako widowisko teatralne oparte na geście oraz tańcu wykonywanym do muzyki. Piotr Czajkowski i jego najślynniejsze balety			
<p>I.1.4) wykonuje solo lub w zespole rytmiczne recytacje;</p> <p>I.2.1) Uczeń: gra na instrumentach c) proste utwory;</p> <p>I.3.3) improwizuje za pomocą gestu i ruchu oraz tworzy ilustracje ruchowe do muzyki;</p> <p>I.4.1) Uczeń: świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej a) reprezentatywnych dla kolejnych epok (romantyzm);</p> <p>2) rozpoznaje ze słuchu: a) brzmienie instrumentów muzycznych;</p> <p>3) rozpoznaje i analizuje utwory muzyczne określając ich elementy, nastrój i charakter, formułuje wypowiedzi, stosując pojęcia charakterystyczne dla języka muzycznego;</p> <p>II.4. Uczeń wykazuje się znajomością i dokonuje charakterystyki: 1) muzyki ze względu na jej rodzaj (teatralna); 3) form muzycznych: balet;</p> <p>II.6. Wymienia nazwy epok w dziejach muzyki (romantyzm) oraz potrafi wskazać kompozytorów reprezentatywnych dla nich;</p> <p>III.1) zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w sztandarowych utworach z dziejów historii muzyki.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Recytacja rytmiczna <i>Po obiedzie</i> (przysłowia ludowe, rytmizacja: W. Sołtysik). Słuchamy: P. Czajkowski, <i>Taniec Cukrowej Wróżki</i> z baletu <i>Dziadek do orzechów</i>. Gramy: Temat z baletu <i>Jezioro łabędzie</i>. Tworzymy: Fermaty <i>Rozmowy bez słów</i> oraz <i>Pokaż, co potrafisz</i>. Tekst o balecie. Film <i>Czelesta</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi wyjaśnić, czym jest balet; zna tytuły kilku słynnych baletów i nazwiska ich twórców; wie, kim był Piotr Czajkowski; aktywnie uczestniczy w zabawach muzycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> zna treść poznanych na lekcji baletów; umie opisać główną bohaterkę <i>Tańca Cukrowej Wróżki</i> na podstawie charakteru słuchanej muzyki; potrafi rozpoznać barwę czelesty.

Zagadnienia podstawy programowej	Materiał dydaktyczny cyklu <i>Klucz do muzyki</i>	Wymagania podstawowe, uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe, uczeń:
17. BALET KLASYCZNY CZY TEATR TAŃCA I GESTU?			
Porównanie brzmienia muzyki baletowej XIX i XX wieku. Tworzenie grupowego układu ruchowego			
<p>I.1.1) śpiewa a) piosenki z repertuaru młodzieżowego;</p> <p>I.1.4) wykonuje solo lub w zespole rytmiczne recytacje;</p> <p>I.2.4) tworzy z pomocą nauczyciela i samodzielnie: c) instrumentalne ilustracje dźwiękowe do scen sytuacyjnych;</p> <p>I.3.3) improwizuje za pomocą gestu i ruchu oraz tworzy ilustracje ruchowe do muzyki;</p> <p>II.4. Uczeń wykazuje się znajomością i dokonuje charakterystyki: 1) muzyki ze względu na jej rodzaj (teatralna); 3) form muzycznych: balet.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Recytacja rytmiczna <i>Po obiedzie</i> (przysłowia ludowe, rytmizacja: W. Sołtysik). Śpiewamy: <i>Piosenka o balecie</i> (muz. i sł. M. Sarnowska). Słuchamy: I. Strawiński, <i>Walc</i> z baletu <i>Pietruszka</i> (fragment III sceny), <i>Redyk</i> obraz I z baletu <i>Harnasie</i> K. Szymanowskiego. Gramy i tworzymy: ilustracja dźwiękowa do utworu K. Szymanowskiego, fermata <i>Pulsujące koło</i>. Historia baletu XX w. 	<ul style="list-style-type: none"> zna tytuły kilku słynnych baletów i nazwiska ich twórców; wie, kim był Igor Strawiński i Karol Szymanowski; aktywnie uczestniczy w tworzeniu ilustracji dźwiękowej do utworu K. Szymanowskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> zna treść poznanych na lekcji baletów; umie zauważyć i opisać różnice między muzyką I. Strawińskiego a przykładami XIX wiecznych baletów P. Czajkowskiego; zgłasza ciekawe propozycje rozwiązań do ilustracji dźwiękowej.
18. WYBRANE FAKTY Z ŻYCIA KAROLA SZYMANOWSKIEGO – TWÓRCZOŚĆ, PODRÓŻE, ZWIĄZKI Z PODHALEM			
Improwizacja na dźwiękach skali góralskiej			
<p>I.1.1) śpiewa a) piosenki z repertuaru młodzieżowego;</p> <p>I.1.4) wykonuje solo lub w zespole rytmiczne recytacje;</p> <p>I.2.1) Uczeń: gra na instrumentach c) proste utwory;</p> <p>5) improwizuje różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad, z użyciem dostępnych instrumentów;</p> <p>II.7. Porządkuje chronologicznie postacie kompozytorów: Karol Szymanowski;</p> <p>III.1) zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w sztandarowych utworach z dziejów historii muzyki.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Recytacja rytmiczna <i>Po obiedzie</i> (przysłowia ludowe, rytmizacja: W. Sołtysik). Śpiewamy: <i>Piosenka o balecie</i> (muz. i sł. M. Sarnowska). Słuchamy: K. Szymanowski, <i>Taniec zbójnicki</i> z baletu <i>Harnasie</i> oraz <i>Mazurek nr 1</i> lub <i>nr 11 op. 50</i>. Gramy: skalę góralską, temat <i>Etiudy b-moll op. 4 nr 3</i>. Tworzymy: improwizację na dźwiękach skali góralskiej. <i>Spotkanie z kompozytorem – Karol Szymanowski</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> zna podstawowe fakty z życia i twórczości kompozytora; zna tytuły najwybitniejszych dzieł kompozytora; wie, do muzyki jakich regionów nawiązywał w swej twórczości kompozytor; potrafi odróżnić oryginalną muzykę ludową od jej artystycznego opracowania. 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi wyjaśnić znaczenie twórczości K. Szymanowskiego dla rozwoju kultury polskiej; umie zaimprovizować melodię na dźwiękach skali góralskiej; potrafi zagrać a vista fragment <i>Etiudy b-moll</i>.

Zagadnienia podstawy programowej	Materiał dydaktyczny cyklu <i>Klucz do muzyki</i>	Wymagania podstawowe, uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe, uczeń:
19. JAK POWSTAJE MUZYKA – RYTM, METRUM I TEMPO			
Utrwalenie i uporządkowanie wiedzy dotyczącej omawianych elementów, stosowanie ich w praktyce			
<p>I.1.1) śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut c) kanony;</p> <p>I.1.6) improwizuje wokalnie oraz tworzy różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad;</p> <p>I.2.3) odtwarza gestodźwiękami proste rytmy i schematy rytmiczne;</p> <p>I.4.3) rozpoznaje i analizuje utwory muzyczne określając ich elementy, nastrój i charakter, formułuje wypowiedzi, stosując pojęcia charakterystyczne dla języka muzycznego;</p> <p>II.1. Uczeń zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce: 1) podstawowe pojęcia i terminy muzyczne (nuta, pauza, wartość rytmiczna) oraz zależności między nimi; 2) określa podstawowe elementy muzyki (rytm, agogikę);</p> <p>II.2. Uczeń odczytuje i zapisuje elementy notacji muzycznej; 2) różnicuje wartości rytmiczne nut i pauz; 4) zna podstawowe oznaczenia: metryczne, agogiczne.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Śpiewamy: C. Orff, kanon <i>Ding, dong</i>. Słuchamy: G. Keetman <i>Taniec ekstatyczny</i>, J. Brahms <i>Taniec węgierski g-moll nr 5</i>, ew. K. Szymanowski <i>Etiuda b-moll op. 4 nr 3</i>. Gramy: rytmy w fermacie <i>Głuchy telefon</i>. Tworzymy: recytacja wiersza w różnych tempach. <i>Rytm, Tempo</i>. Rytm w przyrodzie i architekturze. Plansze interaktywne: <i>Elementy muzyki, Co to jest rytm?, Co to jest agogika?</i> 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi zaśpiewać kanon <i>Ding, dong</i> w grupie unisono; rozumie znaczenie terminów: rytm (również w sensie pozamuzycznym), metrum oraz tempo; zna podstawowe wartości rytmiczne nut i pauz oraz wie, jakie są relacje czasowe między nimi; zna niektóre oznaczenia metrum i wie, co jest ich miarą taktu; zna niektóre określenia tempa w języku włoskim; wie, co to jest metronom i do czego służy; potrafi ustawić wahadło metronomu na żądane tempo. 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi zaśpiewać <i>Ding, dong</i> w kanonie; umie podać przykłady rytmu w przyrodzie i architekturze; potrafi określić środki muzyczne zastosowane w utworze K. Szymanowskiego; tworzy proste rytmy w podanym metrum; umie rozpoznać metrum słuchem; potrafi zastosować zmiany tempa w praktyce; wyczuwa zmiany tempa w utworze J. Brahmsa i reaguje na nie ruchem.
20. JAK POWSTAJE MUZYKA – MELODIA, DYNAMIKA, ARTYKULACJA			
Utrwalenie i uporządkowanie wiedzy dotyczącej omawianych elementów, stosowanie ich w praktyce			
<p>I.1.1) śpiewa a) piosenki z repertuaru młodzieżowego, c) kanony;</p> <p>I.2.1) Uczeń: gra na instrumentach c) proste utwory;</p> <p>I.3.3) improwizuje za pomocą gestu i ruchu;</p> <p>I.4.3) rozpoznaje i analizuje utwory muzyczne określając ich elementy, nastrój i charakter, formułuje wypowiedzi, stosując pojęcia charakterystyczne dla języka muzycznego;</p> <p>II.1. Uczeń zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce: 1) podstawowe pojęcia i terminy muzyczne (pięciolinia, klucz, nuta, dźwięk, gama) oraz zależności między nimi; 2) określa podstawowe elementy muzyki (rytm, melodię, dynamikę, artykulację);</p> <p>II.2. Uczeń odczytuje i zapisuje elementy notacji muzycznej: 1) nazywa dźwięki gamy, rozpoznaje ich położenie na pięciolinii; 4) zna podstawowe oznaczenia: metryczne, agogiczne, dynamiczne i artykulacyjne; 5) potrafi posługiwać się symboliką beznutową.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Śpiewamy: <i>Jedna pieśń</i> (muz. i sł. W. Soltysik), kanon <i>Ding, dong</i> C. Orffa. Słuchamy: C. Saint-Saëns <i>Akwarium oraz Łabędź</i> z cyklu <i>Karnawał zwierząt</i>, J. Brahms <i>Taniec węgierski d-moll nr 12</i>, R. Schumann <i>Śmiały jeździec</i> z cyklu <i>Album dla młodzieży</i>. Gramy: temat z <i>IX Symfonii – Z Nowego Świata</i> A. Dvořaka, <i>fermata Miniatury muzyczne</i>. <i>Melodia, Dynamika, Artykulacja</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi zaśpiewać w grupie unisono melodię kanonu <i>Ding, dong</i> oraz jedną z melodii <i>Jednej pieśni</i>; zna terminy: melodia, notacja muzyczna, dynamika, artykulacja; zna zagadnienia związane z zapisem nut na pięciolinii. zna niektóre oznaczenia dynamiczne; potrafi w grze na instrumencie zastosować zmiany tempa i dynamiki. 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi zaśpiewać w dwugłosie kanon <i>Ding, dong</i> oraz jedną z melodii <i>Jednej pieśni</i>; zna i rozumie niektóre włoskie określenia dynamiki i artykulacji; w słuchanym utworze potrafi określić kierunek melodii oraz zmiany tempa, dynamiki i artykulacji; potrafi przeczytać głosem zapis melodii <i>Wlazł kotek</i>; umie samodzielnie nauczyć się grać temat <i>Symfonii – Z Nowego Świata</i> A. Dvořaka;

Zagadnienia podstawy programowej	Materiał dydaktyczny cyklu <i>Klucz do muzyki</i>	Wymagania podstawowe, uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe, uczeń:
21. JAK POWSTAJE MUZYKA – HARMONIA I BARWA DŹWIĘKU			
Utrwalenie i uporządkowanie wiedzy dotyczącej omawianych elementów, stosowanie ich w praktyce			
<p>I.1.1) śpiewa a) piosenki z repertuaru młodzieżowego;</p> <p>I.2.1) Uczeń: gra na instrumentach c) proste utwory;</p> <p>4) tworzy z pomocą nauczyciela i samodzielnie: b) swobodny akompaniament rytmiczny i melodyczny;</p> <p>I.4.2) rozpoznaje ze słuchu: a) brzmienie instrumentów muzycznych;</p> <p>3) rozpoznaje i analizuje utwory muzyczne określając ich elementy, nastrój i charakter, formułuje wypowiedzi, stosując pojęcia charakterystyczne dla języka muzycznego;</p> <p>II.1. Uczeń zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce: 1) podstawowe pojęcia i terminy muzyczne (pięciolinia, klucz, nuta, pauza, wartość rytmiczna, dźwięk, gama, akord, akompaniament) oraz zależności między nimi; 2) określa podstawowe elementy muzyki (rytm, melodię, harmonię, agogikę, dynamikę, kolorystykę, artykulację).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Śpiewamy: <i>Jedna pieśń</i> (muz. i sł. W. Sołtysik). • Słuchamy: M. Ravel, <i>Boléro</i>, F. Rybicki, <i>Kot i mysz</i>, fermata <i>Zgadnij uchem</i>, przykłady trójdźwięków (CD), ew. A. Dvořák temat <i>IX Symfonii – Z Nowego Świata</i>. • Gramy: temat z <i>IX Symfonii – Z Nowego Świata</i> A. Dvořáka. • Tworzymy: akompaniament harmoniczny do <i>Włazł kotek</i>. • plansza <i>Elementy muzyki</i> – zasoby dotyczące harmonii i barwy dźwięku; elementy muzyki w zapisie partytury. • <i>Barwa dźwięku, Harmonia</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • umie zaśpiewać w grupie <i>Jedną pieśń</i>; • rozumie terminy: harmonia i barwa w odniesieniu do muzyki; • wie, co to jest trójdźwięk. • umie odnaleźć w nutach oznaczenia omawianych elementów muzyki. 	<ul style="list-style-type: none"> • umie zaśpiewać wybrany głos pieśni podczas śpiewu wielogłosowego; • próbuje dobrać właściwe akordy do melodii <i>Włazł kotek</i>. • umie odnaleźć w zapisie nutowym trójdźwięki; • słucha utworu <i>Kot i mysz</i> F. Rybickiego w skupieniu, śledząc partyturę – wskazuje na zgodność i różnice między nią a nagraniem.
22. EKSPERYMENTY KOMPOZYTORÓW XX WIEKU			
Eksperymenty uczniów – zabawy twórcze z użyciem techniki aleatorycznej, sonorystycznej. Zapisywanie, nagrywanie i przetwarzanie dźwięku			
<p>I.1.1) śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut a) piosenki z repertuaru popularnego;</p> <p>6) improwizuje wokalnie oraz tworzy różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad;</p> <p>I.2.5) improwizuje oraz tworzy różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad, z użyciem dostępnych lub wykonanych przez siebie instrumentów;</p> <p>I.4.1) Uczeń: świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej a) reprezentatywnych dla kolejnych epok (współczesność);</p> <p>3) rozpoznaje i analizuje utwory muzyczne określając ich elementy, nastrój i charakter, formułuje wypowiedzi, stosując pojęcia charakterystyczne dla języka muzycznego;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Śpiewamy: <i>Wiosna – ach to ty</i> (muz. i sł. M. Grechuta, fragm.). • Słuchamy: M. Grechuta, <i>Wiosna – ach to ty</i>, K. Penderecki, <i>Ofiarom Hiroszimy – Tren</i>, J. Cage 4'33 (fragment w wykonaniu nauczyciela), ew. F.B. Mâche <i>Korwar</i>. • Gramy: eksperymenty muzyczne na instrumentach przygotowanych. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa w grupie piosenkę <i>Wiosna – ach, to ty</i>; • potrafi wymienić nazwy kierunków muzycznych XX wieku; • zna nazwiska kompozytorów: K. Penderecki, W. Lutosławski; • poszukuje informacji w dostępnych źródłach. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa solo fragmenty piosenki; • aktywnie uczestniczy w eksperymentach z muzyką współczesną – zabawach twórczych z użyciem technik aleatorycznych, sonorystyki; • potrafi opowiedzieć o roli barwy dźwięku i dynamiki w słuchanych utworach; • przygotowuje nagrania muzyki konkretnej.

Zagadnienia podstawy programowej	Materiał dydaktyczny cyklu <i>Klucz do muzyki</i>	Wymagania podstawowe, uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe, uczeń:
<p>II.6. Wymienia nazwy epok w dziejach muzyki (muzyka XX w.) oraz potrafi wskazać kompozytorów reprezentatywnych dla nich;</p> <p>7. Porządkuje chronologicznie postacie kompozytorów: Witold Lutosławski, Krzysztof Penderecki;</p> <p>9. Tworzy, odtwarza i zapisuje muzykę przy użyciu dostępnych technologii;</p> <p>III.1) zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w sztandarowych utworach współczesnej kultury muzycznej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tworzymy: recytacje aleatoryczne, preparowane instrumenty, fermata <i>Wędrujący klaster</i>, nagrania otoczenia. • <i>Aleatoryzm, Sonoryzm, Muzyka konkretna.</i> 		
23. NASZE MUZYCZNE DZIEŁO SZTUKI Festiwal muzyki współczesnej „Warszawska Jesień”: Tworzenie dzieła muzycznego – indywidualnie lub w grupie			
<p>I.1.1) śpiewa z wykorzystaniem nut a) piosenki z repertuaru młodzieżowego;</p> <p>6) improwizuje wokalnie oraz tworzy różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad;</p> <p>I.2.1) Uczeń: gra na instrumentach b) melodie;</p> <p>5) improwizuje oraz tworzy różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad, z użyciem dostępnych instrumentów;</p> <p>II.9. Tworzy, odtwarza i zapisuje muzykę przy użyciu dostępnych technologii;</p> <p>III.2) zna i wymienia instytucje upowszechniające kulturę muzyczną we własnym kraju i na świecie oraz ich działalność, a także śledzi wydarzenia artystyczne; 3) poszukuje informacji o muzyce w dostępnych źródłach; 8) uczestniczy realnie lub wirtualnie w różnorodnych wydarzeniach muzycznych; 9) stosuje zasady wynikające ze świadomego korzystania i uczestniczenia w dorobku kultury muzycznej: szacunek dla [praw] twórców i wykonawców.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Śpiewamy: <i>Obcy świat</i> (muz. M. Sołtysik, sł. M. Serkowski). • Gramy: własne kompozycje, eksperymenty z dźwiękiem, wstawki instrumentalne z piosenki. • Tworzymy: utwór z wykorzystaniem muzyki konkretnej (fermata <i>Wiosenna pobudka</i>) • <i>Najnowsze trendy muzyczne, Nasze muzyczne dzieło.</i> • Prawa autorskie. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa w grupie piosenkę <i>Obcy świat</i>; • bierze aktywny udział w tworzeniu <i>Wiosennej pobudki</i>; • umie wykorzystać wiadomości dotyczące zapisu nutowego w zabawach i ćwiczeniach; • wie, co to jest „Warszawska Jesień”. 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi zagrać wstawki instrumentalne w piosence <i>Obcy świat</i>; • bierze aktywny udział w tworzeniu klasowego utworu – indywidualnie lub w grupie; • korzysta z programów komputerowych do edycji i obróbki dźwięku; • poszukuje i gromadzi informacje na temat najnowszych trendów muzycznych.
24. OCALIĆ OD ZAPOMNIENIA Podlasie, Lubelszczyzna, Rzeszowszczyzna. Sylwetka Witolda Lutosławskiego jako jednego z najwybitniejszych współczesnych kompozytorów polskich i jego inspiracje muzyką Rzeszowszczyzny			
<p>I.2.1) Uczeń: gra na instrumentach b) melodie;</p> <p>5) tworzy różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad, z użyciem dostępnych instrumentów;</p> <p>I.3.2) wykonuje podstawowe kroki, figury i układy taneczne: b) wybranych tańców ludowych (szczególnie własnego regionu);</p> <p>I.4.1) Uczeń: świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej a) reprezentatywnych dla kolejnych epok (współczesność), d) utworów ludowych w postaci oryginalnej i artystycznie opracowanej;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Słuchamy: <i>Konopiellka</i> z Podlasia, <i>Mach</i> z Lubelszczyzny, <i>Lasowiak</i> z Rzeszowszczyzny, W. Lutosławski, <i>Taniec z Małej suity</i> przykłady brzmienia instrumentów regionalnych: harmonia, suka biłgorajska, cymbały. • Gramy: <i>Lasowiak.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • zna nazwy regionów folklorystycznych wschodniej Polski: Podlasie, Lubelszczyzna, Rzeszowszczyzna; • potrafi wymienić i wie, jak wyglądają instrumenty ludowe: harmonia, suka biłgorajska, cymbały; • potrafi zagrać w grupie melodię <i>Lasowiaka</i>; 	<ul style="list-style-type: none"> • publikuje przygotowane dzieło na stronie szkoły z zachowaniem praw autorskich; • wykazuje się twórczą inwencją podczas przeprowadzania eksperymentów brzmieniowych z bębniem; • umie powiedzieć dwa, trzy zdania na temat twórczości W. Lutosławskiego;

Zagadnienia podstawy programowej	Materiał dydaktyczny cyklu <i>Klucz do muzyki</i>	Wymagania podstawowe, uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe, uczeń:
<p>II.4. Uczeń wykazuje się znajomością i dokonuje charakterystyki: 1) muzyki ze względu na jej rodzaj (ludowa);</p> <p>5. Uczeń określa charakterystyczne cechy: 2) wybranych polskich tańców ludowych z uwzględnieniem własnego regionu;</p> <p>6. Wymienia nazwy epok w dziejach muzyki (XX w.);</p> <p>7. Porządkuje chronologicznie postacie kompozytorów: Witold Lutosławski;</p> <p>III.4) poznaje przykłady muzycznej twórczości ludowej, obrzędy, zwyczaje, tradycje swojego regionu; 9) stosuje zasady wynikające ze świadomego korzystania i uczestniczenia w dorobku kultury muzycznej: szacunek dla [praw] twórców i wykonawców.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tworzymy: nowatorskie brzmienia bębena. • Tańczymy: jeden z omawianych tańców. • <i>Na wschodzie Polski.</i> • Instrumenty ludowe: harmonia, suka biłgorajska, cymbały. • Sylwetka Witolda Lutosławskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> • wie, kim był W. Lutosławski. 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje, w których częściach <i>Tańca</i> W. Lutosławskiego pojawiają się fragmenty melodii <i>Lasowiaka</i>; • bierze aktywny udział w tańcach ludowych.
<p>25. MISTRZOWIE INSTRUMENTÓW Niccolò Paganini – kompozytor i wirtuoz skrzypiec</p>			
<p>I.1.1) śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut b) wybrane pieśni artystyczne;</p> <p>3) śpiewa, dbając o emisję i higienę głosu, stosuje ćwiczenia oddechowe, dykcyjne i inne, zachowując naturalne właściwości głosu;</p> <p>I.2.1) Uczeń: gra na instrumentach c) proste utwory;</p> <p>I.4.2) rozpoznaje ze słuchu: a) brzmienie instrumentów muzycznych, e) aparat wykonawczy: solista;</p> <p>3) rozpoznaje i analizuje utwory muzyczne określając ich elementy, nastrój i charakter, formułuje wypowiedzi, stosując pojęcia charakterystyczne dla języka muzycznego</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Śpiewamy: <i>Funiculi, funiculà</i> (muz. L. Denza, sł. G. Turco, sł. pol. W. Sołtyś). • Słuchamy: <i>Funiculi, funiculà</i> w wykonaniu sławnego śpiewaka, N. Paganini, <i>La Campanella</i> cz. III z <i>II Koncertu skrzypcowego h-moll.</i> • Gramy do wyboru: <i>Eine kleine Nachtmusik, Kleszczmy rękoma, The last Rumba, Polonez</i> z filmu <i>Pan Tadeusz.</i> • Wirtuoz – mistrz instrumentu. • Sylwetka N. Paganiniego i H. Wieniawskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa w grupie refren pieśni <i>Funiculi, funiculà</i>; • wie, kogo nazywa się wirtuozem; • wie, kim był N. Paganini i H. Wieniawski; • potrafi wymienić nazwiska wirtuozów poznanych w ubiegłych latach. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa solo fragment pieśni <i>Funiculi, funiculà</i>; • potrafi podać kilka informacji o N. Paganinim i H. Wieniawskim; • potrafi opowiedzieć krótko o jednym z wirtuozów poznanych w ubiegłych latach.
<p>26. WSPÓŁCZEŚNI WIRTUOZI – POSZUKIWANIE I SŁUCHANIE UTWORÓW Znaczenie improwizacji w jazzie</p>			
<p>I.1.1) śpiewa ze słuchu a) piosenki z repertuaru popularnego;</p> <p>I.2.1) Uczeń: gra na instrumentach c) proste utwory, d) akompaniamenty;</p> <p>5) improwizuje różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad, z użyciem dostępnych instrumentów;</p> <p>I.4.1) Uczeń: świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej b) muzyki jazzowej;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Śpiewamy: <i>Żyj kolorowo</i> (muz. J. Ptaszyn-Wróblewski, sł. W. Młynarski). • Słuchamy: K. Komeda <i>Kołyśanka</i>, utwór wybranego współczesnego wirtuoza. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa w grupie fragment piosenki <i>Żyj kolorowo</i>; • bierze aktywny udział w akompaniowaniu do części instrumentalnej piosenki; • potrafi wymienić nazwiska kilku współczesnych wirtuozów; 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi podać kilka informacji o współczesnych wirtuozach; • umie podać kilka informacji o K. Komedzie; • potrafi zaimprovizować grę na instrumencie perkusyjnym;

Zagadnienia podstawy programowej	Materiał dydaktyczny cyklu <i>Klucz do muzyki</i>	Wymagania podstawowe, uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe, uczeń:
<p>3) rozpoznaje i analizuje utwory muzyczne określając ich elementy, nastrój i charakter, formułuje wypowiedzi, stosując pojęcia charakterystyczne dla języka muzycznego;</p> <p>II.4. Uczeń wykazuje się znajomością i dokonuje charakterystyki: 2) stylów muzycznych (jazz);</p> <p>6. Wymienia nazwy epok w dziejach muzyki (wiek XX);</p> <p>III.1) zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w sztandarowych utworach wartościowej muzyki popularnej; 3) poszukuje informacji o muzyce w dostępnych źródłach;</p> <p>5) wyszukuje nagrania z literatury muzycznej przygotowując prezentacje 8) uczestniczy realnie lub wirtualnie w różnorodnych wydarzeniach muzycznych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Gramy: akompaniament do piosenki <i>Żyj kolorowo</i>, wybrane utwory z kącika <i>Zostań wirtuozem</i>. Tworzymy: improwizację na instrumencie perkusyjnym. <i>Galeria współczesnych wirtuozów</i> oraz tekst o wirtuozach w jazzie. 	<ul style="list-style-type: none"> wie, jak oznacza się metrum alla breve i jaka wartość rytmiczna jest jego miarą; wie, co to jest improwizacja; wie, kim był K. Komeda. 	<ul style="list-style-type: none"> umie płynnie zagrać jeden z utworów z kącika <i>Zostań wirtuozem</i>; potrafi odnaleźć w dostępnych źródłach informacje oraz utwory współczesnych wirtuozów.
27. ZAPROSZENIE NA KONCERT			
Etykieta melomana. Filharmonia – pochodzenie słowa, galeria wybranych polskich filharmonii			
<p>I.1.1) śpiewa a) piosenki z repertuaru popularnego, b) wybrane pieśni artystyczne;</p> <p>I.2.1) Uczeń: gra na instrumentach c) proste utwory;</p> <p>I.4.1) Uczeń: świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej a) reprezentatywnych dla kolejnych epok, b) muzyki jazzowej i rozrywkowej</p> <p>3) rozpoznaje i analizuje utwory muzyczne określając ich elementy, nastrój i charakter, formułuje wypowiedzi, stosując pojęcia charakterystyczne dla języka muzycznego;</p> <p>4) przedstawia słuchaną muzykę za pomocą środków pozamuzycznych b) rysuje, maluje;</p> <p>II.4. Uczeń wykazuje się znajomością i dokonuje charakterystyki: 1) muzyki ze względu na jej rodzaj, 2) stylów muzycznych (jazz);</p> <p>III.2) zna i wymienia instytucje upowszechniające kulturę muzyczną we własnym regionie, kraju i na świecie oraz ich działalność, a także śledzi wydarzenia artystyczne; 3) poszukuje informacji o muzyce w dostępnych źródłach; 5) wyszukuje nagrania z literatury muzycznej przygotowując prezentacje; 6) uczestniczy w tworzeniu artystycznych projektów edukacyjnych o charakterze interdyscyplinarnym; 8) uczestniczy realnie lub wirtualnie w różnorodnych wydarzeniach muzycznych; 9) stosuje zasady wynikające ze świadomego korzystania i uczestniczenia w dorobku kultury muzycznej: odpowiednie zachowanie podczas koncertu, przedstawienia operowego itp. oraz szacunek dla [praw] twórców i wykonawców.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Śpiewamy: <i>Funiculi, funiculà</i> (muz. L. Denza, sł. G. Turco, sł. pol. W. Sołtyś) lub <i>Żyj kolorowo</i> (muz. J. Ptaszyn-Wróblewski, sł. W. Młynarski). Słuchanie: utwory z plakatu koncertowego w podręczniku. Gramy: utwory z kącika <i>Zostań wirtuozem</i>. Film <i>Z wizytą w filharmonii</i>. Tworzymy: fermata <i>Jesteśmy wirtuozami</i> <i>Zaproszenie na koncert</i> Filharmonia, sala koncertowa i akustyka. 	<ul style="list-style-type: none"> śpiewa w grupie zwrotki i refren (próbuję śpiewać w dwugłosie) pieśni <i>Funiculi, funiculà</i>; śpiewa w grupie fragment piosenki <i>Żyj kolorowo</i>; wie, co znaczy wyraz <i>filharmonia</i>; wie, jak znaleźć ofertę koncertową w okolicy miejsca zamieszkania; potrafi własnymi słowami wyjaśnić znaczenie <i>akustyki</i> w sali koncertowej; potrafi wymienić kilka czynników wpływających na akustykę w sali koncertowej; umie wytłumaczyć dwa znaczenia wyrazu <i>koncert</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> śpiewa solo zwrotki piosenki <i>Funiculi, funiculà</i>, a refren w duecie na dwa głosy; umie płynnie zagrać jeden z utworów z kącika <i>Zostań wirtuozem</i>; aktywnie uczestniczy w przygotowywaniu klasowego koncertu; potrafi wyszukać w dostępnych źródłach nagrania z literatury muzycznej, stosując zasady poszanowania praw autorskich i wykonawczych.

Zagadnienia podstawy programowej	Materiał dydaktyczny cyklu <i>Klucz do muzyki</i>	Wymagania podstawowe, uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe, uczeń:
28. U NASZYCH NAJBLIŻSZYCH SĄSIADÓW Rosja, Czechy – przypomnienie związków muzycznych z krajami (Piotr Czajkowski, balet, Bedřich Smetana)			
<p>I.1.1) śpiewa a) piosenki z repertuaru młodzieżowego, c) kanony;</p> <p>I.2.1) Uczeń: gra na instrumentach c) proste utwory;</p> <p>I.3.1) odtwarza ruchem proste rytmy i schematy rytmiczne;</p> <p>2) wykonuje podstawowe kroki c) wybranych tańców różnych narodów;</p> <p>II.4. Uczeń wykazuje się znajomością i dokonuje charakterystyki: 3) form muzycznych: balet;</p> <p>III.1) zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w sztandarowych utworach z dziejów historii muzyki; 2) zna i wymienia instytucje upowszechniające kulturę muzyczną na świecie.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Śpiewamy <i>To stop the train</i> (mel. angielska), ew. <i>Piosenka o balecie</i> (muz. i sł. M. Sarnowska). • Słuchamy: P. Czajkowski, <i>Trepak</i> z baletu <i>Dziadek do orzechów</i>, <i>Kozak</i> w wykonaniu chóru Aleksandrowa, B. Smetana <i>Weltawa</i> z poematu symfonicznego <i>Moja Ojczyzna</i>. • Gramy: B. Smetana, <i>Weltawa</i>. • Ruch: fermata <i>Tańczymy kozaka</i> oraz <i>Pantomima w kanonie</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa w grupie piosenkę <i>To stop the train</i>; • zna nazwiska kompozytorów: P. Czajkowski, B. Smetana; • umie zagrać fragment melodii <i>Weltawy</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa w kanonie i z gestami piosenkę <i>To stop the train</i>; • umie wymyślić i zademonstrować kroki kozaka; • zna włoskie nazwy na określenie tempa wolnego, umiarkowanego i bardzo szybkiego; • potrafi opowiedzieć, kim był Piotr Czajkowski, zna tytuły kilku jego utworów; • własnymi słowami określa tempo i charakter słuchanej muzyki.
29. NA POŁUDNIE EUROPY – AUSTRIA I WŁOCHY Związki muzyki z omawianymi krajami (opera, Rossini, Vivaldi, lutnicy)			
<p>I.1.1) śpiewa a) piosenki z repertuaru ludowego, b) wybrane pieśni artystyczne, c) kanony;</p> <p>I.2.1) Uczeń: gra na instrumentach c) proste utwory;</p> <p>II.3. Uczeń wykazuje się znajomością: 2) głosów ludzkich oraz technik wokalnych (jodłowanie); 3) aparatu wykonawczego (solista, zespół kameralny, chór, orkiestra);</p> <p>II.4.3) form muzycznych: opera;</p> <p>7. Porządkuje chronologicznie postacie kompozytorów: Antonio Vivaldi, Wolfgang Amadeusz Mozart, Ludwig van Beethoven;</p> <p>III.1) zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w sztandarowych utworach z dziejów historii muzyki kultury muzycznej; 2) zna i wymienia instytucje upowszechniające kulturę muzyczną na świecie.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Śpiewamy piosenki: angielską <i>To stop the train</i>, włoską <i>La bella polenta</i>, ew. <i>Funiculi, funiculà</i> (muz. L. Denza, sł. G. Turco, sł. pol. W. Sołtysik). • Słuchamy: jodłowanie, G. Verdi, <i>La donna è mobile</i> z opery <i>Rigoletto</i>, J. Strauss, <i>Nad pięknym, modrym Dunajem</i>, G. Rossini, <i>Uwertura</i> do opery <i>Wilhelm Tell</i>. • Gramy: ew. G. Rossini, <i>uwertura</i> do opery <i>Wilhelm Tell</i> lub J. Strauss, <i>Nad pięknym, modrym Dunajem</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa w grupie kanon <i>To stop the train</i> i piosenkę <i>La bella polenta</i>; • potrafi podać kilka informacji muzycznych związanych z Austrią i Włochami; • zna termin jodłowanie. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa solo fragmenty piosenki <i>La bella polenta</i>; • potrafi podać tytuły utworów kompozytorów włoskich i austriackich; • wykazuje się wiedzą na temat opery.

Zagadnienia podstawy programowej	Materiał dydaktyczny cyklu <i>Klucz do muzyki</i>	Wymagania podstawowe, uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe, uczeń:
30. GORAÇA GRECJA I DESZCZOWA ANGLIA			
Związki muzyki z omawianymi krajami (kolebka kultury europejskiej, Georg Friedrich Händel)			
<p>I.1.1) śpiewa c) kanony;</p> <p>4) wykonuje solo lub w zespole rytmiczne recytacje;</p> <p>6) tworzy różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad</p> <p>I.2.1) Uczeń: gra na instrumentach c) proste utwory;</p> <p>I.3.2) wykonuje podstawowe kroki, figury i układy taneczne: c) wybranych tańców różnych narodów;</p> <p>II.6. Wymienia nazwy epok w dziejach muzyki (starożytność, barok) oraz potrafi wskazać kompozytorów reprezentatywnych dla nich;</p> <p>III.1) zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w sztandarowych utworach z dziejów historii.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Śpiewamy: piosenka angielska <i>Row your boat</i>, ew. <i>Nauka w wannie</i> (muz. K. Kwiatkowska, sł. K. Jaślar). Słuchamy: grecki taniec <i>Sirtaki</i>, G.F. Händel <i>Alla Hornpipe z Suity nr 2 D-dur</i> lub <i>Alleluja z oratorium Mesjasz</i>. Gramy: <i>Row your boat</i> w kanonie. Tworzymy: rytmizację greckich imion. Tańczymy: sirtaki. 	<ul style="list-style-type: none"> umie zaśpiewać w grupie piosenkę <i>Row, your boat</i>; potrafi zagrać na flecie melodię tej piosenki; włącza się do tańczenia w grupie greckiego tańca sirtaki; zna nazwisko G.F. Händel. 	<ul style="list-style-type: none"> umie zaśpiewać <i>Row, your boat</i> w kanonie dwugłosowym; umie zagrać w kanonie melodię <i>Row, your boat</i>; potrafi wyjaśnić własnymi słowami określenie – Grecja to kolebka kultury europejskiej; tańczy w grupie taniec grecki sirtaki; potrafi podać kilka informacji o G.F. Händlu.
31. WAKACJE JUŻ ZA CHWILĘ...			
Koncert życzeń uczniów – śpiewanie piosenek i granie wybranych utworów z repertuaru minionego roku szkolnego			
<p>I.1.1) śpiewa a) piosenki z repertuaru młodzieżowego, popularnego i ludowego, b) wybrane pieśni artystyczne i patriotyczne, c) kanony;</p> <p>3) śpiewa, dbając o emisję i higienę głosu, stosuje ćwiczenia oddechowe, dykcyjne i inne, zachowując naturalne właściwości głosu;</p> <p>I.2.1) Uczeń: gra na instrumentach c) proste utwory, d) akompaniamenty;</p> <p>I.4.1) Uczeń: świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej;</p> <p>III.1) zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w sztandarowych utworach z dziejów historii muzyki i współczesnej kultury muzycznej oraz wartościowej muzyki popularnej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Śpiewamy: <i>Błękitny czas</i> (muz. J. Sobolewski, sł. M. Grabowska), inne piosenki z całego roku. Słuchamy: wybrane utwory z całego roku. Gramy: Melodia szkocka <i>Stare dobre czasy</i> i inne wybrane z całego roku. 	<ul style="list-style-type: none"> w grupie śpiewa piosenki i gra wybrane utwory z repertuaru minionego roku szkolnego; potrafi wskazać znaki chromatyczne, oznaczenia metrum, wartości rytmiczne i pauzy w zapisie nutowym piosenki <i>Błękitny czas</i>; potrafi zagrać fragment melodii szkockiej <i>Stare dobre czasy</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> solo śpiewa piosenki i gra wybrane utwory z repertuaru minionego roku szkolnego; potrafi zagrać II część melodii szkockiej <i>Stare dobre czasy</i>.

Rozkład materiału z planem wynikowym dla klasy 7

Temat lekcji	Zagadnienia podstawy programowej, uczeń:	Materiał dydaktyczny cyklu <i>Klucz do muzyki</i>	Wymagania podstawowe, uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe, uczeń:
<p>1. ZATRZYMAĆ LATO W PIOSENCE. Tworzenie tekstu do podanego rytmu. Odczytywanie elementów notacji muzycznej</p>	<p>I.1.1 i 4: śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut (w zespole, solo, a cappella, z akompaniamentem) piosenki z repertuaru młodzieżowego; wykonuje solo lub w zespole rytmiczne recytacje;</p> <p>I.2.1 i 3: gra na instrumentach przy pomocy nut (w zespole lub/i solo) na gitarze (akompaniament); odtwarza gestodźwiękami proste rytmy i schematy rytmiczne;</p> <p>I.4.1, 2 i 4: świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej; rozpoznaje ze słuchu brzmienie instrumentów muzycznych; przedstawia słuchaną muzykę za pomocą środków pozamuzycznych: układa teksty do muzyki;</p> <p>II.1.1: zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce podstawowe pojęcia i terminy muzyczne (pięciolinia, klucz, nuta, pauza, wartość rytmiczna, dźwięk, akord, akompaniament) oraz zależności między nimi;</p> <p>II.2.1 i 2: odczytuje i zapisuje elementy notacji muzycznej: nazywa dźwięki gamy, rozpoznaje ich położenie na pięciolinii; różnicuje wartości rytmiczne nut i pauz;</p> <p>II.3.1: wykazuje się znajomością i dokonuje podziału instrumentów muzycznych ze względu na źródło dźwięku – nazywa i charakteryzuje je;</p> <p>II.4.1: wykazuje się znajomością i dokonuje charakterystyki muzyki ze względu na jej rodzaj (instrumentalna);</p> <p>II.6: wymienia nazwy epok w dziejach muzyki (barok);</p> <p>II.7: porządkuje chronologicznie postacie kompozytorów: Antonio Vivaldi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Piosenka <i>Lato z zieloną czupryną</i> (K. Kwiatkowska, E. Zawistowska); • Słuchamy: J. Dowland, <i>The Right Honourable Robert Earl of Essex, His Galliard</i>; A. Vivaldi, <i>Koncert C-dur na mandolinę, smyczki i klawesyn (RV425)</i>, cz. 1; J. Rodrigo, <i>Concierto de Aranjuez</i>, cz. 1; • Gramy: akompaniament na gitarze, rytm gestodźwiękami; • P s. 10–12 (<i>Instrumenty strunowe szarpane – pamiątki z różnych stron świata</i>); • KARTA PRACY: Zatrzymać lato w piosence; • Gitara. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa w grupie piosenkę <i>Lato z zieloną czupryną</i>; • umie odnaleźć podany rytm w nutach piosenki; • wie, do jakiej grupy instrumentów należy gitara i jak jest zbudowana; • wie, że Antonio Vivaldi jest kompozytorem epoki baroku. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa solo piosenkę z wakacji; • potrafi zaproponować tekst i/lub gestodźwięki do podanego rytmu; • akompaniuje na gitarze do piosenki <i>Lato z zieloną czupryną</i>; • umie rozpoznać barwę gitary w słuchanym utworze.

AUTORZY: Katarzyna Jakóbczak-Drażek, Agnieszka Sołtysik, Włodzimierz Sołtysik

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">2. NA NITKACH BABIEGO LATA. Akompaniowanie na gitarze. Metrum 6/8</p>	<p>I.1.1 i 3: śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut (w zespole, solo, z akompaniamentem) piosenki z repertuaru młodzieżowego, kanony; śpiewa, dbając o emisję i higienę głosu;</p> <p>I.2.1 i 5: gra na instrumentach przy pomocy nut (w zespole lub/i solo): gitara (akompaniament); tworzy różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad;</p> <p>I.3.3: tworzy ilustracje ruchowe do muzyki;</p> <p>I.4.3: rozpoznaje i analizuje utwory muzyczne określając ich elementy, nastrój i charakter, formułuje wypowiedzi, stosując pojęcia charakterystyczne dla języka muzycznego;</p> <p>I.4.4; przedstawia słuchaną muzykę za pomocą środków pozamuzycznych ;</p> <p>II.1.1: zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce podstawowe pojęcia i terminy muzyczne (pięciolinia, klucz, nuta, pauza, wartość rytmiczna, dźwięk, akord, akompaniament) oraz zależności między nimi;</p> <p>II.2.4: zna podstawowe oznaczenia: metryczne;</p> <p>II.5: potrafi posługiwać się symboliką beznutową (tabulatura, fonogestyka);</p> <p>III.3: poszukuje informacji o muzyce w dostępnych źródłach.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Piosenki: <i>Lato z zieloną czupryną</i> (K. Kwiatkowska, E. Zawistowska), kanon <i>Babie lato</i> (W. Sołtysik, Z. Przesmycki), akompaniament do <i>Jesieni</i> A. Vivaldiego; • Gramy: akompaniament na gitarze, wstęp do kanonu <i>Babie lato</i>; • P s. 13–14, Zabawa rytmiczna w metrum 6/8 (Fermata <i>Babie lato</i>); • KARTA PRACY: Na nitkach babiego lata; • Gitara, dzwonki; • Kłębek wełny. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa piosenki w grupie; • aktywnie uczestniczy w zabawie rytmicznej przy piosence <i>Babie lato</i>; • umie porównać nastrój kanonu i obrazu J. Chełmońskiego; • umie prawidłowo pogrupować wartości rytmiczne w metrum $\frac{3}{4}$ i $\frac{6}{8}$; • potrafi podać kilka informacji o A. Vivaldim. 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi zagrać i zaśpiewać w kanonie; • potrafi odczytać i zaśpiewać krótki motyw pokazywany fonogestyką; • umie odnaleźć krótki motyw melodyczny w nutach piosenki <i>Babie lato</i>; • potrafi wyrecytować tekst przysłowia w metrum $\frac{3}{4}$ i/lub $\frac{6}{8}$.
--	--	---	--	--

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">3. FAKTURA POLIFONICZNA I HOMOFONICZNA</p>	<p>I.1.1, 3 i 4: śpiewa ze słuchu (w zespole, solo, a cappella, z akompaniamentem) piosenki z repertuaru młodzieżowego, kanony; śpiewa, dbając o emisję i higienę głosu; wykonuje solo lub w zespole rytmiczne recytacje;</p> <p>I.2.1: gra na instrumentach przy pomocy nut (w zespole lub/i solo) na flecie podłużnym, gitarze, dzwonek: proste utwory, akompaniament;</p> <p>I.3.1: świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej reprezentatywnych dla kolejnych epok (klasycyzm);</p> <p>I.4.3: rozpoznaje i analizuje utwory muzyczne określając ich elementy, nastrój i charakter, formułuje wypowiedzi, stosując pojęcia charakterystyczne dla języka muzycznego;</p> <p>II.1.1: zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce podstawowe pojęcia i terminy muzyczne (pięciolinia, klucz, nuta, pauza, wartość rytmiczna, dźwięk, gama, akord, akompaniament) oraz zależności między nimi</p> <p>II.2.1 i 2: odczytuje i zapisuje elementy notacji ;muzycznej: nazywa dźwięki gamy, rozpoznaje ich położenie na pięciolinii; różnicuje wartości rytmiczne nut i pauz;</p> <p>II.2.5: potrafi posługiwać się symboliką beznutową (tabulatura, fonogestyka);</p> <p>II.4.4: wykazuje się znajomością i dokonuje charakterystyki faktury muzycznej: homofoniczna, polifoniczna;</p> <p>II.6 i 7: Wymienia nazwy epok w dziejach muzyki (barok, klasycyzm) oraz potrafi wskazać kompozytorów reprezentatywnych dla nich; Porządkuje chronologicznie postacie kompozytorów: J.S. Bach, W.A. Mozart;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Piosenki <i>Lato z zieloną czupryną</i> (K. Kwiatkowska, E. Zawistowska), kanon <i>Babie lato</i> (W. Sołtysik, Z. Przesmycki), fuga na chór recytujący <i>Bach w Eisenach</i> (W. Sołtysik); • Słuchamy: W.A. Mozart, <i>Deutscher Tanz</i> nr 3 (KV 605) na orkiestrę; • Gramy: W.A. Mozart, <i>Deutscher Tanz</i> nr 3 (fragment), temat fugi z <i>II Koncertu Brandenburskiego</i> J.S. Bacha, akompaniament do piosenki i kanonu; • P s. 12–15 (<i>Homofonia, Polifonia</i>); • KARTA PRACY: Faktura homofoniczna i polifoniczna; • Plansza z zasobów Klubu Nauczyciela <i>Klasycy wiedeńscy</i>; • Karteczki z nazwami instrumentów pojawiających się w utworze Mozarta; • Gitara, kilka triangli, marakasów i janczarów, dzwonki i flety; • Internet. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa w zespole piosenkę <i>Lato z zieloną czupryną</i>; • śpiewa w kanonie <i>Babie lato</i>; • akompaniuje na instrumentach perkusyjnych do piosenki <i>Lato z zieloną czupryną</i>; • potrafi zagrać na dzwonek lub flecie odpowiednie fragmenty <i>Deutscher Tanz</i> nr 3 W.A. Mozarta; • umie podać kilka informacji o J.S. Bachu; potrafi przyporządkować tych kompozytorów do odpowiedniej epoki; • potrafi wskazać pojawienie się tematu fugi w nutach <i>Bach w Eisenach</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa w kanonie w obsadzie solowej; • recytuje tekst fugi w swoim głosie; • rozumie i potrafi wyjaśnić, na czym polega faktura homofoniczna i polifoniczna.
--	---	---	---	---

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">4. DEMOKRACJA CZY ABSOLUTYZM – POLIFONIA I HOMOFONIA CD.</p>	<p>I.1.1 i 4: śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut (w zespole, a cappella, z akompaniamentem) piosenki z repertuaru młodzieżowego, wybrane pieśni (patriotyczne), kanony; wykonuje solo lub w zespole rytmiczne recytacje;</p> <p>I.2.1: gra na przy pomocy nut (w zespole lub/i solo) na flecie podłużnym, dzwonkach: proste utwory;</p> <p>I.4.1, 3 i 4: świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej reprezentatywnych dla kolejnych epok (od średniowiecza do współczesności), polskich pieśni artystycznych i patriotycznych; rozpoznaje i analizuje utwory muzyczne określając ich elementy, nastrój i charakter, formułuje wypowiedzi, stosując pojęcia charakterystyczne dla języka muzycznego; przedstawia słuchaną muzykę za pomocą środków pozamuzycznych: odzwierciedla graficznie cechy muzyki i strukturę form muzycznych;</p> <p>II.2.1 i 2: odczytuje i zapisuje elementy notacji muzycznej: nazywa dźwięki gamy, rozpoznaje ich położenie na pięciolinii; różnicuje wartości rytmiczne nut i pauz;</p> <p>II.4.4: wykazuje się znajomością i dokonuje charakterystyki faktury muzycznej: homofoniczna, polifoniczna;</p> <p>II.6 i 7: Wymienia nazwy epok w dziejach muzyki (średniowiecze, renesans, barok, klasycyzm, romantyzm, muzyka XX w.) oraz potrafi wskazać kompozytorów reprezentatywnych dla nich. Porządkuje chronologicznie postacie kompozytorów: J.S. Bach, W.A. Mozart, F. Chopin;</p> <p>III.1: zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w sztandarowych utworach z dziejów historii muzyki.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pieśń <i>Czerwone maki na Monte Cassino</i> (A. Schütz, F. Konarski), fuga na chór mówiony <i>Bach w Eisenach</i> (W. Sołtysik); • Słuchamy: <i>II Koncert Brandenburski F-dur</i>, BWV 1047, cz. III J.S. Bacha, przykłady nagrań faktury monofonicznej, polifonicznej i homofonicznej; • Gramy: temat z fugi z <i>II Koncertu Brandenburskiego F-dur</i> J.S. Bacha; • P s. 18–21 (<i>Na wzgórzu Monte Cassino</i>); • KARTA PRACY: Demokracja czy absolutyzm – polifonia i homofonia cd.; • Faktura monofoniczna, polifoniczna, homofoniczna; • Pieśni patriotyczne z okresu II wojny światowej. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa w grupie pieśń <i>Czerwone maki na Monte Cassino</i>; • bierze aktywny udział w recytacji fugi <i>Bach w Eisenach</i>; • potrafi znaleźć informacje dotyczące pieśni <i>Czerwone maki na Monte Cassino</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> • umie odnaleźć podobieństwa i różnice w nutach pieśni; • potrafi samodzielnie rozczytać i zagrać na flecie/dzwonkach fragment fugi z <i>II Koncertu Brandenburskiego</i>; • umie określić fakturę (monofonia, polifonia, homofonia) w słuchanych utworach.
--	---	--	--	---

<p>5. OTACZA NAS ŚWIAT DŹWIĘKÓW. Odgłosy i przestrzenie dźwiękowe. Zagrożenie hałasem i prawa innych do ciszy</p>	<p>I.1:1 i 3 śpiewa z wykorzystaniem nut (w zespole, solo, z akompaniamentem) piosenki z repertuaru młodzieżowego, wybrane pieśni (patriotyczne); śpiewa, dbając o emisję i higienę głosu;</p> <p>I.2.1, 3 i 4: gra na instrumentach ze słuchu akompaniamenty; odtwarza gestodźwiękami proste rytmy i schematy rytmiczne; tworzy swobodny akompaniament rytmiczny i melodyczny;</p> <p>II.1.1: zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce: podstawowe pojęcia i terminy muzyczne oraz zależności między nimi;</p> <p>II 2.1-4: odczytuje i zapisuje elementy notacji muzycznej: nazywa dźwięki gamy, rozpoznaje ich położenie na pięciolinii; różnicuje wartości rytmiczne nut i pauz; zna podstawowe oznaczenia: fermatę;</p> <p>II.4.2: wykazuje się znajomością i dokonuje charakterystyki stylów muzycznych [sonoryzm, muzyka konkretna];</p> <p>II.7: porządkuje chronologicznie postacie kompozytorów: Krzysztof Penderecki;</p> <p>II.8: potrafi uzasadnić własne preferencje muzyczne argumentując swoje wybory;</p> <p>II.9: tworzy, odtwarza i zapisuje muzykę przy użyciu dostępnych technologii;</p> <p>III.9: stosuje zasady wynikające ze świadomego korzystania i uczestniczenia w dorobku kultury muzycznej: tolerancja dla preferencji muzycznych innych osób oraz szacunek dla [praw] twórców i wykonawców.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Piosenka na niepogodę</i> (F. Leszczyńska, M. Szypowska), <i>Czerwone maki na Monte Cassino</i> (A. Schütz, F. Konarski); • Słuchamy: odgłosy i przestrzenie dźwiękowe; • Gramy: akompaniament instrumentalny do piosenki; • P s. 24-25 (<i>Dźwięki i my</i>); • KARTA PRACY: Otacza nas świat dźwięków; • Dźwięki i my: niebezpieczeństwo hałasu; prawa innych do ciszy w miejscach publicznych; • Charakterystyka stylów muzyki: sonoryzm i muzyka konkretna – utrwalenie; • Nagrywanie odgłosów i ich przetwarzanie; • Tworzenie akompaniamentu podkreślającego nastrój piosenki; • Różnicowanie wartości rytmicznych – triola. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa w grupie refren jednej z pieśni; • umie porównać nastrój obu pieśni; • uczestniczy w grze akompaniamentu ; • potrafi podać przykłady źródeł dźwięku w otoczeniu; • zna źródła oraz sposoby ograniczania hałasu w otoczeniu; • zna termin: trioła; • wyjaśnia rolę fermaty. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa solo zwrotkę jednej z pieśni; • potrafi wskazać znaki muzyczne w nutach, które mają wpływ na nastrój piosenki; • zgłasza pomysły do instrumentacji przy piosence; • umie ocenić szkodliwość środowiska akustycznego w miejscu zamieszkania, szkole, czasie wolnym; • rozumie i szanuje prawo innych do ciszy – zwłaszcza w miejscach publicznych; • nagrywa i przetwarza odgłosy otoczenia; • zna style: sonoryzm i muzyka konkretna.
--	---	---	--	--

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">6. POGODA CZY NIEPOGODA – MUZYKA SIŁ ZAWSZE DODA. Wpływ muzyki na człowieka – werbalizowanie emocji</p>	<p>I.1.1, 3 i 6: śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut (w zespole, solo, a cappella, z akompaniamentem) piosenki z repertuaru młodzieżowego; śpiewa, dbając o emisję i higienę głosu; improwizuje wokalnie oraz tworzy różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad;</p> <p>I.2.1: gra na instrumentach przy pomocy nut (w zespole lub/i solo proste utwory);</p> <p>I.4. 1, 3 i 4: świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej; rozpoznaje i analizuje utwory muzyczne określając ich elementy, nastrój i charakter, formułuje wypowiedzi, stosując pojęcia charakterystyczne dla języka muzycznego; przedstawia słuchaną muzykę za pomocą środków pozamuzycznych: werbalizuje emocje i odczucia, opisuje słowami cechy i charakter słuchanych utworów;</p> <p>II.1.1 i 2: zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce podstawowe pojęcia i terminy muzyczne oraz zależności między nimi; określa podstawowe elementy muzyki (rytm, melodię, harmonię, agogikę, dynamikę, kolorystykę, artykulację);</p> <p>II.2.1–2: odczytuje i zapisuje elementy notacji muzycznej: nazywa dźwięki gamy, rozpoznaje ich położenie na pięciolinii; różnicuje wartości rytmiczne nut i pauz;</p> <p>II.8: potrafi uzasadnić własne preferencje muzyczne argumentując swoje wybory;</p> <p>II.9: tworzy, odtwarza i zapisuje muzykę przy użyciu dostępnych technologii;</p> <p>III.5: wyszukuje nagrania z literatury muzycznej;</p> <p>III.9: stosuje zasady wynikające ze świadomego korzystania i uczestniczenia w dorobku kultury muzycznej: szacunek dla [praw] twórców i wykonawców.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Piosenka na niepokodę</i> (F. Leszczyńska, M. Szybowska), <i>Malowany latawiec</i> (E. Pałasz, K. Wodnicka); • Słuchamy: G. Fauré, Requiem d-moll, op. 48, Offertorium o <i>Domine, Jesu Christe</i>; J. Haydn, <i>Koncert Es-dur na trąbkę i orkiestrę cz. III Finale: Allegro</i>; R. Wagner, <i>Pierścień Nibelunga</i>, cz. II <i>Walkiria</i>, akt III, <i>Cwał walkirii</i>; • Gramy: <i>Marsz weselny</i> z opery <i>Lohengrin</i> R. Wagnera; • P s. 28–30 (<i>Wpływ muzyki na człowieka</i>); • KARTA PRACY: Pogoda czy niepokoda – muzyka sił zawsze doda; <ul style="list-style-type: none"> • Poszukiwanie i słuchanie muzyki w domu: II część <i>VI Koncertu Brandenburskiego</i> J.S. Bacha lub <i>Adagio e staccato</i> z <i>Water Music</i> G.F. Händla; • Budowanie własnych instrumentów; • Wpływ muzyki na człowieka – określanie nastroju i charakteru słuchanych utworów oraz własnych emocji; • Richard Wagner. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa w grupie piosenki; • umie wskazać podobieństwa i różnice w zapisie nutowym piosenki <i>Malowany latawiec</i>; • umie zwerbalizować emocje wywołane słuchaną muzyką; • zna nazwisko: R. Wagner; • umie zagrać <i>Marsz weselny</i>; z opery <i>Lohengrin</i> R. Wagnera; • wykonuje instrument według instrukcji. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa solo zwrotkę <i>Piosenki na niepokodę</i>; • przetwarza nagrane odgłosy – tworzenie miniatury dźwiękowej; • improwizuje głosem tekst i melodię; • poszukuje nagrań muzyki barokowej – eksperyment domowy.
---	--	--	---	---

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">7. JAK MUZYKĘ WYKORZYSTUJE MEDYCYNĄ I MARKETING? Wpływ muzyki na człowieka – ćwiczenia praktyczne (dobieranie utworu do treści)</p>	<p>I.1.1 i 3: śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut (w zespole, solo, a cappella, z akompaniamentem); śpiewa, dbając o emisję i higienę głosu;</p> <p>I.2.5: improwizuje oraz tworzy różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad, z użyciem dostępnych lub wykonanych przez siebie instrumentów;</p> <p>I.4.1 i 3: świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej reprezentatywnych dla kolejnych epok (średniowiecze); aparat wykonawczy: solista, zespół kameralny, chór; rozpoznaje i analizuje utwory muzyczne określając ich elementy, nastrój i charakter, formułuje wypowiedzi, stosując pojęcia charakterystyczne dla języka muzycznego;</p> <p>II.1.1: zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce podstawowe pojęcia i terminy muzyczne oraz zależności między nimi;</p> <p>II.2.1-4: odczytuje i zapisuje elementy notacji muzycznej: nazywa dźwięki gamy, rozpoznaje ich położenie na pięciolinii; różnicuje wartości rytmiczne nut i pauz; zna podstawowe oznaczenia: metryczne, agogiczne, dynamiczne;</p> <p>II.6: wymienia nazwy epok w dziejach muzyki (średniowiecze);</p> <p>III.1: zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w sztandarowych utworach z dziejów historii muzyki;</p> <p>III. 9: stosuje zasady wynikające ze świadomego korzystania i uczestniczenia w dorobku kultury muzycznej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Piosenka na niepogodę</i> (F. Leszczyńska, M. Szybowska), <i>Malowany latawiec</i> (E. Pałasz, K. Wodnicka), fragment <i>Bogurodzicy</i>; • Słuchamy: N. Paganini <i>II Koncert skrzypcowy h-moll op. 7</i>, cz. III <i>Rondo La Campanella</i>; C. Orff <i>Carmina Burana</i>, cz. I o <i>Fortuna</i>; G. Lohmann <i>Diabelski puzon</i>; D. Kabalewski <i>Suita „Komedianci” op. 26, Galop</i>; C. Debussy <i>Suita bergamaska</i>, cz. III <i>Światło księżycy</i>; Wincenty z Kielczy <i>Gaude, Mater Polonia</i>, Anonim <i>Bogurodzica</i>; • Claude Debussy – utrwalenie; • P s. 28 (Fermata <i>Polowanie na wiatr i latawiec</i>), P s. 30–33 (<i>Wpływ muzyki na człowieka, Najstarsze polskie hymny</i>); • KARTA PRACY: Jak muzykę wykorzystuje medycyna i marketing? 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa w grupie piosenki; • bierze aktywny udział w zabawie; • zna dziedziny życia wykorzystujące muzykę – muzykoterapia i marketing; • potrafi określić najprzyjemniejszą (we własnym odczuciu) formę aktywności muzycznej; • zna tytuły najstarszych polskich hymnów; • potrafi zanucić fragment <i>Bogurodzicy</i>; • wie, w jakiej postawie należy słuchać <i>Gaude, mater Polonia</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa solo zwrotkę piosenki <i>Malowany latawiec</i>; • świadomie słucha muzyki barokowej w domu; • wyraża swoje zdanie o poglądach starożytnych myślicieli na temat roli muzyki; • umie dopasować i wykorzystać utwór muzyczny dla celów marketingu; • potrafi określić cechy chorału; • umie podać współczesne przykłady wykorzystywania melodii chorałowych (fragmenty liturgii).
--	---	--	--	--

<p>8. SZKOLNE „RAPOWANIE” I SCATOWANIE. Techniki wokalne charakterystyczne dla stylów muzyki rozrywkowej (jazz, rap)</p>	<p>I.1.1: śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut (w zespole, solo, a cappella, z akompaniamentem) piosenki z repertuaru młodzieżowego, wybrane pieśni patriotyczne;</p> <p>I.1.4: wykonuje solo lub w zespole rytmiczne recytacje;</p> <p>I.1.6: improwizuje wokalnie oraz tworzy różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad;</p> <p>I.2.3 i 4: odtwarza gestodźwiękami proste rytmy i schematy rytmiczne; tworzy akompaniament rytmiczny;</p> <p>I.3.1: odtwarza ruchem proste rytmy i schematy rytmiczne;</p> <p>I.4.1 i 4: świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej: muzyki jazzowej i rozrywkowej; werbalizuje emocje i odczucia, opisuje słowami cechy i charakter słuchanych utworów;</p> <p>II.2.2: różnicuje wartości rytmiczne nut i pauz;</p> <p>II.3.2: wykazuje się znajomością technik wokalnych;</p> <p>II.4.1 i 2: wykazuje się znajomością i dokonuje charakterystyki: muzyki ze względu na jej rodzaj: rozrywkowa; stylów muzycznych (jazz, rap);</p> <p>II.6: Wymienia nazwy epok w dziejach muzyki (muzyka XX w.);</p> <p>III.3: poszukuje informacji o muzyce w dostępnych źródłach;</p> <p>III.5: wyszukuje nagrania z literatury muzycznej w celu zilustrowania charakterystyki stylów;</p> <p>III.9: stosuje zasady wynikające ze świadomego korzystania i uczestniczenia w dorobku kultury muzycznej: szacunek dla [praw] twórców i wykonawców.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Ksiądz mi zakazował</i> (autor nieznan), <i>Rap na dużej przerwie</i> (S. Karaszewski); • P s. 44 (<i>W legionach na wesolo</i>), P s. 40–43 (<i>Szkolne rapowanie</i>); • KARTA PRACY: Szkolne „rapowanie” i scatowanie; • Słuchamy: <i>Happy Riding</i>, muz. J. Smoczyński, wyk. m.in. U. Dudziak, dowolny utwór w wykonaniu B. McFerrina lub E. Fitzgerald; • Film <i>Lekcja beatboxu</i>; • Techniki wokalne: rytmiczne skandowanie, scat i vocal percussion; • Charakterystyka stylów muzyki: jazz, rap, muzyka rozrywkowa; • Tworzenie rytmicznego ostinata. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa w grupie pieśń <i>Ksiądz mi zakazował</i>; • zna nazwy stylów muzyki: jazz, rap, muzyka rozrywkowa; • zna techniki wokalne: rytmiczne skandowanie, scat, vocal percussion; • potrafi wykonać rytmiczne ostinato do rapu. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa solo fragmenty pieśni <i>Ksiądz mi zakazował</i>; • podejmuje próbę śpiewu metodą scatu do wybranej melodii oraz beatboxu; • potrafi rytmicznie wyrecytować tekst <i>Rap na dużej przerwie</i>; • charakteryzuje omówione style muzyki: jazz, rap, muzyka rozrywkowa.
---	---	--	---	---

<p>9. MUZYKA ROZRYWKOWA – ROCK. tolerancja dla preferencji innych – wyrażanie i uzasadnianie opinii</p>	<p>I.1.1, 3 i 6: śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut (w zespole, solo, z akompaniamentem) piosenki z repertuaru młodzieżowego; śpiewa, dbając o emisję i higienę głosu; improwizuje wokalnie oraz tworzy różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad; I.2.1: gra na keyboardzie; I.4.1 i 4: świadomie słucha wybranych dzieł muzyki rozrywkowej; układa teksty do muzyki; II.1.1: zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce: podstawowe pojęcia i terminy muzyczne (pięciolinia, klucz, dźwięk, gama) oraz zależności między nimi; II.2.1: odczytuje i zapisuje elementy notacji muzycznej: nazywa dźwięki gamy, rozpoznaje ich położenie na pięciolinii; II.4.1 i 2: wykazuje się znajomością i dokonuje charakterystyki: muzyki ze względu na jej rodzaj (rozrywkowa), stylów muzycznych (rock) II.6: Wymienia nazwy epok w dziejach muzyki (muzyka XX w.); II.8: Potrafi uzasadnić własne preferencje muzyczne argumentując swoje wybory; III.1: zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w sztandarowych utworach wartościowej muzyki popularnej; III.3: poszukuje informacji o muzyce w dostępnych źródłach; III.5: wyszukuje nagrania z literatury muzycznej w celu zilustrowania charakterystyki stylów; III.9: stosuje zasady wynikające ze świadomego korzystania i uczestniczenia w dorobku kultury muzycznej: tolerancja dla preferencji muzycznych innych osób oraz szacunek dla twórców i wykonawców.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Kiedy mi wesoło</i> (S. Szczyciński); • P s. 36–38 (<i>Muzyka rozrywkowa</i>); • KARTA PRACY: Muzyka rozrywkowa – rock; • Słuchamy: wybrane utwory muzyki pop i rock; • Muzyka rozrywkowa – pop i rock; • Nazywanie dźwięków gamy, rozpoznawanie ich położenia na pięciolinii – pryma, oktawa; • Śpiewanie i granie oktaw. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa w grupie piosenkę <i>Kiedy mi wesoło</i>; • zna nazwy interwałów muzycznych: pryma, oktawa; • potrafi wskazać w zapisie nutowym i na klawiaturze fortepianu prymy i oktawy; • zna terminy: pop i rock. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa solo zwrotkę piosenki <i>Kiedy mi wesoło</i>; • improwizuje głosem na zadany temat; • potrafi zagrać i zaśpiewać oktawę; • potrafi podać cechy muzyki rockowej; • umie wymienić nazwy kilku słynnych zespołów rockowych.
---	---	--	---	---

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">10. ROCKOWO NA WESOŁO. Instrumenty zespołu rockowego. Ostinato, jako podstawa schematów rytmicznych w muzyce rozrywkowej</p>	<p>I.1.1: śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut (w zespole, solo, a cappella, z akompaniamentem) piosenki z repertuaru młodzieżowego; I.2.1, 3: gra na instrumentach ze słuchu lub/i przy pomocy nut (w zespole lub/i solo) na flecie podłużnym melodie, na instrumentach perkusyjnych niemelodycznych akompaniament; odtwarza gestodźwiękami schematy rytmiczne; I.2.5: tworzy różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad, z użyciem wykonanych przez siebie instrumentów; I.4.1, 2 i 4: świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzyki rozrywkowej; rozpoznaje ze słuchu: brzmienie instrumentów muzycznych; opisuje słowami cechy i charakter słuchanych utworów; II.1.1: zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce: podstawowe pojęcia i terminy muzyczne (pauza, wartość rytmiczna, akompaniament) oraz zależności między nimi; II.2.2 i 5: odczytuje i zapisuje elementy notacji muzycznej: różnicuje wartości rytmiczne nut i pauz; potrafi posługiwać się symboliką beznutową (fonogestyka); II.3.1: wykazuje się znajomością i dokonuje podziału: instrumentów muzycznych ze względu na źródło dźwięku – nazywa i charakteryzuje je; II.4.2: stylów muzycznych (rock); II.8 i 9: potrafi uzasadnić własne preferencje muzyczne argumentując swoje wybory; Tworzy, odtwarza i zapisuje muzykę przy użyciu dostępnych technologii; III.1: zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w wartościowej muzyce popularnej; III.5: wyszukuje nagrania z literatury muzycznej w celu zilustrowania twórczości kompozytorów, charakterystyki stylów; III.9: stosuje zasady wynikające ze świadomego korzystania i uczestniczenia w dorobku kultury muzycznej: tolerancja dla preferencji muzycznych innych osób oraz szacunek dla [praw] twórców i wykonawców.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Kiedy mi wesoło</i> (S. Szczyciński), <i>We will rock you</i> (B. May); • Słuchamy: brzmienie gitary elektrycznej, basowej, perkusji, wybrane utwory muzyki rockowej – prezentacje uczniów; • P s. 39 – instrumenty zespołu rockowego; • KARTA PRACY: Rockowo na wesoło; • Gramy: schematy rytmiczne wykonywane gestodźwiękami, akompaniament według partytury na zrobionym instrumencie • Instrumenty zespołu rockowego. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa w grupie piosenkę <i>Kiedy mi wesoło</i>; • gra na zrobionym instrumencie schematy rytmiczne według zapisu; • zna skład instrumentalny zespołu rockowego; • wykonuje gestodźwiękami ostinato do melodii <i>We will rock you</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> • umie rozpoznać znaną melodię z fonogestyki; • przedstawia na forum klasy prezentację o muzyce rozrywkowej XXI wieku; • wypowiada się na temat współczesnych idoli (wartościowanie twórczości).
---	--	--	--	--

<p>11. JUŻ CZAS POMYŚLEĆ O ŚWIĘTACH... Zwyczajne w krajach Europy: Czechy, Hiszpania, Włochy</p>	<p>I.1.1: śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut (w zespole, solo, a cappella, z akompaniamentem) piosenki z repertuaru popularnego i ludowego; I.2.1: gra na instrumentach przy pomocy nut (w zespole lub/i solo) na flecie podłużnym: proste utwory; II.1.1: zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce podstawowe pojęcia i terminy muzyczne (pięciolinia, klucz, nuta, pauza, wartość rytmiczna, dźwięk, gama, akord, akompaniament) oraz zależności między nimi; II.2.1 i 2: odczytuje i zapisuje elementy notacji muzycznej: nazywa dźwięki gamy, rozpoznaje ich położenie na pięciolinii; różnicuje wartości rytmiczne nut i pauz; III.4: poznaje przykłady muzycznej twórczości ludowej, obrzędy, zwyczaje.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Śpiewa w grupie: <i>Dzień jeden w roku</i> (S. Krajewski, K. Dzikowski); kolęda czeska <i>Kukulka z lasu leci już</i> (autor nieznany, W. Sołtysik); kolęda hiszpańska w <i>dzień Bożego Narodzenia</i> (mel. tradycyjna, E. Zawistowska); • Gra na flecie kolędę włoską <i>Quando nascette Ninno</i>; • Zna zwyczaje bożonarodzeniowe w wybranych krajach europejskich (P s. 48–49: Czechy, Hiszpania, Włochy); • KARTA PRACY: Już czas pomyśleć o świętach... • Śpiewanie w grupie kolęd z innych krajów Europy; • Granie na dzwoneczkach/flecie kolędy obcej; • Utrwalenie wiadomości o znakach chromatycznych . 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa w grupie: kolędę hiszpańską w <i>dzień Bożego Narodzenia</i>, czeską pastorałkę: <i>Kukulka z lasu leci już</i>; • potrafi powiedzieć kilka słów o zwyczajach Bożonarodzeniowych wybranych krajów europejskich; • potrafi wyjaśnić znaczenie znaków chromatycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa słowacką pastorałkę, wyraźnie wymawiając słowa; • potrafi zaśpiewać solo kolędę hiszpańską w <i>dzień Bożego Narodzenia</i>; • wymienia charakterystyczne cechy kolęd i uzasadnia, dlaczego piosenka <i>Dzień jeden w roku</i> nie jest kolędą; • wymienia zwyczaje bożonarodzeniowe innych krajów (omawianych na lekcji); • gra włoską kolędę <i>Quando nascette Ninno</i>.
---	--	--	--	---

<p>12. TRADYCJE ŚWIĄTECZNE W WYBRANYCH KRAJACH EUROPY: ANGLIA, AUSTRIA, FRANCJA</p>	<p>I.1.1: śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut (w zespole, solo, z akompaniamentem) piosenki z repertuaru ludowego; I.2.1: gra na instrumentach przy pomocy nut (w zespole lub/i solo) na flecie podłużnym, dzwonek: proste utwory; II.1.1: zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce: podstawowe pojęcia i terminy muzyczne (pięciolinia, klucz, nuta, pauza, wartość rytmiczna, dźwięk, gama) oraz zależności między nimi; II.2.1 i 2: odczytuje i zapisuje elementy notacji muzycznej: nazywa dźwięki gamy, rozpoznaje ich położenie na pięciolinii; różnicuje wartości rytmiczne nut i pauz; II.4: zna podstawowe oznaczenia: metryczne; III.4: poznaje przykłady muzycznej twórczości ludowej, obrzędy, zwyczaje.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kolęda angielska <i>Kolędowania nadszedł czas</i>, (mel. tradycyjna, E. Zawistowska), kolęda francuska <i>Aniołowie z naszych pól</i> (mel. tradycyjna, E. Zawistowska); • Gramy: kolęda austriacka <i>Cicha noc</i> (F.X. Gruber, P. Maszyński); • Zwyczaje bożonarodzeniowe w wybranych krajach europejskich (P s. 52 – Francja, Austria, Anglia); • KARTA PRACY: Tradycje świąteczne w wybranych krajach Europy: Anglia, Austria, Francja; • Śpiewanie w grupie kolęd z innych krajów Europy; • Granie na dzwonek/flecie kolędy; • Odczytywanie notacji muzycznej: metrum 6/8 i 2/4 – utrwalenie. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa w grupie refren kolędy angielskiej <i>Kolędowania nadszedł czas</i> i/lub kolędy francuskiej <i>Aniołowie z naszych pól</i>; • gra fragment kolędy austriackiej <i>Cicha noc</i>; • potrafi powiedzieć kilka słów o zwyczajach Bożonarodzeniowych wybranych krajów europejskich; • zna metrum 6/8 i 2/4. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa w grupie zwrotkę i refren obu kolęd (angielskiej i francuskiej); • umie zaśpiewać fragment kolędy <i>Kolędowania nadszedł czas</i> po angielsku; • wymienia zwyczaje bożonarodzeniowe innych krajów (omawianych na lekcji); • potrafi samodzielnie odczytać i zagrać melodię kolędy austriackiej.
<p>13. ROZTAŃCZONE ŚWIĘTA. Rytm polskich tańców narodowych w kolędach i pastorałkach</p>	<p>I.1.1: śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut (w zespole, solo z akompaniamentem) piosenki z repertuaru ludowego; I.2.1: gra na instrumentach przy pomocy nut (w zespole lub/i solo) na flecie podłużnym, dzwonek: proste utwory; I.3.2: wykonuje podstawowe kroki, figury i układy taneczne: wybranych tańców ludowych; II.1.1: zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce: podstawowe pojęcia i terminy muzyczne (pięciolinia, klucz, nuta, pauza, wartość rytmiczna, dźwięk, gama) oraz zależności między nimi; II.2.1 i 2: odczytuje i zapisuje elementy notacji muzycznej: nazywa dźwięki gamy, rozpoznaje ich położenie na pięciolinii; różnicuje wartości rytmiczne nut i pauz; II.5.1 i 2: określa charakterystyczne cechy: polskich tańców narodowych; wybranych polskich tańców ludowych; III.4: poznaje przykłady muzycznej twórczości ludowej, obrzędy, zwyczaje, tradycje swojego regionu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Hej, w dzień narodzenia</i> (anonim, opr. dwugł. W. Sołtysik); • Gramy: <i>Dzisiaj w Betlejem</i> w opr. Wielogłosowym; • Muzykowanie wielogłosowe – śpiew i gra; • KARTA PRACY: Roztańczone święta; • Rozpoznawanie ze słuchu rytmów polskich tańców narodowych w kolędach; • Elementy taneczne przy melodiach polskich kolędach. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa w grupie jeden głos pastorałki; • Gra fragmenty kolędy <i>Dzisiaj w Betlejem</i>; • Zna nazwy polskich tańców narodowych; • aktywnie wykonuje elementy taneczne przy pastorałce <i>Hej, w dzień narodzenia</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> • gra jeden z głosów kolędy <i>Dzisiaj w Betlejem</i>; • umie rozpoznać rytmy polskich tańców narodowych w kolędach i pastorałkach; • proponuje elementy taneczne do wybranych polskich kolęd.

AUTORZY: Katarzyna Jakóbczak-Drażek, Agnieszka Sołtysik, Włodzimierz Sołtysik

<p>14. ROCK AND ROLLOWY KARNAWAŁ. Charakterystyka stylu. Podstawowy krok rock and rolla. Utrwalenie znaczenia znaków chromatycznych</p>	<p>I.1.1: śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut (w zespole, z akompaniamentem) piosenki z repertuaru popularnego; I.2.1 i 4: gra na instrumentach przy pomocy nut (w zespole lub/i solo) na flecie podłużnym, dzwonkach: proste utwory; na perkusyjnych niemelodycznych: akompaniament; tworzy swobodny akompaniament rytmiczny ; I.3.2: wykonuje podstawowe kroki wybranych tańców towarzyskich; I.4.1, 2 i 4: świadomie słucha wybranych dzieł muzyki rozrywkowej; rozpoznaje ze słuchu: brzmienie instrumentów muzycznych, aparat wykonawczy: solista, orkiestra; opisuje słowami cechy i charakter słuchanych utworów; II.1.1: zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce: podstawowe pojęcia i terminy muzyczne (pięciolinia, klucz, nuta, pauza, wartość rytmiczna, dźwięk, akompaniament) oraz zależności między nimi; II.2.1 i 2: zna elementy notacji muzycznej: nazywa dźwięki gamy, rozpoznaje ich położenie na pięciolinii; różnicuje wartości rytmiczne nut i pauz; II.3.1 i 3: wykazuje się znajomością i dokonuje podziału: instrumentów muzycznych ze względu na źródło dźwięku – nazywa i charakteryzuje je; aparatu wykonawczego (solista, orkiestra); II.4.1: wykazuje się znajomością i dokonuje charakterystyki muzyki ze względu na jej rodzaj (rozrywkowa); II.5.3: określa charakterystyczne cechy wybranych tańców towarzyskich; III.1: zna repertuar kulturalnego człowieka, wartościowej muzyki popularnej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Piosenka <i>Nie bądź taki szybki Bill</i> (muz. J. Matuszkiewicz, sł. L.J. Kern); • Słuchamy: <i>Yesterday</i> The Beatles, <i>Niedziela będzie dla nas</i> Niebiesko-czarni; • Gramy: <i>Yellow submarine</i>, akompaniament rytmiczny do piosenki; • P s. 58–59 (<i>ABC rock and rolla</i>); • KARTA PRACY: Rock and rollowy karnawał; • Muzyka rozrywkowa XX wieku: rock and roll; • Śpiewanie piosenki ze słuchu; • Nauka kroków rock and rolla; • Znaki chromatyczne przykluczowe i przygodne – utrwalenie. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa w grupie refren piosenki <i>Nie bądź taki szybki Bill</i>; • podaje nazwy kilku polskich zespołów muzyki rozrywkowej lat 60.–80. XX wieku; • zna terminy: rock and roll; • umie samodzielnie rozczytać i zagrać fragment <i>Yellow submarine</i>; • umie zatańczyć podstawowy krok rock and rolla; • potrafi odczytać dźwięki po zastosowaniu znaków chromatycznych przykluczowych i przygodnych; 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa całą piosenkę <i>Nie bądź taki szybki Bill</i>; • gra wstawki melodyczne w piosence <i>Nie bądź taki szybki Bill</i>; • proponuje akompaniament rytmiczny do piosenki; • potrafi rozpoznać słuchem instrumenty w utworze <i>Yesterday</i>; • zna wybrane przykłady polskiej muzyki rozrywkowej lat 60.–80. XX wieku.
--	---	---	--	---

<p>15. Z HISTORII POLSKIEJ MUZYKI ROZRYWKOWEJ DRUGIEJ POŁOWY XX WIEKU. Czesław Niemen, zespół Skaldowie i Perfect. Utrwalenie budowy formalnej utworów: ABA, ABA'</p>	<p>I.1.1: śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut (w zespole, solo, z akompaniamentem) piosenki z repertuaru popularnego; I.2.1: gra na instrumentach ze słuchu lub/i przy pomocy nut (w zespole lub/i solo) na flecie podłużnym, dzwoneczkach; melodie; I.4.1, 2 i 4: świadomie słucha wybranych dzieł muzyki rozrywkowej; rozpoznaje ze słuchu: podstawowe formy muzyczne: AB, ABA, ABA1; przedstawia słuchaną muzykę za pomocą środków pozamuzycznych: odzwierciedla graficznie cechy muzyki i strukturę form muzycznych; II.1.1: zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce: podstawowe pojęcia i terminy muzyczne (pięciolinia, klucz, nuta, pauza, wartość rytmiczna, dźwięk, gama, akompaniament) oraz zależności między nimi; II.2.1 i 2: odczytuje i zapisuje elementy notacji muzycznej: nazywa dźwięki gamy, rozpoznaje ich położenie na pięciolinii; różnicuje wartości rytmiczne nut i pauz; II.4.1–3: wykazuje się znajomością i dokonuje charakterystyki: muzyki ze względu na jej rodzaj (rozrywkowa); stylów muzycznych (pop, rock); form muzycznych: AB, ABA, ABA1; III.1: zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w sztandarowych utworach wartościowej muzyki popularnej; III.5: wyszukuje nagrania z literatury muzycznej w celu zilustrowania twórczości kompozytorów; III.9: stosuje zasady wynikające ze świadomego korzystania i uczestniczenia w dorobku kultury muzycznej: szacunek dla [praw] twórców i wykonawców.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Z kopyta kulig rwie</i> (A. Zieliński, A. Bianusz); • Słuchamy: polska muzyka rozrywkowa II poł. XX wieku, wybrany utwór Perfectu, <i>Dziwny jest ten świat</i> Cz. Niemena; • Gramy: <i>Dmuchawce, latawce, wiatr</i> Budki Suflera; • P s. 62–65 (<i>Polska muzyka rozrywkowa drugiej połowy XX wieku, Czesław Niemen</i>); • KARTA PRACY: Z historii polskiej muzyki rozrywkowej drugiej połowy XX wieku; • Polska muzyka rozrywkowa II poł. XX wieku: Cz. Niemen, Perfect, Skaldowie; • Formy muzyczne – utrwalenie (<i>Fermata Prywatka u babci i dziadka – klasowa zabawa karnawałowa</i>); • Rozpoznawanie (z zapisu nutowego) i wyszukiwanie utworu popularnego. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa w grupie skrajne części piosenki z <i>kopyta kulig rwie</i>; • umie określić budowę piosenki z <i>kopyta kulig rwie</i>; • podaje nazwy kilku polskich zespołów muzyki rozrywkowej lat 60.–80. XX wieku; • zna terminy: muzyka popularna i rock. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa w grupie całą piosenkę z <i>kopyta kulig rwie</i>; • potrafi zagrać podany fragment piosenki Perfectu, a następnie rozpoznać ją i odnaleźć nagranie; • charakteryzuje tematykę polskich piosenek rozrywkowych XX wieku.
--	--	---	---	--

<p>16. MUZYKA FILMOWA W CZORAJ I DZIŚ. Rola muzyki w filmie – określanie i ilustrowanie dźwiękiem „kadru filmowego”</p>	<p>I.1.5: tworzy głosowe ilustracje dźwiękowe do scen sytuacyjnych i obrazów; I.2.1 i 4: gra na instrumentach przy pomocy nut (w zespole lub/i solo) na flecie podłużnym, dzwonkach oraz perkusyjnych niemelodycznych: proste utwory, akompaniamenty; tworzy instrumentalne ilustracje dźwiękowe do scen sytuacyjnych i obrazów; I.3.3: improwizuje za pomocą gestu i ruchu; I.4.1 i 3: świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej; rozpoznaje i analizuje utwory muzyczne określając ich elementy, nastrój i charakter, formułuje wypowiedzi, stosując pojęcia charakterystyczne dla języka muzycznego; II.1.1: zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce: podstawowe pojęcia i terminy muzyczne (pięciolinia, klucz, nuta, pauza, wartość rytmiczna, dźwięk, gama, akord, akompaniament) oraz zależności między nimi; II.2.1 i 2: odczytuje i zapisuje elementy notacji muzycznej: nazywa dźwięki gamy, rozpoznaje ich położenie na pięciolinii; różnicuje wartości rytmiczne nut i pauz; II.4.1: wykazuje się znajomością i dokonuje charakterystyki: muzyki ze względu na jej rodzaj (filmowa); II.6: wymienia nazwy epok w dziejach muzyki (muzyka XX w.) oraz potrafi wskazać kompozytorów reprezentatywnych dla nich; II.9: tworzy, odtwarza i zapisuje muzykę przy użyciu dostępnych technologii; III.1: zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w sztandarowych utworach współczesnej kultury muzycznej; III.3: poszukuje informacji o muzyce w dostępnych źródłach; III.5: wyszukuje nagrania z literatury muzycznej w celu zilustrowania twórczości kompozytorów; III.9: stosuje zasady wynikające ze świadomego korzystania i uczestniczenia w dorobku kultury muzycznej: szacunek dla [praw] twórców i wykonawców.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Słuchamy: S. Prokofiew, <i>Bitwa na lodzie</i> z muzyki do filmu <i>Aleksander Newski</i>, wybrane utwory słynnych kompozytorów muzyki filmowej; • Gramy tematy z filmów: <i>James Bond</i> J. Barry, <i>Gwiezdne wojny</i> J. Williams, <i>My heart will go on</i> z filmu <i>Titanic</i> J. Horner; instrumentalną ilustrację ruchów kolegi; • P s. 66–68, 70–71 (<i>Jak powstaje muzyka do filmu?, Najszynniejsi kompozytorzy muzyki filmowej</i>); • KARTA PRACY: Muzyka filmowa wczoraj i dziś; • Etiudki filmowe <i>Za drzwiami I, II, III</i>; • Rola muzyki w filmie; • Kilka faktów z historii kina: filmy nieme i taperzy, pierwsze filmy fabularne i filmy dźwiękowe; • Proces powstawania muzyki do obrazu filmowego; • Tworzenie muzyki do obrazu „kina niemego” (Fermata <i>Film niemy</i>); • Muzyka poważna na dużym ekranie – słuchanie oraz określanie jej cech i funkcji; • Sylwetki najszynniejszych kompozytorów muzyki filmowej. 	<ul style="list-style-type: none"> • wie, że muzyka w filmie pełni różne funkcje; • zna kilka faktów z historii kina; • umie wymienić kilku kompozytorów muzyki filmowej; • potrafi samodzielnie przygotować wybrany utwór na flecie/dzwonkach. 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie formułuje funkcje muzyki w filmie; • potrafi opowiedzieć o procesie tworzenia muzyki do obrazu filmowego; • umie wymienić tytuły filmów i nazwiska twórców muzyki do nich; • potrafi zilustrować głosem lub instrumentem ruch innego ucznia; • umie ocenić, czy w słuchanym przykładzie kompozytor trafnie podkreślił muzyką obraz bitwy.
--	--	---	---	--

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">17. MUZYKA Z EKРАНU KINA I Z RADIA. Tworzenie scenariusza filmowego. Klasowy dzingiel</p>	<p>I.1.1 i 6: śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut (w zespole, z akompaniamentem) wybrane pieśni z repertuaru popularnego; improwizuje wokalnie oraz tworzy różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad;</p> <p>I.2.1 i 5: gra na instrumentach przy pomocy nut (w zespole lub/i solo) na flecie podłużnym, dzwoneczkach oraz perkusyjnych niemelodycznych: proste utwory, akompaniamenty; improwizuje oraz tworzy różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad;</p> <p>I.3.3: tworzy ilustracje ruchowe do muzyki;</p> <p>I.4.1, 3 i 4: świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej (współczesność); rozpoznaje i analizuje utwory muzyczne określając ich elementy, nastrój i charakter, formułuje wypowiedzi, stosując pojęcia charakterystyczne dla języka muzycznego; przedstawia słuchaną muzykę za pomocą środków pozamuzycznych: rysuje, maluje oraz układa teksty do muzyki;</p> <p>II.4.1: wykazuje się znajomością i dokonuje charakterystyki: muzyki ze względu na jej rodzaj (filmowa);</p> <p>II.6: wymienia nazwy epok w dziejach muzyki (muzyka XX w);</p> <p>II.9: tworzy, odtwarza i zapisuje muzykę przy użyciu dostępnych technologii;</p> <p>III.5: wyszukuje nagrania z literatury muzycznej przygotowując prezentacje;</p> <p>III.9: stosuje zasady wynikające ze świadomego korzystania i uczestniczenia w dorobku kultury muzycznej: szacunek dla [praw] twórców i wykonawców.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Czerwony autobus</i> (W. Szpilman, K. Winkler); • Słuchamy: wybrane utwory do słuchania z klas 4–7 – jako materiał do zadań twórczych; • Gramy tematy z filmów: <i>James Bond</i> J. Barry, <i>Gwiezdne wojny</i> J. Williams, <i>My heart will go on</i> z filmu <i>Titanic</i> J. Horner; • P s. 72–76 (<i>Muzyka z radia</i>); • KARTA PRACY: Muzyka z ekranu kina i z radia; • Fermata <i>Scena filmowa:</i> przygotowanie scenariusza filmu inspirowanego wybraną fotografią, zilustrowanie go jednym z utworów, które uczniowie poznali na lekcjach muzyki – praca w grupach; • Początki polskiego radia nadawanego na „żywo” – W. Szpilman; • Dżingle radiowe – nucenie, gwizdanie w formie zagadki dla pozostałych; • Tworzenie dżingla klasowego. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa w grupie refren piosenkę <i>Czerwony autobus</i>; • zna kilka faktów z historii polskiego radia; • zna nazwisko Władysław Szpilman; • aktywnie uczestniczy w przygotowywaniu scenariusza filmowego i ilustrowania go muzyką; • wie, co to jest dzingiel radiowy; • gra wybrany utwór muzyki filmowej. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa w grupie całą piosenkę <i>Czerwony autobus</i>; • wyróżnia się twórczą postawą przy przygotowywaniu scenariusza filmowego i ilustrowania go muzyką; • umie zanucić lub zagwizdać melodię (dżingiel) audycji radiowej/telewizyjnej.
--	---	--	---	---

<p>18. KONCERT MUZYKI FILMOWEJ. Najwybitniejsi polscy kompozytorzy muzyki filmowej</p>	<p>I.1.1: śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut (w zespole, solo, z akompaniamentem) wybrane pieśni z repertuaru popularnego; I.2.1: gra na instrumentach przy pomocy nut (w zespole lub/i solo) na flecie podłużnym, dzwonekach oraz perkusyjnych niemelodycznych: proste utwory; I.4.1 i 3: świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej (wiek XX, współczesność); rozpoznaje i analizuje utwory muzyczne określając ich elementy, nastrój i charakter, formułuje wypowiedzi, stosując pojęcia charakterystyczne dla języka muzycznego; II.4.1: wykazuje się znajomością i dokonuje charakterystyki: muzyki ze względu na jej rodzaj (filmowa); II.6: wymienia nazwy epok w dziejach muzyki (muzyka XX w., współczesność).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Piosenka <i>Czerwony autobus</i> (W. Szpilman, K. Winkler); • Słuchamy: W. Kilar <i>Moving to the ghetto</i> z filmu <i>Pianista</i>; wybrany fragment muzyki z filmu <i>Marzyciel</i>; • Gramy: <i>Hi-Lili, Hi-Lo</i> B. Kapera z filmu <i>Lili</i> ; • P s. 77–79 (<i>Polskie Oscary muzyczne</i>); • KARTA PRACY: Koncert muzyki filmowej; • Polscy kompozytorzy oscarowi: B. Kaper i Jan A.P. Kaczmarek; • Sylwetka W. Kilara – jednego z najwybitniejszych polskich kompozytorów muzyki filmowej i muzyki współczesnej. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa w grupie całą piosenkę <i>Czerwony autobus</i>; • zna nazwiska wybitnych polskich kompozytorów muzyki filmowej – również tych nagrodzonych Oscarem; • gra wybrany utwór z tego rozdziału. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa solo fragmenty piosenki <i>Czerwony autobus</i>; • podaje nazwisko polskiego twórcy nagrodzonego Oscarem w kategorii niezwiązanej z muzyką; • gra a vista <i>Hi-Lili</i>.
---	---	---	--	--

<p>19. „STRUMYKA FALA SZYBKA WŚRÓD JASNYCH BIEŻY ŁĄK”. Pieśń solowa epoki romantyzmu</p>	<p>I.1.1: śpiewa z wykorzystaniem nut (w zespole, z akompaniamentem) pieśni artystyczne; I.2.1: gra na instrumentach przy pomocy nut (w zespole) na dzwonek: akompaniamenty; I.3.1: odtwarza ruchem proste schematy rytmiczne; I.4.1, 3 i 4: świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej reprezentatywnych dla kolejnych epok (romantyzm); rozpoznaje i analizuje utwory muzyczne określając ich elementy, nastrój i charakter, formułuje wypowiedzi, stosując pojęcia charakterystyczne dla języka muzycznego; przedstawia słuchaną muzykę za pomocą środków pozamuzycznych: werbalizuje emocje i odczucia, opisuje słowami cechy i charakter słuchanych utworów; II.2.1 i 2: odczytuje i zapisuje elementy notacji muzycznej: nazywa dźwięki gamy, rozpoznaje ich położenie na pięciolinii; różnicuje wartości rytmiczne nut i pauz; II.4.3: wykazuje się znajomością i dokonuje charakterystyki form muzycznych: pieśń; II.6: wymienia nazwy epok w dziejach muzyki (romantyzm) oraz potrafi wskazać kompozytorów reprezentatywnych dla nich; III.1: zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w sztandarowych utworach z dziejów historii muzyki; III.2: zna i wymienia instytucje upowszechniające kulturę muzyczną na świecie oraz ich działalność.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Pstrąg</i> (F. Schubert, J. Szamotulska), ew. <i>Hulanka</i> (F. Chopin, S. Witwicki) i <i>Prząśniczka</i> (S. Moniuszko, J. Czeczot); • Słuchamy: F. Schubert, <i>Król elfów</i> (<i>Erlkönig</i>) op. 1; • P s. 83–85 (<i>Pieśń solowa i wielogłosowa muzyka wokalna</i>); • KARTA PRACY: „Strumyka fala szybka wśród jasnych bieży łąk”; • Fermata <i>Gdzie jest pstrąg?</i>; • Aktywne słuchanie muzyki – granie na dzwonek podczas słuchania; • Romantyczna pieśń solowa ; • Związki muzyki z tekstem literackim; • Muzyka romantyzmu: F. Chopin, S. Moniuszko – utrwalenie ; • Franz Schubert; • Muzyka ilustracyjna – utrwalenie. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa w grupie fragment pieśni <i>Pstrąg</i>; • gra wybrane dźwięki pieśni – aktywne słuchanie muzyki; • bierze udział w zabawie ruchowej <i>Gdzie jest pstrąg?</i>; • wie, co to jest pieśń solowa; • wymienia nazwiska kompozytorów reprezentatywnych dla epoki romantyzmu: F. Chopin, S. Moniuszko, F. Schubert; • zna i potrafi wyjaśnić termin: muzyka ilustracyjna. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa solo fragment pieśni – z interpretacją tekstu; • umie opowiedzieć, w jaki sposób muzyka ilustruje wydarzenia w pieśni <i>Król elfów</i>; • potrafi wymienić kilka faktów z biografii i tytuły utworów kompozytorów romantycznych; • zna instytucje kultury na świecie – wie, co to są Schubertiady.
--	--	--	---	---

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">20. MUZYKA WOKALNA I WOKALNO-INSTRUMENTALNA. Różne zespoły wokalne. Henryk Mikołaj Górecki</p>	<p>I.1.1: śpiewa z wykorzystaniem nut (w zespole, z akompaniamentem) pieśni artystyczne; I.2.1: gra na instrumentach przy pomocy nut (w zespole lub/i solo) na flecie podłużnym: proste utwory; I.4.1, 2 i 4: świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej reprezentatywnych dla kolejnych epok (renesans, klasycyzm, muzyka XX w.); rozpoznaje ze słuchu aparat wykonawczy: zespół kameralny, chór; przedstawia słuchaną muzykę za pomocą środków pozamuzycznych: opisuje słowami cechy i charakter słuchanych utworów; II.1.1: zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce: podstawowe pojęcia; i terminy muzyczne oraz zależności między nimi II.3.2 i 3: wykazuje się znajomością i dokonuje podziału: głosów ludzkich (sopran, alt, tenor, bas), aparatu wykonawczego (zespół kameralny, chór); II.4.2: wykazuje się znajomością i dokonuje charakterystyki: muzyki ze względu na jej rodzaj (wokalna); II.6: wymienia nazwy epok w dziejach muzyki (renesans, barok, klasycyzm, romantyzm, muzyka XX w.) oraz potrafi wskazać kompozytorów reprezentatywnych dla nich; II.7: porządkuje chronologicznie postacie kompozytorów: Henryk Mikołaj Górecki; III.1: zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w sztandarowych utworach z dziejów historii muzyki i współczesnej kultury muzycznej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Pstrąg</i> (F. Schubert, J. Szamotulska); • Słuchamy: J. Arcadelt, <i>Il bianco e dolce cigno</i>; W.A. Mozart, <i>Requiem (Msza żałobna)</i>, KV 626, cz. II <i>Dies irae (Dzień gniewu)</i>; H.M. Górecki, <i>Amen</i> op. 35; • Gramy: G.F. Händel <i>Alleluja</i> z oratorium <i>Mesjasz</i>; • P s. 85–87 (cd. <i>Pieśń solowa i wielogłosowa muzyka wokalna</i>); • KARTA PRACY: Muzyka wokalna i wokalno-instrumentalna; • Wielogłosowa muzyka wokalna; • Głosy ludzkie: sopran, alt, tenor, bas – utrwalenie; • Aparat wykonawczy – różne rodzaje chórów, wokalny zespół kameralny; • Henryk Mikołaj Górecki. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa w grupie fragment pieśni <i>Pstrąg</i>; • zna głosy ludzkie: sopran, alt, tenor, bas; • wymienia rodzaje chórów: mieszany, męski, żeński; • zna nazwisko: Henryk Mikołaj Górecki; • potrafi samodzielnie rozczytać i zagrać kilka taktów z oratorium <i>Mesjasz</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa w grupie całą pieśń; • zna inne nazwy głosów ludzkich: kontratenor, sopran męski; • umie rozpoznać aparat wykonawczy w słuchanych utworach; • zna termin: madrygał; • potrafi samodzielnie rozczytać i zagrać cały fragment z oratorium <i>Mesjasz</i>.
---	---	---	--	---

<p>21. POEZJA WYŚPIEWANA. Związki muzyki z tekstem literackim. Bardowie krainy łagodności</p>	<p>I.1.1: śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut (w zespole, solo, z akompaniamentem) wybrane pieśni artystyczne; I.2.1, 3 i 4: gra na instrumentach przy pomocy nut (w zespole lub/i solo) na flecie podłużnym: melodie; odtwarza gestodźwiękami proste rytmy i schematy rytmiczne; tworzy instrumentalne ilustracje dźwiękowe do tekstów literackich; I.4.1: rozpoznaje i analizuje utwory muzyczne określając ich elementy, nastrój i charakter, formułuje wypowiedzi, stosując pojęcia charakterystyczne dla języka muzycznego; II.1.1: zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce: podstawowe pojęcia i terminy muzyczne (pięciolinia, klucz, nuta, pauza, wartość rytmiczna, dźwięk) oraz zależności między nimi; II.3.2: wykazuje się znajomością technik wokalnych (śpiew estradowy); II.4: wykazuje się znajomością i dokonuje charakterystyki: muzyki ze względu na jej rodzaj [poezja śpiewana]; III.3: poszukuje informacji o muzyce w dostępnych źródłach; III.5: wyszukuje nagrania z literatury muzycznej w celu zilustrowania charakterystyki stylów; III.9: stosuje zasady wynikające ze świadomego korzystania i uczestniczenia w dorobku kultury muzycznej: szacunek dla [praw] twórców i wykonawców.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Piosenka wiosenna</i> (W. Jarociński, W. Belon); • Słuchamy: wybrane utwory poezji śpiewanej; • Gramy: <i>Odpowie ci wiatr</i> (B. Dylan), akompaniament do wybranego wiersza; • P s. 90–91 (<i>Poezja śpiewana</i>); • KARTA PRACY: Poezja wyśpiewana; • Style muzyki: poezja śpiewana; • Związki muzyki z tekstem literackim – interpretacja; • Ilustracja dźwiękowa wybranego tekstu literackiego; • Najwięksi bardowie: Wojciech Bellon, Elżbieta Adamiak, Leonard Cohen, Jacques Brel, Édith Piaf, Bob Dylan; • Techniki wokalne: śpiew estradowy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Śpiewa w grupie refren <i>Piosenki wiosennej</i>; • Potrafi zagrać melodię piosenki B. Dylana; • Zna termin: poezja śpiewana; • Bierze udział w wykonaniu ilustracji dźwiękowej do wybranego wiersza. 	<ul style="list-style-type: none"> • Śpiewa solo fragmenty zwrotki (z interpretacją) <i>Piosenki wiosennej</i>; • Potrafi rozpoznać i odnaleźć piosenkę B. Dylana zapisaną w <i>Zostań wirtuozem</i>; • Wyszukuje tekst literacki oraz proponuje sposób jego opracowania; • Zna nazwiska największych bardów krainy łagodności; • Wyszukuje nagrania piosenek największych bardów.
<p>22. DŹWIĘKI JAK BARWY. Kolorystyka różnych zespołów – porównywanie barw kwintetów</p>	<p>I.1.1: śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut (w zespole, solo, z akompaniamentem) piosenki z repertuaru; I.2.1: gra na instrumentach przy pomocy nut (w zespole lub/i solo) na flecie podłużnym: melodie; na instrumentach perkusyjnych: akompaniament; I.4.1 i 2: świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej; rozpoznaje ze słuchu: brzmienie instrumentów muzycznych, aparat wykonawczy: zespół kameralny; II.1.2: określa podstawowe elementy muzyki (kolorystykę); II.3.1 i 3: wykazuje się znajomością i dokonuje podziału: instrumentów muzycznych ze względu na źródło dźwięku – nazywa i charakteryzuje je; aparat wykonawczego (zespół kameralny); II.4.1: wykazuje się znajomością i dokonuje charakterystyki muzyki ze względu na jej rodzaj (instrumentalna); II.7: porządkuje chronologicznie postacie kompozytorów: Witold Lutosławski, Wojciech Kilar.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Pod jabłonią</i> (S. Szczyciński, M. Sobolewska); • Słuchamy: W. Kilar, <i>Kwintet na instrumenty dęte, cz. I</i>; W. Lutosławski, <i>Mini-uwertura na kwintet dęty blaszany</i>; F. Schubert, <i>Kwintet fortepianowy A-dur op. 114 „Pstrąg”</i>; • Gramy: akompaniament do piosenki (duet, trio, kwartet i kwintet); • P s. 96–97 (<i>Instrumentalna paleta barw</i>); • KARTA PRACY: Dźwięki jak barwy; • Kolorystyka różnych zespołów wykonawczych ; • Porównywanie barw instrumentów – różne kwintety. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa w grupie powtarzając się fragmenty piosenki <i>Pod jabłonią</i>; • gra akompaniament do piosenki (według partytury); • umie podać nazwę kameralnego zespołu smyczkowego – utrwalenie; • zna nazwy instrumentów smyczkowych, dętych drewnianych i blaszanych. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa w grupie piosenkę; • gra na dzwonek fragment melodii piosenki; • potrafi rozpoznać barwę instrumentów w słuchanych kwintetach; • zna włoskie nazwy muzycznych zespołów kameralnych: duet, trio, kwartet, kwintet.

AUTORZY: Katarzyna Jakóbczak-Drażek, Agnieszka Sołtysik, Włodzimierz Sołtysik

<p>23. DUET, TERCET, KWARTET, KWINTET... Muzykowanie wielogłosowe – realizacja Partytury na kwintet instrumentów szkolnych. Dudy wielkopolskie</p>	<p>I.1.1: śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut (w zespole, solo, z akompaniamentem) piosenki z repertuaru młodzieżowego; I.2.1 i 5: gra na instrumentach melodycznych oraz perkusyjnych niemelodycznych: schematy rytmiczne, akompaniamenty; tworzy różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad, z użyciem dostępnych lub wykonanych przez siebie instrumentów; I.4.1 i 2: słucha utworów ludowych w postaci oryginalnej; rozpoznaje ze słuchu: brzmienie instrumentów muzycznych; II.1.1: zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce: podstawowe pojęcia i terminy muzyczne (pięciolinia, klucz, nuta, pauza, wartość rytmiczna, dźwięk, gama, akord, akompaniament) oraz zależności między nimi; II.2.1–3: odczytuje i zapisuje elementy notacji muzycznej: nazywa dźwięki gamy, rozpoznaje ich położenie na pięciolinii; różnicuje wartości rytmiczne nut i pauz, zna skróty pisowni muzycznej: repetycja; II.3.3: wykazuje się znajomością i dokonuje podziału: aparatu wykonawczego (zespół kameralny); II.4: wykazuje się znajomością i dokonuje charakterystyki muzyki ze względu na jej rodzaj (ludowa); III.4: poznaje przykłady muzycznej twórczości ludowej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Pod jabłonią</i> (S. Szczyciński, M. Sobolewska); • Słuchamy: dudy wielkopolskie; • Gramy: <i>Te Deum</i> M.-A. Charpentiera (opr. na kwintet instrumentów szkolnych); • P s. 96–97 (<i>Instrumentalna paleta barw</i>); • KARTA PRACY: Duet, tercet, kwartet, kwintet... • Fermata <i>Nadstaw ucha</i>; • Muzykowanie wielogłosowe; • Folklor wielkopolski – dudy wielkopolskie. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa w grupie piosenkę <i>Pod jabłonią</i>; • potrafi zagrać w grupie jeden z głosów kwintetu <i>Te Deum</i>; • umie wymienić nazwę instrumentu ludowego z Wielkopolski. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa solo fragmenty piosenki <i>Pod jabłonią</i>; • potrafi rozpoznać słuchowo rodzaj i liczbę pojawiających się instrumentów podczas fermaty <i>Nadstaw ucha</i>.
---	---	--	--	---

<p>24. BARWY MUZYKI LUDOWEJ. Bogactwo kulturalne Śląska i Wielkopolski. Artystyczne opracowanie muzyki ludowej</p>	<p>I.1.1 i 5: śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut (w zespole, z akompaniamentem) piosenki z repertuaru ludowego; tworzy głos towarzyszący górny lub dolny;</p> <p>I.2.1: gra na instrumentach przy pomocy nut na flecie podłużnym: melodie;</p> <p>I.4.1 i 3: świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej utworów ludowych w postaci artystycznie opracowanej; rozpoznaje i analizuje utwory muzyczne określając ich elementy, nastrój i charakter, formułuje wypowiedzi, stosując pojęcia charakterystyczne dla języka muzycznego;</p> <p>II.1.1 i 2: zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce: podstawowe pojęcia i terminy muzyczne (pięciolinia, klucz, nuta, pauza, wartość rytmiczna, dźwięk, akord, akompaniament) oraz zależności między nimi; określa podstawowe elementy muzyki (rytm, melodię, harmonię);</p> <p>II.2.1 i 2: nazywa dźwięki gamy, rozpoznaje ich położenie na pięciolinii; różnicuje wartości rytmiczne nut i pauz;</p> <p>II.7: porządkuje chronologicznie postacie kompozytorów: Henryk Mikołaj Górecki;</p> <p>III.1: zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w sztandarowych utworach z dziejów historii muzyki i współczesnej kultury muzycznej;</p> <p>III.2: zna i wymienia instytucje upowszechniające kulturę muzyczną w kraju.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pieśni ludowe: <i>Pytala się matka słowika</i> (wielkopolska), <i>Kajze mi sie podziol</i> (śląskie); • Słuchamy: H.M. Górecki III część <i>Symfonii Pieśni żalonych</i>; • Gramy: akompaniament i melodię pieśni ludowej; • P s. 92–93 (<i>Rozśpiewana Wielkopolska</i>), 102–105 (<i>Kulturalny Śląsk</i>); • KARTA PRACY: Barwy muzyki ludowej; • Tworzenie akompaniamentu harmonicznego – dopasowywanie podanego dźwięku; • Bogactwo kulturalne Śląska i Wielkopolski; • Artystyczne opracowanie pieśni przez H.M. Góreckiego; • Etnografia – utrwalenie. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa w grupie piosenkę ludową <i>Pytala się matka słowika</i>; • umie zagrać akompaniament i/lub melodię pieśni ze Śląska; • potrafi wymienić nazwy instytucji kulturalnych regionu Wielkopolski i Śląska; • podaje kilka informacji na temat H.M. Góreckiego – utrwalenie; • potrafi wyjaśnić termin: etnografia. 	<ul style="list-style-type: none"> • proponuje tekst do drugiego głosu piosenki z Wielkopolski; • umie dopasować podany dźwięk do odpowiednich fragmentów melodii; • potrafi rozpoznać pieśń ludową ze Śląska w artystycznym opracowaniu H.M. Góreckiego – opisuje podobieństwa i różnice.
---	--	--	---	---

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">25. ELEKTRONICZNA ORKIESTRA – PALETA BARW. Możliwości instrumentów elektronicznych – granie melodii i akompaniamentu</p>	<p>I.1.1: śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut (w zespole, solo, z akompaniamentem) piosenki z repertuaru popularnego; I.2.1: gra na instrumentach przy pomocy nut (solo) na keyboardzie melodie, akompaniamenty; I.4.1, 2, 3 i 4: świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej; rozpoznaje ze słuchu: brzmienie instrumentów muzycznych; analizuje utwory muzyczne określając ich elementy, nastrój i charakter, formułuje wypowiedzi, stosując pojęcia charakterystyczne dla języka muzycznego, opisuje słowami cechy i charakter słuchanych utworów; II.1.1: zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce: podstawowe pojęcia i terminy muzyczne (pięciolinia, klucz, nuta, pauza, wartość rytmiczna, dźwięk, gama, akord, akompaniament) oraz zależności między nimi; II.2.1 i 2: odczytuje i zapisuje elementy notacji muzycznej: nazywa dźwięki gamy, rozpoznaje ich położenie na pięciolinii; różnicuje wartości rytmiczne nut i pauz; II.6: wymienia nazwy epok w dziejach muzyki (muzyka XX w.); III.5: wyszukuje nagrania z literatury muzycznej tworząc muzyczne portfolio; III.9: stosuje zasady wynikające ze świadomego korzystania i uczestniczenia w dorobku kultury muzycznej: szacunek dla [praw] twórców i wykonawców.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Pięknie żyć</i> (K. Kwiatkowska, A. Bernat); • Słuchamy: M. Musorgski, <i>Taniec kurcząt w skorupkach</i> z cyklu <i>Obrazki z wystawy</i> – wersja fortepianowa, orkiestrowa i elektroniczna; • Gramy: akompaniament na keyboardzie do piosenki, melodie z wykorzystaniem różnych barw keyboardu; • P s. 100–101 (<i>Instrumenty elektroniczne</i>); • KARTA PRACY: Elektroniczna orkiestra – paleta barw; • Fermata <i>Świetlna muzyka</i>; • Możliwości klawiatury elektronicznej; • Instrumenty elektroniczne – najwięksi kompozytorzy; • Poszukiwanie i słuchanie w domu elektronicznych wersji muzyki klasycznej, np. w wykonaniu Wendy Carlos, Isao Tomity czy Dona Dorsey'a. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa w grupie piosenkę <i>Pięknie żyć</i>; • bierze aktywny udział w fermacie <i>Świetlna muzyka</i>; • wie, co to jest i jakie ma możliwości keyboard; • rozpoznaje aparat wykonawczy trzech wersji utworu M. Musorgskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa solo fragment piosenki; • umie zagrać na klawiaturze melodię refrenu piosenki; • potrafi zagrać na klawiaturze przynajmniej jeden akord akompaniamentu zwrotki piosenki; • zna nazwiska kompozytorów muzyki elektronicznej; • umie porównać nastrój i barwę w trzech wersjach utworu M. Musorgskiego; • poszukuje nagrań elektronicznych wersji muzyki klasycznej.
---	---	--	---	--

<p>26. KABARET – MUZYKA ROZŚMIESZA. Tworzenie skeczu z użyciem środków muzycznych</p>	<p>I.1.1: śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut (w zespole, solo, a cappella, z akompaniamentem) piosenki z repertuaru popularnego; I.1.6 oraz I.2.5: tworzy różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad; I.3.1: odtwarza ruchem proste schematy rytmiczne; I.4.1–4: świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej reprezentatywnych dla kolejnych epok (muzyka XX wieku, współczesność); rozpoznaje ze słuchu aparat wykonawczy: solista, zespół kameralny, chór, orkiestra; rozpoznaje i analizuje utwory muzyczne określając ich elementy, nastrój i charakter, formułuje wypowiedzi, stosując pojęcia charakterystyczne dla języka muzycznego; przedstawia słuchaną muzykę za pomocą środków pozamuzycznych: opisuje słowami cechy i charakter słuchanych utworów; II.4.1: wykazuje się znajomością i dokonuje charakterystyki: muzyki ze względu na jej rodzaj (rozrywkowa), teatralna; II.6: wymienia nazwy epok w dziejach muzyki (muzyka XX w, współczesność); III.1: zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w sztandarowych utworach wartościowej muzyki popularnej; III.5: wyszukuje nagrania z literatury muzycznej w celu zilustrowania twórczości kompozytorów; III.9: stosuje zasady wynikające ze świadomego korzystania i uczestniczenia w dorobku kultury muzycznej: szacunek dla [praw] twórców i wykonawców.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Ach! jak przyjemnie</i> (H. Wars, L. Starski); • Słuchamy i oglądamy wybrane piosenki z repertuaru: E. Bodo, Kabaretu Starszych Panów, żarty muzyczne grupy MoCarta; • Gramy: tło instrumentalne do żartu muzycznego; • P s. 109, 114–115 (<i>W kabarecie</i>, wywiad z Grupą MoCarta); • KARTA PRACY: Kabaret – muzyka rozśmiesza; • Kabaret – narodziny, polscy przedstawiciele, których środkiem wyrazu jest muzyka; • Muzyka, jako podstawa żartu muzycznego; • Tworzenie skeczu, echa klasowego; • Aktywne słuchanie muzyki – ilustracja ruchowa do piosenki z wykorzystaniem niekonwencjonalnych rekwizytów (<i>Fermata Na fali</i>); • Henryk Wars. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa w grupie piosenkę <i>Ach! jak przyjemnie</i>; • bierze udział w fermacie <i>Na fali</i>; • umie opowiedzieć anegdotę muzyczną; • wie, co to jest kabaret; • zna nazwisko Henryk Wars; • potrafi określić, co jest podstawą żartu w oglądanych przykładach. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa solo piosenkę; • proponuje rozwiązania przy tworzeniu skeczu lub echa; • poszukuje nagrań przebojów muzyki rozrywkowej z i poł. XX wieku; • rozumie, co jest istotą instrumentalnego żartu muzycznego.
--	--	---	--	--

<p>27. ŻARTY MUZYCZNE. Tworzenie melodii do wybranej fraszki J. Kochanowskiego – ukazanie jej w różnych kontekstach żartu muzycznego</p>	<p>I.1.1: śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut (w zespole, a cappella) kanony; I.1.6: improwizuje wokalnie oraz tworzy różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad; I.2.1 i 4: gra na instrumentach przy pomocy nut (w zespole lub/i solo) na flecie podłużnym, dzwonek: proste utwory; tworzy instrumentalne ilustracje dźwiękowe do scen sytuacyjnych, tekstów literackich; I.3.3: tworzy ilustracje ruchowe do muzyki; I.4.1 i 4: świadomie słucha wybranych dzieł muzyki rozrywkowej; werbalizuje emocje i odczucia, opisuje słowami cechy i charakter słuchanych utworów; II.1.1: zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce: podstawowe pojęcia i terminy muzyczne (pięciolinia, klucz, nuta, pauza, wartość rytmiczna, dźwięk) oraz zależności między nimi; II.2.1 i 2: odczytuje i zapisuje elementy notacji muzycznej: nazywa dźwięki gamy, rozpoznaje ich położenie na pięciolinii; różnicuje wartości rytmiczne nut i pauz; II.4.1: wykazuje się znajomością i dokonuje charakterystyki muzyki ze względu na jej rodzaj (rozrywkowa); II.6: wymienia nazwy epok w dziejach muzyki (muzyka XX w, współczesność); II.9: tworzy, odtwarza i zapisuje muzykę przy użyciu dostępnych technologii; III.1: zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w wartościowej muzyce popularnej; III.5: wyszukuje nagrania z literatury muzycznej przygotowując muzyczne portfolio; III.9: stosuje zasady wynikające ze świadomego korzystania i uczestniczenia w dorobku kultury muzycznej: szacunek dla [praw] twórców i wykonawców.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>No i jak tu nie jechać</i> (J. Wasowski, J. Przybora), kanon <i>Wiosną</i> (S. Szczeciński, J. Sztudynger); • Słuchamy i oglądamy: wybrane piosenki z Kabaretu Starszych Panów, żarty muzyczne grupy MoCarta, wybrane piosenki W. Młynarskiego; • Gramy: <i>Wesołe jest życie staruszka</i>, akompaniament gestodźwięków do kanonu; • P s. 116–117 (<i>Kabaret Starszych Panów</i>); • KARTA PRACY: Żarty muzyczne; • Śpiewanie w kanonie; • Tworzenie melodii do wybranej fraszki J. Kochanowskiego – ukazanie jej w różnych kontekstach żartu muzycznego. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa w grupie melodię kanonu <i>Wiosną</i>; • umie zagrać melodię <i>Wesołe jest życie staruszka</i>; • zna nazwy polskich kabaretów muzycznych: Kabaret Starszych Panów, Grupa MoCarta. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa w grupie piosenkę z Kabaretu Starszych Panów; • umie zaimprovizować melodię do fraszki J. Kochanowskiego i/lub przedstawić ją w formie żartu muzycznego; • zna nazwisko Wojciech Młynarski; • potrafi odnieść treść jednej z piosenek W. Młynarskiego do aktualnej rzeczywistości.
--	---	---	--	--

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">28. OPERETKA I MUSICAL. Tańce wykorzystywane w teatrze</p>	<p>I.1.1: śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut (w zespole, solo, a cappella, z akompaniamentem) piosenki z repertuaru popularnego; I.2.1 i 4: gra na instrumentach przy pomocy nut (w zespole lub/i solo) na flecie podłużnym, dzwonkach, oraz perkusyjnych niemelodycznych: proste utwory, akompaniamenty; tworzy swobodny akompaniament rytmiczny i melodyczny; I.3.3: improwizuje za pomocą gestu i ruchu oraz tworzy ilustracje ruchowe do muzyki; I.4.1 i 4: świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej; przedstawia słuchaną muzykę za pomocą środków pozamuzycznych; II.2.1 i 2: odczytuje i zapisuje elementy notacji muzycznej: nazywa dźwięki gamy, rozpoznaje ich położenie na pięciolinii; różnicuje wartości rytmiczne nut i pauz; II.4.1 i 3: wykazuje się znajomością i dokonuje charakterystyki: muzyka teatralna; form muzycznych: operetka, musical; II.5.3: określa charakterystyczne cechy: wybranych tańców towarzyskich; II.6: wymienia nazwy epok w dziejach muzyki (muzyka XX w.) oraz potrafi wskazać kompozytorów reprezentatywnych dla nich; III.1: zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w sztandarowych utworach z dziejów historii muzyki; III.2: zna i wymienia instytucje upowszechniające kulturę muzyczną we własnym regionie, kraju i na świecie oraz ich działalność, a także śledzi wydarzenia artystyczne; III.5: wyszukuje nagrania z literatury muzycznej w celu zilustrowania twórczości kompozytorów; III.9: stosuje zasady wynikające ze świadomego korzystania i uczestniczenia w dorobku kultury muzycznej szacunek dla [praw] twórców i wykonawców.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Już taki jestem zimny drań</i> (H. Wars, J. Nel i L. Starski); • Słuchamy: J. Offenbach, <i>Kankan</i> z operetki <i>Orfeusz w piekle</i>, J. Stokłosa, <i>Brzdęk</i> z musicalu <i>Metro</i>, wybrane przedwojenne tango i fokstrot; • Gramy: J. Offenbach, <i>Kankan</i> z operetki <i>Orfeusz w piekle</i>, akompaniament do piosenki; • P s. 112, 120–122 (<i>Operetka i musical</i>); • KARTA PRACY: Operetka i musical; • Operetka i musical; • Różne tańce: tango, fokstrot, kankan; • Aktywne słuchanie muzyki – taniec kankana w wykonaniu palców dłoni (Fermata <i>Kankan w rękawiczkach</i>). 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa w grupie piosenkę <i>Już taki jestem zimny drań</i>; • umie zagrać akompaniament do piosenki; • potrafi zagrać na flecie/dzwonkach melodię kankana; • zna terminy: operetka, musical; • potrafi wymienić nazwy tańców: fokstrot, tango, kankan; • bierze aktywny udział w fermacie <i>Kankan w rękawiczkach</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa solo piosenkę; • proponuje akompaniament perkusyjny do piosenki; • obserwując nuty, potrafi wskazać ten fragment w słuchanym utworze; • potrafi podać charakterystyczne cechy fokstrota, tanga, kankana; • poszukuje nagrań <i>Tanga milonga</i>.
---	--	---	---	--

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">29. VIVA LA MUSICA – OD STAROŻYTNOŚCI DO RENESANSU. Podsumowanie i uporządkowanie chronologiczne wiedzy o muzyce</p>	<p>I.1.1: śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut (w zespole, solo, a cappella) kanony; I.4.1 i 3: świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej reprezentatywnych dla kolejnych epok (średniowiecze, renesans), polskich pieśni patriotycznych; rozpoznaje i analizuje utwory muzyczne określając ich elementy, nastrój i charakter, formułuje wypowiedzi, stosując pojęcia charakterystyczne dla języka muzycznego; II.6: wymienia nazwy epok w dziejach muzyki (średniowiecze, renesans) oraz potrafi wskazać kompozytorów reprezentatywnych dla nich; II.7: porządkuje chronologicznie postacie kompozytorów: Mikołaj Gomółka; III.1: zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w sztandarowych utworach z dziejów historii muzyki; III.3: poszukuje informacji o muzyce w wydawnictwach książkowych, multimedialnych i innych dostępnych źródłach.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Viva la musica!</i> (M. Praetorius); • <i>Słuchamy: Pieśń Seikilosa; Gaude, Mater Polonia; M. Gomółka, Psalm 29 Nieście chwałę, mocarze z Melodii na Psalterz Polski;</i> • P s. 124–129 (<i>Starożytność, Średniowiecze, Renesans</i>); • KARTA PRACY: Gra. Etap 1 – Starożytność, Średniowiecze, Renesans; • Śpiewanie w kanonie; • Ślady muzyki w przeszłości (kolumna nagrobna, manuskrypty, malowidła, druki); • Chorał, <i>Gaude, Mater Polonia</i> – utrwalenie; • Mikołaj Gomółka – polski kompozytor narodowy, reprezentatywny dla epoki renesansu (utrwalenie); • Instrumenty epok: aulos, lira, szałamaja, portatyw, raket, cynk, dudy, harfa, lutnia; • Niekonwencjonalne metody pracy – gra planszowa. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa melodię i słowa kanonu <i>Viva la musica!</i>; • wie, że z języka starogreckiego pochodzi wiele terminów muzycznych; • umie wyjaśnić znaczenie wybranego elementu muzyki; • wie, jakie role pełniła muzyka w średniowieczu; • zna termin: chorał gregoriański; • zna główną myśl renesansu, wie, że wzrosło znaczenie muzyki świeckiej; • bierze aktywny udział w grze towarzyszącej treściom 10 rozdziału podręcznika. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa melodię i słowa <i>Viva la musica!</i> w kanonie; • umie wymienić przynajmniej po jednym przykładzie obecności muzyki w mitologii i Biblii; • potrafi podać polski tytuł pieśni <i>Gaude, Mater Polonia</i> i określić rolę pieśni w przeszłości; • umie opowiedzieć o randze kultury polskiej w Europie doby renesansu; • podczas gry wyróżnia się ponadprzeciętną wiedzą.
---	---	--	---	--

<p>30. VIVA LA MUSICA – OD BAROKU DO KLASYCYZMU. Podsumowanie i uporządkowanie chronologiczne wiedzy o muzyce</p>	<p>I.1.1 i 4: śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut (w zespole, solo, a cappella, z akompaniamentem) wybrane pieśni artystyczne; wykonuje solo lub w zespole rytmiczne recytacje; I.2.1: gra na instrumentach ze słuchu lub/i przy pomocy nut (w zespole lub/i solo) na flecie podłużnym, dzwonekach: proste utwory; I.4.1–3: świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej reprezentatywnych dla kolejnych epok (barok, klasycyzm, romantyzm); rozpoznaje ze słuchu: polskie tańce narodowe; rozpoznaje i analizuje utwory muzyczne określając ich elementy, nastrój i charakter, formułuje wypowiedzi, stosując pojęcia charakterystyczne dla języka muzycznego; II.1.1: zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce: podstawowe pojęcia i terminy muzyczne (pięciolinia, klucz, nuta, pauza, wartość rytmiczna, dźwięk, gama, akord, akompaniament) oraz zależności między nimi; II.2.1 i 2: odczytuje i zapisuje elementy notacji muzycznej: nazywa dźwięki gamy, rozpoznaje ich położenie na pięciolinii; różnicuje wartości rytmiczne nut i pauz; II.4.4 i 5: wykazuje się znajomością i dokonuje charakterystyki: faktury muzycznej homofonicznej, polifonicznej; określa charakterystyczne cechy polskich tańców narodowych: polonez; II.6: wymienia nazwy epok w dziejach muzyki (barok, klasycyzm, romantyzm) oraz potrafi wskazać kompozytorów reprezentatywnych dla nich; II.7: porządkuje chronologicznie postacie kompozytorów: J.S. Bach, A. Vivaldi, W.A. Mozart, L. van Beethoven, F. Chopin, S. Moniuszko; III.1: zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w sztandarowych utworach z dziejów historii muzyki; III.2: zna i wymienia instytucje upowszechniające kulturę muzyczną we własnym regionie, kraju i na świecie oraz ich działalność, a także śledzi wydarzenia artystyczne.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Viva la musica!</i> (M. Praetorius); • Słuchamy: J.S. Bach, <i>Polonez ze Suiity orkiestrowej h-moll, Toccata i fuga d-moll</i>; J. Haydn <i>Symfonia G-dur „Niespodzianka”</i>, koncert skrzypcowy z cyklu <i>Cztery pory roku – Wiosna</i>; wybrane utwory W.A. Mozarta, L. van Beethovena; • Gramy: <i>Gawot z III suity angielskiej J.S. Bacha</i>, temat z <i>Symfonii Niespodzianka J. Haydna</i>; • P s. 130–133 (<i>Barok, Klasycyzm</i>); • KARTY PRACY: <i>Viva la musica</i>, Gra. Etap 2 – od baroku do klasycyzmu; • Internet; • Flety. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa w grupie w kanonie <i>Viva la musica!</i>; • określa cechy sztuki baroku; • wie, co to jest suita; • wie, co to jest klawesyn; • zna główną myśl epoki klasycyzmu; • potrafi wymienić nazwy kilku grup muzycznych i wskazać, do których grup należą; • umie powiedzieć, co to jest partytura i krótko opisać rolę dyrygenta; • wymienia nazwisko autora słów hymnu polskiego; • bierze aktywny udział w grze towarzyszącej treściom 10 rozdziału podręcznika. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa solo w kanonie <i>Viva la musica!</i>; • umie powiedzieć kilka słów o klawesynie; • wymienia kilka tytułów utworów barokowych słuchanych na lekcjach; • zna nazwiska kompozytorów barokowych poznanych na lekcjach; • własnymi słowami próbuje określić różnice między muzyką średniowiecza i renesansu a muzyką baroku; • potrafi wymienić kilka tytułów utworów epoki klasycznej słuchanych na lekcjach; • podczas gry wyróżnia się ponadprzeciętną wiedzą.
--	---	--	--	--

<p>31. VIVA LA MUSICA – ROMANTYZM, XX WIEK, MUZYKA WSPÓŁCZESNA. Klucz do muzyki – na dalszą drogę... Podsumowanie i uporządkowanie chronologiczne wiedzy o muzyce</p>	<p>I.1.1: śpiewa ze słuchu kanony; I.4.1 i 3: świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej reprezentatywnych dla kolejnych epok (wiek XX), muzyki jazzowej i rozrywkowej; rozpoznaje i analizuje utwory muzyczne określając ich elementy, nastrój i charakter, formułuje wypowiedzi, stosując pojęcia charakterystyczne dla języka muzycznego; II.6: wymienia nazwy epok w dziejach muzyki (muzyka XX w.) oraz potrafi wskazać kompozytorów reprezentatywnych dla nich; II.7: porządkuje chronologicznie postacie kompozytorów: Karol Szymanowski, Witold Lutosławski, Wojciech Kilar, Henryk Mikołaj Górecki, Krzysztof Penderecki; III.1: zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w sztandarowych utworach współczesnej kultury muzycznej oraz wartościowej muzyki popularnej; III.2: zna i wymienia instytucje upowszechniające kulturę muzyczną we własnym regionie, kraju oraz ich działalność, a także śledzi wydarzenia artystyczne.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Viva la musica!</i> (M. Praetorius); • Słuchamy: wybrane utwory muzyki XX wieku, utworów F. Chopina: <i>Preludium e-moll, Des-dur</i> op. 28 nr 15; <i>Polonez A-dur, g-moll; Mazurek E-dur, D-dur</i> op. 33 nr 2; <i>Etiuda c-moll; Scherzo h-moll</i> op. 20; • Gramy: <i>Gawot z III suitu angielskiej J.S. Bacha</i> lub / i temat z Symfonii <i>Niespodzianka</i> J. Haydna; • P s. 134–138 (<i>XX wiek i muzyka współczesna, pożegnanie</i>); • KARTY PRACY: <i>Viva la musica</i>, Gra. Etap 3 – romantyzm, XX wiek i muzyka współczesna; • Instrumenty ze szkolnego zestawu. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa w grupie w kanonie <i>Viva la musica!</i>; • formułuje główną myśl romantyzmu w sztuce; • wie, kogo nazywa się wirtuozem; • umie powiedzieć, jakie utwory komponował Fryderyk Chopin; • wie, jakie znaczenie mają zbiory etnograficzne Oskara Kolberga; • umie wymienić nazwiska najważniejszych polskich twórców muzyki XX wieku i muzyki współczesnej; • przyporządkowuje kierunki poszczególnym kompozytorom; • potrafi wymienić kilka nazwisk artystów muzyki rozrywkowej; • bierze aktywny udział w grze towarzyszącej treściom 10 rozdziału podręcznika. 	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa solo w kanonie <i>Viva la musica!</i>; • umie wymienić kilka nazwisk wirtuozów gry na różnych instrumentach; • umie uzasadnić stwierdzenie, iż Chopin jest najwybitniejszym polskim kompozytorem; • potrafi podać kilka nazwisk kompozytorów oper narodowych; • umie powiedzieć kilka słów o Festiwalu „Warszawska Jesień”; • charakteryzuje najważniejsze style muzyki rozrywkowej XX wieku; • podczas gry wyróżnia się ponadprzeciętną wiedzą.
--	--	--	---	---